BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
8 D
58

8. 8. D. 58

12

BENEDICTVS XIII VRSINVS ROMANVS
PONTIFEX MAXIMVS
Creatus die XXIX. Maij MDCCXXIV.
Obijt XXI Feb. MDCCXXX.
Arnoldus Van Weſterhout Sculp.

BENEDICTI XIII.

ROMANI PONTIFICIS

Ex Ordine Prædicatorum

VITA

COMMENTARIO EXCEPTA

ET

BENEDICTO XIV.

DICATA

AB

ALEXANDRO BORGIA

Archiepiſcopo & Principe Firmano.

ROMÆ MDCCXLI.

Typis & ſumptibus Bernabò, & Lazzarini ad Fontem Trivii.

SUPERIORUM PERMISSU.

BEATISSIMO PATRI AC DOMINO NOSTRO

BENEDICTO XIV.

ALEXANDER BORGIA
ARCHIEPISCOPUS FIRMANUS
FELICITATEM.

VITAM BENEDICTI XIII. *Prædeceſſoris tui, quam ego ſub finem peregrinationis ejus brevi Commentario excepi, Tibi, ſapientiſſime*

atque optime Pontifex, nuper ad iſtam Dignitatem divinitùs elato, gratulationis loco ſiſto, ut nominis tui auctoritate atque præſidio munita in lucem hominum prodeat. Magna ac humanum modum ſupergreſſa virtus illius facilè viciſſe videtur vulgi obtrectationem atque invidiam, nec mihi, cum Pontificis defuncti vitam edam, verendum eſt, ne in ſuſpicionem adducar, quaſi hæc ſcripſerim non veritatis ac virtutis amore, ſed alio fine vel ſpe ductus. Cum enim Sanctiſſimi illius Pontificis vita palam & in oculis omnium fuerit, & quidem ætate noſtra, ferè tot habeo veritatis teſtes, quot homines; præterea nihil mihi ex laudibus Defuncti ſperandum eſt præter conſcientiam rectè facti.

Attamen nominis tui præſidium implorare conſultum duxi ad ornandam potius, quàm defendendam Pontificis memoriam, & ad me excuſandum, ſi quid auſus ſum, quod ingenii mei vires excedat. Et ad ornandam quidem defuncti Pontificis memoriam; quamquàm enim plurimæ ſint laudes ejus, & magna de republica Chriſtiana merita, in hoc tamen maximè ille meruiſſe videtur, quod debitum jampridem integritati, ac ſapientiæ tuæ in Cardinalium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Collegio locum tribuerit Tibi, atque ita effecerit, proſpexeritque, ut Tu aliquando fores, quod modò es. Sciebat ille ex Apoſtolo, plures factos eſſe Pontifices idcircò quod morte probiberentur permanere; quamobrem ut reſpublica Chriſtiana levius ferret

ret deſiderium ſui, ferè biennio antequam ex hac vita migraret, Te, quem ſemper maximi fecerat, quemque Fidei Promotorem, & Sacri Concilii Tridentini interpretem libenter conſueverat audire, miratus ingenium eloquentiamque tuam, Cardinalem nuncupavit, eâ ſibi a Deo Optimo Maximo inditâ mente & conſilio, ut aliquando foret, qui Benedictum reſtitueret, qui ardens illud amplificandi divini cultus ſtudium, quo Benedictus XIII. ſemper flagravit, qui perpetuum illius verumque laborem in procuranda Chriſtifidelium ſalute non ſolùm alacriter ſuſciperet, ſed etiam ingenii ſimul, & corporis viribus diù ſuſtineret, qui è Chriſtiana republica calamitates averteret, qui mores componeret, humanumque genus beneficiis omni-

bus

bus demereretur, non quòd Clemens XII. immediatus Prædeceſſor tuus ulla in re officio ſuo defuerit, laboravit enim pro republica quantum novit ac potuit, ſed quod corporis ægritudine, ac temporum acerbitate adverſantibus ſatis conſulere nequiverit omnibus.

Videmus præclara Pontificatus tui initia, ex quibus non modò ſpem, ac votum felicitas publica, ſed ipſius voti fiduciam ac robur accepit: & quamquàm non deceat Te, ſapientiſſime Pontifex, arbitrio popularis auræ, aut ullâ humanâ ratione duci; omnia enim infra magnitudinem animi ac majeſtatis tuæ jacent, nihilominus liceat mihi pro officio, quo in hac Provincia fungor, Tibi ſignificare, tantam de electione tua in Romanum Pontificem

ſicem ab omni hominum genere, atque ordine apud nos conceptam eſſe lætitiam, quantam nunquam credo fuiſſe, aut fore; cum enim Te quinque & amplius annis in Anconitana Cathedra Picenum tenuerit, recens adhuc ſalubris regiminis tui memoria, ac beneficiorum recordatio undique prædicantium vocibus, ac editis publicæ exultationis ſignis non ſolùm hìc, & Anconæ, ſed ferè in ſingulis civitatibus, atque oppidis ſtatim perſonare cœpit, erectis omnium animis in ſpem diuturnæ felicitatis, qui cum non pauci aut multi ſint, ſed planè omnes & hìc, & ubique, falli eos poſſe quis unquam exiſtimet?

Siquidem licèt cum fortuna quandoque commutentur ingenia eorum, qui in colenda virtute non ſatis ſibi conſtant, in

Te

Te tamen, qui ſicut dignitate, ita etiam ſapientiâ cæteris mortalibus præſtas, non cadit hujus inconſtantiæ ſuſpicio: tua eſt benè agendi, ac de omnibus benemerendi perpetua voluntas: nihil hactenus in vita tua varium, nihil mutabile, nihil ad inſtabilis fortunæ modum compoſitum vidimus, ſed omnia, quæ conſtantem, ſapientem, ac doctiſſimum Virum decent. Itaque talis in ſuprema Beatiſſimi Petri Cathedra eris, qualis in Anconitana primùm, ac deindè in Bononienſi fuiſti, niſi quod modò tanto ampliora facies, quantò major Tibi faciendi contigit facultas. Quod ſi hactenùs proferens de theſauris ſapientiæ tuæ nova & vetera lucubrationibus plurimis Clerum & Populum Tibi commiſsum egregiè inſtituiſti, & ad purioris diſcipli-

næ traduxiſti rationem, quid non præſtabis modò, cum non unius Diœceſis, aut Provinciæ, ſed univerſæ Chriſtianæ reipublicæ ſuprema cura & moderatio Tibi incumbat? Et quidem divino conſilio actum eſt, quod ſicut Benedictus XIII. *poſt minorum* Eccleſiarum *regimina ad primam univerſæ* Eccleſiæ *Sedem fuit evectus, ita etiam* Tibi, Beatissime Pater, *eveniſſe videamus, ut non ſolùm virtute ac nomine, ſed etiam ipſis honorum gradibus nobis* Benedictum XIII. *repræſentares. Quare non immeritò puto* Benedicti XIII. *Vitam ex nomine tuo maximè ornandam fore, cum ex* Te *laudum cumulus illi accedat, ad quem referri oportet quidquid* Epiſcopus, *quidquid* Cardinalis *feciſti, quidque modo* Romanus Pontifex *aut facere*

cere

cere cœpiſti, aut facies. Ille etenim Te & Epiſcopum decrevit & Cardinalem, effecitque ut aliquandò Romanus Pontifex facilè fores.

Quod autem ad alterum caput pertinet excuſationis meæ, paucis dicam. Olim Tu de me ingenioque meo longè ſupra meritum meum honorificè ſentiens, mihi peramanter commendaſti, ut, quæ in Opere Alphonſi Ciacconii deſunt, Romanorum Pontificum & Cardinalium vitas ſcriberem, quod ego aggreſſus ſum, & ſcripſi aliquas: at deindè præoccupatam hanc provinciam intelligens ab aliis, Romæ degentibus, ac minimè impeditis, quos putabam opus citiùs abſoluturos, quàm a me in hoc laborum pleniſſimo Archiepiſcopatu, & ab Urbe receſſu fieri poſset, datis qui-

buſdam, quas abſolveram, Operi inſerendis, a cæteris abſtinui, ſed hanc Benedicti XIII. Vitam mihi ſervavi, ad quam diligentiùs incumberem. Itaque ut videas me Tibi, quantum è re fuit, obſecutum fuiſſe, accipe, BEATISSIME PATER, *ſcriptionem hanc, qua ſi quid minus aſſecutus ſum judicium de me tuum, veniam mihi dabis: ſi quid rectè ſcriptum eſſe cognoveris, non meum ſcias eſſe, ſed tuum, cum Tu me ad hanc ſcriptionem impuleris.*

Cæterùm Deum rogo, ut qui Tibi dedit egregiè velle ac incipere, idem Tibi perficere tribuat, quiete temporum ac vitæ diuturnitate conceſsâ, ex qua ſalus publica magnoperè pendet; vitio enim infirmitatis humanæ tardiora ſunt remedia, quàm

quàm mala, & ſapientis quoque viri conſilia quandoque cunctatione indigent ac die. Propterea ſummis votis omnes a Deo petimus, ut poſtquam Eccleſiæ luctum ac viduitatem longius productam, quàm è recentioribus ſæculis memoria ſuperſit, electionis tuæ mercede & gaudio penſavit, hæc nobis dona diutiſſimè ſervet, addito Tibi inaudito a ſæculis annorum numero, cum quo ità publica felicitas conjungitur, ut vix arctius quidquam conjungi poſſe videatur. Firmi Kalendis Septembris MDCCXL.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Apoſtolici Palatii Magiſtro.

Phil. Archiepiſcopus Theodoſiæ Vicesgerens.

APPROBATIONES.

I.

QUAS jam pridem ex publica fama tacitè demirabar omnes virtutum ſpecies in Eminentiſſimo Domino Cardinali Urſino, & poſtea in maxima luce collocatas, oculis meis perſpexi per aliquot annos, quibus hìc commoratus fui in ſanctæ & recolendæ memoriæ Benedicto XIII. accuratè, & juxtà temporum ſeriem deſcriptas jucundiſſimè perlegi in brevi iſtius Sanctiſſimi Pontificis vitæ hiſtoria ab Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo D. Archiepiſcopo Firmano nitidè & eleganter elaboratâ. Quare ut demandatæ mihi provinciæ de iſto opere meum qualecumque ſit judicium proferendi, faciam ſatis, illud dignum judico, quod in lucem prodeat, cùm ad nutriendam, & augendam in dies magis in omni fidelium genere pietatem, & ad zelum Domûs Dei ardentiùs accendendum in veris Eccleſiaſticis, tùm ut clarè pateat omnibus etiam in iſtis poſtremis & ſeneſcentibus ſæculis non deeſſe Eccleſiæ Dei, & præſertim præexcelſæ Petri Cathedræ Miniſtros & Pontifices Summos, qui priorem Eccleſiæ ætatem referant, & Apoſtolorum premant veſtigia. Romæ die XIII. Maji MDCCXLI.

Joſephus Epiſcopus Cavallicen.

BENE-

II.

BEnedicti XIII. Pontificis Optimi Maximi Ordinis Prædicatorum Vitæ Commentarium ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Alexandro Borgia Archiepiſcopo, & Principe Firmano eruditè ſcriptum libenter vidi, expendique: Quippe quambreviſſimè plura complectitur, quibus ætas poſtera admirabitur, univerſuſque Sacerdotum ordo exindè habet quod imitetur. Ardens Divini cultus amplificandi ſtudium, & pro tuenda Eccleſiaſtica libertate zelus conſtans, quo in terris agens, quà Epiſcopus, quà Cardinalis, quà tandem Summus Pontifex flagrabat, in eo præſertim elucet: qua de re, ſi ei, cujus mandatis obſequor, ita videbitur opus publicis typis cudi, publicâque luce donari poſſe cenſeo. Romæ in pervigilio Pentecoſtes decimo tertio Kal. Junias MDCCXLI.

Johannes Andreas Tria Epiſcopus Larinatum Sanctæ Univerſalis Inquiſitionis de Urbe Conſultor.

IMPRIMATUR.

Fr. Aloyſius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

Digitized by Google

BENEDICTI XIII.

ROMANI PONTIFICIS

VITA

BENEDICTUS XIII. antequàm ad Romani Pontificatus faſtigium eveheretur, Frater Vincentius Maria Urſinus appellabatur. Is Patritius Neapolitanus ac Venetus, ſed genere Romanus, ubi Urſinam Gentem, ſummo quidem loco ſemper habitam, alii ſanctitate præſtantes Viri, & Romanæ Eccleſiæ Cardinales, atque etiam Pontifices Maximi, multæque Regiæ Cognationes, excelſique honorum gradus, ampliſſimæque Ditiones illuſtrarunt, Ferdinando

Benedicti genus, ortus 1649. educatio.

Gravinatum Duce, & Joanna Frangipane Tolphia poſtremo germine hujus præclariſſimæ ſtirpis, quæ eadem cum Anicia cenſetur, Parentibus natus eſt Gravinæ IV. Nonas Februarii anno MDCXLIX. Petri Franciſci nomen ſortitus. Adoleſcens humanioribus literis, Philoſophiæ, ac utrique Juri in Patria operam navavit, optimis Præceptoribus in diſciplinam traditus; utrumque enim illi contigit, benè inſtitui ac feliciter naſci. Adeò verò in literis profecit, ut Epigrammatum libellum tenerâ adhuc ætate in lucem ediderit: Epigrammatum autem argumenta omnia ſacra, nihil prophanum. Ferdinando patre defuncto, Petrus Franciſcus poſthabito Familiæ Principatu, ſibi uti Primogenito debito, divino afflante ſpiritu, ſpecie quadam ac obtentu luſtrandi Italiam, Venetias ſe contulit, ibique Prædicatorum Ordini in S. Dominici Cœnobio nomen dedit, Vincentius Maria appellatus, ceſſitque Dominico fratri ſecundo loco nato avitas opes, amplaſque Ditiones majori abrenunciandi ſtudio, quàm alii acquirendi cupidine hæc maxima fortunæ bona proſequantur.

Principatui Familiæ præfert Ordinem Prędicatorum Fr. Vincentius Maria appellatus.

II. At hujus rei nuntius adeo Matrem, & Conſanguineos perculit, ut non ſolùm apud

Præ-

Præſules Ordinis Prædicatorum, ſed etiam apud Clementem IX. tunc Romanum Pontificem eorum querelæ invaluerint. Dicebant, Petrum Franciſcum juvenili potiùs fervore, quàm maturo conſilio, divinaque vocatione ſacræ Religionis Clauſtra ingreſſum. Rem, ex qua nobiliſſimæ Familiæ ſpes pendebat (parabantur enim illi ſplendidiſſimæ nuptiæ) non inconſultâ, inauditâque Matre, & Conſanguineis tranſigi oportere. Clemens Adoleſcentis animum exploraturus, juſſit illi, ut Romam veniret. Ubi Frater Vincentius Maria coram Pontifice fuit, ita vehementer cauſam oravit vocationis ſuæ, ut Clemens, nonniſi divinâ voluntate id factum eſſe, intellexerit. Non ſolùm itaque querelas Matris, & Conſanguineorum compreſſit, conſiliumque Adoleſcentis laudavit, verùm etiam probationis annum, ſacris legibus indictum iis, qui Religionem profeſſuri ſunt, ad ſex menſes contraxit, adeò pro certo habuit, Fratrem Vincentium Mariam divino Numine è ſæculo ad Eccleſiam traductum, præmatura virtute excellere, & majora quæque portendere. Ille lætus & alacer, quaſi de ſæculo victoriâ adeptâ, regreſſus ad ſuos, virtutum omnium ſplendore inter Tyrones enitere, infimo loco eſſe, viliſſima

Clemens IX. conſilium probat rejectis querelis Conſanguineorum.

Solemnis profeſſio 1668. & reliqua ejus in Clauſtris.

quæque officia ſibi depoſcere, nunquàm de genere & Patria quidquam locutus. XIII. Februarii anno MDCLXVIII. ſolemnibus Religionis votis ſe obſtrinxit; mox in Philoſophiæ ac Theologiæ curriculo Theſes Neapoli, Bononiæ, ac Venetiis propugnavit magnâ cum laude ingenii ſui: cœperat enim virtus animum, mentemque illius inſidere ante diem. Indè, ſacris initiatus, Brixiæ Philoſophiam docuit: ibi Antonium Cardinalem Barberinum, Ordinis Prædicatorum Protectorem defunctum, funebri Oratione, quæ typis mandata fuit, diſertè laudavit, & Apologeticam Epiſtolam pro regulari Habitu a Regularibus Epiſcopis deferendo in Joſephum Ciantes ex Ordine Prædicatorum Marſorum Epiſcopum, qui adverſam ſententiam tuebatur, edidit. Ut ſacrarum literarum ſtudiis prolixiùs vacaret, incœnatum dormire, & poſt nocturnam Pſalmodiam ſomnum non repetere, mos illi fuit. Contracto itaque cibo ac ſomno, a vino quoque abſtinuit, ut animam ſuam transferret ad ſapientiam. Vigeſimo ſecundo ætatis anno vix expleto a Palutio Cardinali de Alteriis ex Apoſtolica diſpenſatione Presbyter ordinatus, amantiſſimam Parentem conſolaturus, Gravinam acceſſit; ibique, cum ad Aram

Aram faceret, eâ caſulâ uſus eſt, quam dum Mater prægnans Phrigio opere in Gynæceo cum Ancillis ſuis pingebat, a Religioſo Viro Ordinis Prædicatorum intellexit, a Puero, quem geſtabat in utero, futuro Divi Dominici Alumno, primò deferendam fore.

III. Indè cum Bononiæ moraretur, proximo tunc ſacratiſſimæ Quadrageſimæ tempore Conciones in ea Diœceſi habiturus, Clemens X. XXII. Februarii anno MDCLXXII. ne tanta virtus, cujus pleni, ac uberes ſupra ætatem fructus undique apparebant, inornata jaceret, quaſi prænoſceret Fratrem Vincentium Mariam Urſinum, tunc vigeſimum tertium annum agentem, futurum aliquandò Apoſtolicæ Sedis decus atque præſidium, Presbyterum Cardinalem renunciavit. At ille, qui deliteſcere magis, quàm apparere cupiebat, ubi Cardinalatus honorem ſibi delatum eſſe intellexit, averſari, refugere, obſecrare, & deprecari a ſe eminentiſſimam dignitatem. Longa cum illius modeſtiâ pugna fuit; nec ſanè acquieviſſet, niſi Clemens datis Kal. Martii Literis Apoſtolicis in forma Brevis, miſſo etiam Generali Ordinis Prædicatorum Magiſtro de Roccabertis interpoſito præcepto ex religione ſacramenti coegiſſet, ne

Clemens X. invitum cogit Cardinalatus honorem accipere 1672.

ne promotioni ſuæ diutius obſiſteret. Itaque Romam profectus, Titulo S. Sixti ornatus, novum Romanæ Aulæ invexit exemplum; priſtina enim vivendi conſuetudine nihil admodum immutata, ea animi moderatione, cultûs modeſtia, victûs parſimonia, eo religionis ardore, ea vigilandi ac precandi aſſiduitate, & in Eccleſia Dei ſtrenuè laborandi ſtudio vitam inſtituit, ut Dignitatis ſuæ ſplendorem fide tantùm, ac operibus quæreret.

IV. Sacræ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Præfectus, aliiſque Cardinalium Congregationibus annumeratus, quantum doctrinâ valeret luculenter oſtendit: ſed cùm ille Animarum ſaluti ſeſe propiùs impendere vehementer cuperet, ampliſſimâ Præfecturâ, quam Romæ præcipui inter Cardinales optare ſolent, ultrò dimiſsâ, Archiepiſcopatum Sipontinum ad oram Adriaci Maris longè ab Urbe diſſitum, a Barbaris direptum, cœlo inſalubrem, penſionibus prægravatum, quem Benedictus Cappellettus ſpontè ceſſerat, die XXVIII. Januarii MDCLXXV. a Clemente X. accepit, prætulitque Archiepiſcopatui Salernitano multis nominibus, ac divite cenſu percelebri, qui eidem a Carolo II. Hiſpaniarum & utriuſque Si-

Archiepiſcopus Sipontinus renunciatur 1675. Ejus geſta Siponti.

Siciliæ Rege offerebatur. A Palutio Cardinali de Alteriis Archiepiſcopo Ravennate, Viterbienſi, & Imolenſi Epiſcopis cooperantibus, III. Februarii eodem anno in Templo SS. Dominici, & Sixti conſecratus, ſublato a Clemente ætatis defectu (non enim ipſi XXVII. annum vix ingreſſo Pontificalis conſecrationis munus recipere per ætatem licebat) Sipontum proficiſcitur, indè Gravinam, ubi Fratri Jacobo Mariæ Conilio Veneto Ordinis Prædicatorum, a quo Priore Venetiis religioſum habitum acceperat, vices magnificè reddidit; illum enim ex Apoſtolico mandato in Epiſcopum Zacynthi, & Cephaleniæ ordinavit. At Siponti primùm ſumma illa Paſtoralis vigilantia illuxit, qua deindè Diœceſes alias ac univerſam Eccleſiam Cardinalis Urſinus erat illuſtraturus. Annuo cenſu reparationi Metropolitanæ Eccleſiæ conſuluit. Seminarium Clericorum, poſtrema Turcarum invaſione ſublatum, reſtituit, in quo viginti quatuor Alumni numerati ſunt. Xenodochium etiam pro Infirmis & Peregrinis, Mons Pietatis, & alius frumentarius ad Cardinalem Urſinum Archiepiſcopum referunt initium. Synodum Diœceſanam anno MDCLXXVIII. coegit, cujus decreta uno volumine, altero Appendicem

cem complexus eſt, utrumque verò typis edidit: ſed & nova editione in memoriam, ac uſum hominum revocavit Statuta Provincialis Concilii Sipontini ſub Ptolomæo Gallio Cardinali & Archiepiſcopo habiti anno MDLXVII., quæ oblivionis caligine obruta jacebant.

Transfertur Cæſenam 1680. Indè Beneventum 1686.

V. Verumtamen anno MDCLXXX. XII. Januarii ab Innocentio XI. ad Cæſenatenſem Eccleſiam translatus, dum ibi Cleri mores emendare, multis propoſitis Edictis chriſtianam diſciplinam tueri, ſacris miſſionibus Populum excolere, Cathedralem Eccleſiam inſtaurare, aliaque pietatis officia exhibere ſatageret, cœpit adverſa valetudine laborare, quòd ipſe abſtemius Cæſenatenſes aquas graves admodum & inſalubres ferre non poſſet. Quare Neapolim valetudinis causâ ſe contulit, divinoque conſilio factum eſt, quod Metropolitanæ Eccleſiæ Beneventanæ, ex obitu Hieronymi Cardinalis Gaſtaldi tunc vacanti, ab eodem Innocentio XI. XVIII. Martii MDCLXXXVI. præficeretur, ut Paſtoralis ejus ſollicitudo pateret latiùs, & amplior Dominici gregis portio tanti Paſtoris munere frueretur. Pacificam Epiſtolam ad Clerum & Populum ſibi concreditum Neapoli XXX. Martii dedit, ubi Ar-

chie-

chiepiſcopali Pallio in Templo Divi Philippi Nerii Congregationis Oratorii XXVI. Maji recepto ad novæ ſponſæ amplexus Beneventum properavit, inſtituto ibi XXX. ejuſdem menſis ſolemni ingreſſu magno Exterorum accurſu, plauſu, ac lætitiâ.

VI. Primas inter curas Metropolitani Templi, Eccleſiæ S. Bartholomæi, Sacri Seminarii, fatiſcentis Archiepiſcopii, Domorumque campeſtrium inſtauratio, quibus reparandis triginta aureorum millia biennio impendit. Kalendis Junii MDCLXXXVI. Sabbato, de laudibus Deiparæ ſermonem ad Populum habere cœpit, quem morem ſervavit ſemper, quoties ipſe in Civitate præſens fuit; ferè bis millies dixit Sanctiſſimæ Virginis laudes & vitam per ſingula proſecutus, ſed centum tantùm ex his ſermonibus pietate plenis & ſacra eruditione refertis typis vulgavit. Perpetuum tamen hoc obſequii genus in Deiparam eſſe voluit ſtatuta dote, ut unus ex Ordine ſuo Prædicatorum in Metropolitana Baſilica illud per ſingula Sabbata præſtet. Decima quinta ejuſdem menſis Junii Diœceſis viſitationem aggreſſus fuit, eique eâ methodo operam dedit, ut bienniis ſingulis univerſam Diœceſim luſtraverit tanto Divini cultus incremento, ut

Geſta Beneventi.

B bre-

brevi in ea Archidiœceſi (quæ olim diù caruerat proprii Paſtoris præſentiâ) facies alia fuerit rerum ſacrarum. Die XXIV. Auguſti ejuſdem anni primam Diœceſanam Synodum coegit, & mox alteram XXV. Octobris, quam peculiari ritu Litaniarum vocant, ſervavitque hunc morem quotannis: propterea cum Cardinalis Urſinus triginta octo annis, antequam ſupremam Beati Petri Cathedram conſcenderet, huic Eccleſiæ præfuerit, totidem etiam celebravit Synodos; ſi tamen addamus Synodos diœceſanas, quas poſt adeptum Pontificatum Romanum celebravit, earum numerus ad XLIV. excurrit præter illas in Litaniis. Nullus ex tot Synodalibus conventibus optimis ſanctionibus caruit ad retinendam, ſervandamque Eccleſiaſticam diſciplinam, quarum Synodorum Conſtitutiones ſigillatim prius editas, deinde in egregium & grande volumen collegit, quod *Synodicon Diœceſanum S. Beneventanæ Eccleſiæ* inſcripſit, continens XXXVIII. Synodos ante Pontificatum Romanum; illudque ex Typographia Archiepiſcopali vulgari juſſit anno MDCCXXIII. Divi Philippi Nerii Patrocinium in Clerum ad univerſam Civitatem ampliavit, curavitque Clerum ſuum in Urbe & in Diœceſi excolere, inſtitutis

in

in ſingulas hebdomadas collationibus de ſacris ritibus, ac de regulis morum.

VII. At dum hæc Paſtoralis regiminis initia felicibus ſucceſſibus, ac uberi fructu procederent, quinta Junii anno MDCLXXXVIII. Sabbato ſacratiſſimæ Pentecoſtes repentè Terra tremuit, cujus vehementes motus univerſam Civitatem quaſſarunt. In ipſa Metropolitana Eccleſia tranſverſa Crux cum Odeo, Paſtophoriis, & novo Secretario everſa; quinque ejuſdem Naves concuſſæ, & ipſæ itidem corruiſſent, niſi novi laterales parietes illas ſuſtentaſſent. Archiepiſcopium, unâ aulâ maximâ exceptâ, totum corruit, & ipſe Cardinalis Archiepiſcopus, qui tunc in ſacram Baſilicam deſcendere, ac Veſpertinis horis operam dare meditabatur, à ſummis ædibus ruinis murorum & laquearium involutus cecidit, ſed Divi Philippi Nerii imaginibus, quæ in armario erant, obtectus, inſigni planè miraculo ſervatus fuit. Cætera quoque Civitatis Templa proſtrata fuerunt, itaut nulla ſacra Ædes ſupereſſet, in qua Miſſæ ſacrificium offerri Deo poſſet. Duo & amplius hominum millia in Civitate ac Diœceſi inter ruinas perierunt. Stetit tamen infractus Cardinalis Archiepiſcopi animus, qui quamvis oculis læſus, nihil

Ingens Beneventi ex Terræmotu clades 1688. Archiepiſcopus malis occurrit.

de paſtorali ſollicitudine remittens primò Virginibus Sanctimonialibus conſuluit, eaſque ad Montis Herculis oppidum ſuæ Diœceſis, ac indè Neapolim tranſtulit, diſtribuitque plura per Aſceteria. Animum tunc adjecit reparandis Templis, Archiepiſcopio & Cœnobiis; & brevi adeo reſtituit rem, ut abſque ulla cunctatione, poſtquam interfuit Comitiis, quibus Alexander VIII. ad Apoſtolicæ Sedis faſtigium evectus eſt, Româ Beneventum reverſus menſe Majo MDCXC. novum Archiepiſcopium cœperit inhabitare, & mox Moniales Neapoli Beneventum reduxerit. Anno verò MDCXCII. die XXVI. Maji feria ſecunda Penteceſtes Divi Philippi Nerii (in cujus memoriam grati animi ergo propriam Miſſam a Sede Apoſtolica impetravit) feſto recurrente, Metropolitanam Baſilicam optimè inſtauratam & Aram maximam ſolemni ritu dicavit; aliis vero diebus ſeptemdecim minores Aras ejuſdem Baſilicæ.

I. Provinciale Concilium Beneventi 1693.

VIII. Inſequenti anno MDCXCIII. menſe Aprili Provinciale Concilium celebravit, in quo quatuordecim Suffraganei Samnii Provinciæ Epiſcopi, ac inſuper tres honoris causâ cum Abbate Generali Montis Virginis, aliiſque Abbatibus interfuere, in quo nihil planè ad

ad ſacræ rei ſplendorem, præclarumque totius actionis ordinem, nihil ad inſtaurandam, retinendamque in univerſa Provincia Eccleſiaſticam diſciplinam, cui optimis ſanctionibus non conſuleretur, deſideratum fuit. Marcus Battaglinus Epiſcopus Nuceriæ in Umbria totius rei ſeriem in Annalibus ſuis Sacerdotii & Imperii Tom. IV. ſummis laudibus commendavit. Ingens hujus Provincialis Concilii pro univerſis Neapolitani Regni Eccleſiis pretium ac fructus; nam datâ Synodicâ Epiſtolâ ad Innocentium XII., quâ Concilii Patres poſtulabant, ut ille ſpolia Epiſcoporum, quæ ad Cameræ Apoſtolicæ jus referebantur, Cathedralibus Eccleſiis remitteret, clementiſſimus Pontifex benignè annuit edita de hac re Conſtitutione Apoſtolica, cujus præclari beneficii hoc monumentum Cardinalis Archiepiſcopus in Metropolitana Baſilica excitavit.

NEAPOLITANI REGNI
SVBLIMIA TEMPLORVM TECTA ÆTERNVM
QVATIAT ALLELVIA:
NE DEINCEPS NVDA SINT PASTORVM SPOLIIS DITAVIT
INNOCENTIVS XII. PONTIF. OPT. MAX.
INSTANTE PROVINCIALI BENEVENTANO CONCILIO
CELEBRATO
MENSE APRILI ANNO MDCXCIII.
DIVINO CERTE CONSILIO FACTVM.
PSEVDO-CLEMENS VII. HIS ADINVENTIS SPOLIIS
VRBANVM VI. NEAPOLITANVM PONTIF. MAXIMVM
SPOLIARE NIXVS EST.
INNOCENTIVS XII. NEAPOLITANVS
SPOLIORVM ABOLITIONE
CONCIVIS MEMORIAM ET NATIONALIVM ECCLESIARVM
INOPIAM DECORE VESTIVIT.
TANTO HIERARCHÆ BENEFICENTISSIMO
HOC IN MARMORE
NOVVM TROPHÆI GENVS
NON EX ADEMPTIS SED EX REMISSIS SPOLIIS
FR. VINCENTIVS MARIA ORDINIS PRÆDICATORVM
CARDINALIS VRSINVS METROPOLITA
AC CÆTERI DVO DE VIGINTI
SAMNITIVM PROVINCIÆ PONTIFICES
EREXERVNT
ANNO AB ORBE REDEMPTO MDCXCIV.

Alterum Provinciale Concilium menſe Majo MDCXCVIII. celebravit, cui interſuerunt tres

tres ſupra viginti Epiſcopi, plerique Suffraganei, ac cæteri honoris causâ: eoque tempore ſacra Divi Bartholomæi Apoſtoli lipſana perſcrutatus ſtato ritu & cultu poſt ſolemnem ſupplicationem porphyretica in urna ad Aram maximam in novo & eleganti ejuſdem Apoſtoli Templo condidit. Vetus enim Divi Bartholomæi Templum ultimo Terræmotu disjectum anno MDCLXXXVIII. corruerat. Ubi inter confoſſionis ruinas ſacra lipſana in arca ærea inaurata adinventa, ſtatim in Metropolitana Æde depoſita fuerant, donec idem Templum ab Archiepiſcopo reſtitueretur. Adeò populo frequens, ac etiam apud exteros celebris actio fuit, ut a Dominico Viva Societatis Jeſu Presbytero, & ejuſdem Concilii Theologo accuratè deſcripta, typiſque vulgata etiam ab Innocentio XII. Romano Pontifice legeretur, qui captus ſplendore ac ordine rerum, eundem ordinem in translatione, quæ tunc inſtabat, ſacri Corporis Divi Pii V. ad tumulum in Sacello Sixtino in Exquiliis magnificè paratum, ſervari mandavit. Illud non prætereundum, quod in ſolemni ſupplicatione Beneventi ducta per Urbem, quamvis Concilii Patres in geſtatione ſacræ urnæ cum Archiepiſcopo per vices alternarent,

rent, ipſe tamen Archiepiſcopus nunquàm ſuccedi ſibi voluerit.

Clemens XI. uſum Mitræ Canonicis Beneventanis indulget.

IX. A Clemente XI., cui in Pontificiis Comitiis ſuffragatus fuit, uſum Mitræ cum indumentis, & paramentis inſtar Abbatum pro Dignitatibus & Canonicis ſuæ Metropolitanæ Baſilicæ ampliſſimo Diplomate impetravit, ac in pervigilio Nativitatis Domini anno MDCCI. ſolemni ritu Mitras benedixit, impoſuitque Dignitatibus & Canonicis ſuis. Aliàs etiam ab Alexandro VIII. Pontificalium ornamentorum uſum pro Pompejo Sarnello inſignis Collegii Sancti Spiritus Abbate, viro eruditiſſimo, & multis ſacris lucubrationibus ſatis noto, tunc Auditore ſuo Generali, atque inde Vigiliarum Epiſcopo impetraverat.

Beneventũ 1702. iterùm Terræmotu quaſſatur. Mira Archiepiſcopi conſtantia in propulſandis malis.

Sed iterùm XIV. Martii MDCCII. Terræmotu Civitas concuſſa fuit. Templa, ædes, ac ædificia omnia vel everſa vel labefactata. Cardinalis Archiepiſcopus in Archiepiſcopio degens, piaſque preces in Divi Philippi Nerii honorem recitans, ejuſdem ope etiam hac vice ſervatur incolumis: Archiepiſcopium ſtetit fatiſcens tamen, atque inde nova enituit Archiepiſcopi ſollicitudo pro Sanctimonialium tutela, ac Templis, aliiſque ædificiis reparandis. Quicumque ſanè vir cæteroquin ſapiens

& for-

& fortis in ea tempora incidiſſet, ad hanc ſecundam Civitatis cladem deſpondiſſet animum, atque iiſdem iterùm ſupervenientibus malis tandem cedere, non indignum putaſſet. Sed contra Cardinalis Urſinus audentior ivit. Ipſi enim Deus excelſam adeo, erectamque mentem dedit, ut adverſa omnia infra ſpei magnitudinem, quam in Divina Providentia collocaverat, arbitraretur. Talem ſiquidem ſemper ſe exhibuit Epiſcopum, qualem Magnus Gregorius docet Epiſcopum eſſe oportere: *qui* ſcilicèt *cunctis carnis paſſionibus moriens jam ſpiritaliter vivit, qui proſpera Mundi poſtponit, qui nulla adverſa pertimeſcit, qui ſola interna deſiderat*. Tantæ virtuti defuiſſet occaſio, niſi hæ publicæ calamitates, atque ærumnæ ſummam illam animi vim, fortitudinem, patientiam, tolerantiam acriùs exploraſſent, atque acuiſſent. Ipſo ſecundi Terræmotus anno, ut pauperes pueri in literis, ac moribus diligenter inſtruerentur, Clericos Regulares Matris Dei, quos a piis Scholis appellant, Beneventum evocavit, juſſitque ut Collegium erigerent octo ducatorum millibus in fundationis ſubſidium erogatis.

Epiſcopum qualem eſſe oportet.

In Paſtorali par. I. cap. X.

X. Eccleſiam cum Cœnobio S. Mariæ Angelorum Fratrum Ordinis Servorum Bea-

Archiepiſcopi magnificentia, ac liberalitas in operibus pietatis.

tæ Mariæ, donatis decem millibus, perfici mandavit; abſoluto tamen opere, ac Fratribus poſtliminio reverſis, marmoreo in monumento, proprio eorumdem ſervorum ære, Eccleſiam cum Cœnobio a fundamentis erectam fuiſſe, juſſit inſcribi, ne tam pii operis gloriam ſibi vindicaret in terris, qui mercedem unicè præſtolabatur in Cœlis. Presbyteris Societatis Jeſu primo pro abſolvenda Templi ædificatione multum æris tribuit, deindè propriis ſumptibus conſtruere cœpit Collegii Ædes, quæ amplitudine ſua Conditoris magnificentiam ſatis ſuperque demonſtrant. Pro reſtituendo verò Templo, Cœnobioque Sancti Dominici ſui Prædicatorum Ordinis ſeptemdecim, & amplius ducatorum millia impendit. Pro fundatione Cœnobii Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum decem ducatorum millia contulit. Hos enim, & Fratres Minores Sancti Franciſci, quos Reformatos vocant, & Clericos Regulares Miniſtrantes Infirmis, quos Cruciferos dicunt, multis ſumptibus in Urbem invexit. Pro quotidiana Officii B. Mariæ Virginis recitatione a Metropolitanæ Baſilicæ Canonicis, ac Manſionariis peragenda vigintiquinque ducatorum millia cum ſeptingentis quinquaginta erogavit. Novum in

Vi-

Vitulani oppido erexit Canonicorum Collegium, quorum quatuor ab ipſo dotem acceperunt. Divi Bartholomæi Xenodochium, bis dirutum, ſemel atque iterum ædificavit, in quo ſingulos Peregrinos diebus tribus alere, iiſque pedes abluere, menſæque humiliter miniſtrare conſuevit.

XI. At non licet ire per ſingula, quæ pius, ac munificentiſſimus Archiepiſcopus Cardinalis in diuturno ſui Archiepiſcopatus regimine geſſit, ne ſcriptio noſtra modum excedat. Ut itaque paucis multa complectamur, nullus præteriit annus, non menſis, non dies, qui præclaro aliquo aut pietatis, aut liberalitatis opere notari, ac ſignari non poſſit Præſulibus ad exemplum, poſteris ad memoriam. Nullum eſt officii Paſtoralis genus, in quo ipſe non fuerit diligentiſſimè, ac frequentiſſimè verſatus. Quidquid ad Dei cultum, ad Templorum ornatum, ad ſacræ ſupellectilis nitorem, ad ſacrarum Reliquiarum cuſtodiam, ad veteres Eccleſiæ ritus retinendos, ad ſervanda Eccleſiaſticæ libertatis jura: quidquid ad animarum ſalutem, ad prædicationem verbi Dei, ad erudiendum Clerum, & Populum, ad imbuendos in ſacra Catecheſi pueros, ad emendandos mores, & corruptam diſciplinam

Reliqua Beneventi, quæ ad Archiepiſcopale officium ſpectant.

reparandam: quidquid ad pauperes Peregrinos, Infirmos, Orphanos, Viduas, Defunctos fovendos, ac juvandos excogitari poteſt, omnia præſtitit, cuncta implevit. Unum in ipſo ſemper ſtetit in clade illa, & calamitate, quam ſemel, atque iterum Benevento Terræmotus intulit, fractis perditiſque rebus præſidium. Nulla fuit in Civitate, ac Diœceſi Eccleſia, Cœnobium nullum, nullum hominum genus, quod ejus providentiam, ac profuſam in omnes liberalitatem non ſenſerit: & ne præſens tantùm ætas, ſed & futura quoque ejus beneficentiâ uteretur, Sacras Miſſiones a Presbyteris Societatis Jeſu per Diœceſim ſingulis trienniis obeundas, ſtatutâ dote, produxit in ævum. Montem unum ſex millium ducatorum dote conſtituit ad reparandas pauperiores Archidiœceſis Eccleſias. Pro pauperum verò annona frumentarium unum in Civitate, in Diœceſi verò centum ſexagintaſex ære ſuo aut erexit, aut auxit. Tantum etiam ſtudium, curam, diligentiam adhibuit in conſervandis, & augendis Eccleſiarum ſuæ Diœceſis bonis, quamvis duplici Terræmotûs clade imminutis, ut quæ ſub initium ſui regiminis in unum omnia collata vix ſeptem ſupra ſexaginta ducatorum millia in redditibus quotannis exce-

de-

debant, ductâ ratione anno MDCCXV. quinque ſupra centum triginta millia quotannis excedere compertum ſit. Ita enim miſericors Dominus addidit ei omnia, quæcumque fuerunt, duplicia.

XII. Unum ne prætereamus; cùm Beneventum, quamvis inter duos amnes conditum, fontibus careret, ac propterea ſumma Civitatis pars aquarum penuriâ laboraret, Cardinalis Archiepiſcopus Theodoretum Cyrenſem Antiſtitem, qui hujuſmodi beneficium Civitati ſuæ præſtitit, egregiè imitatus, longo ductu, decem aureorum millibus impenſis, largas in Urbem intulit aquas, illaſque in fontem deduxit ante Templum S. Sophiæ, cujus Monaſterium vetus olim ac celebre, poſtquàm ex reſignatione Benedicti Cardinalis Pamphilii commendatum ſibi fuit, ſplendidè reſtituerat, S. P. Q. B. tanti beneficii memor ad fontem in Divi Bartholomæi foro poſtmodùm extructo hoc monumentum poſuit.

Archiepiſcopus longo ductu aquas Benevento infert.

FRA-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FRATRI VINCENTIO MARIÆ ORDINIS PRÆDICATORVM
EPISCOPO PORTVENSI S. R. E.
CARDINALI VRSINO ARCHIEPISCOPO
QVOD POST CLXVII. FRVMENTARIOS MONTES
ESVRIENTIBVS ERECTOS
SALVBRES SITIENTIBVS SVFFECERIT AQVAS
TANTI BENEFICII MEMORES S. P. Q. B.
BENEFACTORI INSIGNI
PERENNE MONVMENTVM POSVIT.
ANNO MDCCXVIII.
CLEMENTE XI. PONTIFICE MAXIMO.
IOSEPHO ERCVLANO GVBERNATORE
IOANNE HIERONYMO DE ALBINO ET
BARTHOLOMEO DE LEONE
HVIVSCE FONTIS STRVCTVRÆ DEPVTATIS.
GAVDETE CIVES AC PASTORI OPTIMO
QVI VESTRAM SEMPER SALVTEM SITIENS
NE VOS SITIENTES ASPICERET
LARGAS INTVLIT AQVAS
VBERES GRATES PERSOLVITE.

Rationes impenſarum in pias cauſas Beneventi.

XIII. Qui rationes impenſarum Cardinalis Urſini inierunt, ferè ſexies centena ducatorum millia in Archiepiſcopatu Beneventano illum erogaſſe in pias cauſas teſtantur, antequàm Romanus Pontifex eligeretur. Ingens profecto pecuniæ vis, & quaſi ſupra fidem inſignis liberalitas, præſertim ſi Archiepiſcopatûs redditus computentur. Sed his accede-

debant alii Eccleſiaſtici proventus, & annuæ præſtationes è re familiari, præſertim à pia genitrice Joanna, quæ Filium imitata Monaſterium Sanctimonialibus Ordinis Divi Dominici Gravinæ condiderat, in quo Religioſum habitum induit, Profeſſionem verò emiſit ſub finem vitæ anno MDCC. legatis Filio, qui Matri decedenti omnibus pietatis officiis præſto fuit, XXV. millibus ducatorum. Et hac quidem pecuniâ anno MDCCII. ille potitus ſtatim ad levandas ærumnas ſecundi Terræmotus, cum quibus tunc luctabatur, uſus eſt. Magnas præterea vires habuit frugalitas Archiepiſcopi, quæ multis impendiis, multis erogationibus ſola ſufficere videbatur; ac propterea mirandum non eſt, ſi Beneventum, quod unà cum Diœceſi informe acceperat, ac duplici Terræmotu bis quaſſatum, ſplendidum ornatumque reliquerit, meritò habitus poſt Diomedem Ætoliæ Regem, & Achaſim Ducem tertius conditor Urbis.

XIV. Et hæc quidem omnia Beneventi, cujus tamen Civitatis & Archidiœceſis fines Cardinalis Urſini zelus, vigilantia, pietas prætergreſſa, univerſam illam, & quidem ampliſſimam Samnii Provinciam implevit, & ad alias quoque Diœceſes Neapolitani Regni ſe

Clemens XI. decernit Cardinali Urſino Legationem ad Cæſarem 1716.

ſe extendit. Si quod enim grave & arduum negotium in regionibus illis emerſit, fidei, ac ſapientiæ Cardinalis Urſini Sedes Apoſtolica committere conſuevit. Viſitavit propterea Apoſtolicus Delegatus Diœceſes plures, ubi optimis decretis Eccleſiaſticam diſciplinam, pacem, tranquillitatem aut reſtituit aut firmavit. Comitiis Congregationis Monachorum Montis Virginis, & aliorum Regularium Ordinum compluriès præfuit. Sed & extra Italiam quoque Clemens XI. Legationem Apoſtolicam illi decreverat anno MDCCXVI. menſe Februario: Cum enim Chriſtiana Reſpublica Turcarum armis Corcyræ, & Italíæ imminentibus in ſummum diſcrimen eſſet adducta, & ſpes propulſandi periculum in Cæſare tantùm foret, Clemens XI. Cardinalem Urſinum Romam evocavit, ut Legatus a Latere ad Cæſarem proficiſceretur, quem ad ſuſcipiendam communis ſalutis cauſam, & inferenda contra Turcas victricia Germanorum ſigna vehementer hortaretur. Confeſtim paruit Cardinalis; nec ullâ valetudinis ſuæ ratione, non hyemis magnitudine, non viarum aſperitate commotus Romam venit pleniſſimam laborum Legationem ſuſcepturus; ſed cum inter hæc Cæſar jam arma pararet, nec am-

ampliùs mittendi Legatum urgeret neceſſitas, ab hujuſmodi Legationis onere Cardinalem Urſinum Clemens abſolvit, ſummis laudibus ejus fidem, & ardens pro Chriſtiana Republica ſtudium, & alacrem paratamque adeundi voluntatem proſecutus.

XV. Titulum Sancti Sixti, donec inter Presbyteros Cardinales fuit, retinuit; ſed tertiâ Januarii anno MDCCI. ex ordine Presbyterorum ad Epiſcoporum ordinem aſcendit, conſuetô optandi jure Tuſculanam Eccleſiam aſſecutus, ex qua deindè anno MDCCXV. decima octava Martii ad Portuenſem & S. Rufinæ tranſivit. Utrobique præclara pietas ac liberalitatis ſuæ veſtigia. Utrumque luſtravit Epiſcopatum, & in Tuſculano Diœceſanam celebravit Synodum, cui ejus vice præfuit Franciſcus Maria de Aſte Archiepiſcopus Hydruntinus Salentinorum Primas anno MDCCIII. & mox Synodales Conſtitutiones typis vulgatæ magno illius Eccleſiæ bono. Accidit verò anno MDCCXVIII. ut Nicolao Cardinali Acciajolo Epiſcopo Oſtienſi, ac Veliternenſi Sacri Collegii Decano graviter ægrotante, Cardinalis Urſinus Romam vocaretur, ut præſens in Curia foret, cum ille decederet: atque ita ſervatâ Conſtitutione Pauli Papæ IV. an-

Cardinalis Urſinus Epiſcopus Tuſculanus 1701. Portuenſis 1715. Pro Eccleſia Oſtien. ac Velit. renuit judicio contendere 1718. ſed Jus ad Eccleſiam Oſtien. ac Velit. & Decanatus Sacri Collegii illi defertur 1724.

no MDLV. die XXIII. Auguſti editâ, Eccleſiam Oſtienſem ac Veliternenſem optaret, & Decani munere in Sacro Collegio fungeretur. At qui præſto fuit, cum de ſuſcipienda ad Cæſarem Legatione laboris plenâ propter communem Chriſtianæ Reipublicæ cauſam agebatur, renuit ire, cum de pinguiori Epiſcopatu ac de honoris incremento res erat, ne ſcilicet amantiſſimi Fratris & Collegæ ſui Cardinalis Acciajoli mortem præſtolari videretur; nec ei ſuaderi potuit, ut viæ ſe committeret, niſi certo nuntio præhabito de illius obitu, ac Beneventi principe in Templo defuncti Decani exequiis religioſiſſimè celebratis. Tuſculum tunc acceſſit, inde in ſuburbanum Sancti Paſtoris, ubi ad Clementem XI. Summum Pontificem literas dedit, quibus adventum ſuum ſignificavit, non tamen animo contendendi cum Fulvio Cardinali Aſtallio antiquiore ex Epiſcopis Cardinalibus, qui Romæ præſentes erant, cum Decanus obiret, memor Apoſtolicæ vocis; *Servum Dei non oportet litigare*: & rursùs, *ſi quis videtur contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei*; ſed juri ſuo ſe libentiſſimè cedere & enixè rogare, ut optio Eccleſiarum Oſtienſis & Veliternæ cum Decanatûs honore Cardinali

dinali Aſtallio permitteretur: cupere tamen, ut Apoſtolico judicio decerneretur, an Reſidentia Cardinalium apud proprias Cathedrales aut majores Eccleſias ſit publica ac neceſſaria cauſa, vel potius privata & voluntaria, a Paulina Conſtitutione excepta, cum hoc non ad ſui tantùm, ſed & multorum Cardinalium, qui jugiter & laudabiliter in propriis Epiſcopatibus reſidebant, jus referretur. Clemens animi moderationem, ac ſapientiſſimi Cardinalis prudens conſilium vehementer probavit, quod & cæteri ſummis laudibus extulerunt. Contigit tamen illi, ut defuncto Innocentio XIII. cum Romæ eſſet in Vaticanis Comitiis, Sebaſtianus Antonius Tanarius (cujus memoria in benedictione eſt) Epiſcopus Oſtienſis & Veliternenſis, & Sacri Collegii Decanus decederet, ut Divina providentia palàm teſtaretur, & hunc honoris gradum Cardinali Urſino deberi, quamvis tunc ad ſupremum honorum omnium apicem provectus, & Romanæ Eccleſiæ Pontifex renuntiatus, illo fungi non potuerit.

XVI. Inclytum Prædicatorum Ordinem, cui adoleſcens nomen dedit, receptamque eo in Ordine regulam, quam ſemel profeſſus eſt, coluit ſemper, & quantum Epiſcopo licet, ad un-

Cardinalis Urſinus regulæ Divi Dominici tenax: ejus amor & beneficia in Ordinem Prædicatorum.

unguem ſervavit. Perpetua illi a carnibus, immò & a vino abſtinentia; perpetuus etiam lanearum veſtium uſus: aſſiduum orandi & pſallendi ſtudium. Generalem Ordinis Magiſtrum, quaſi unus ex Fratribus, ſingulari obſervantiâ, cæteros verò Ordinis Fratres ac univerſam Divi Dominici Familiam omnibus charitatis ac benevolentiæ officiis diligentiſſimè proſequebatur. Ordinis ſtemma inſeruit gentilitio ſuo, retinuitque etiam cum Romanus Pontifex eſſet. Expleto quinto ab inſtitutione Ordinis ſæculo rei memoriam ſæculari feſto integris octo diebus Beneventi in Eccleſia Metropolitana celebravit menſe Junio anno MDCCXVII. pluribus Epiſcopis illùc honoris causâ convenientibus. Nobiles Oratores ac præcipui muſicæ artis magiſtri præclaras illius celebritatis actiones exornarunt. Quatuor ducatorum millibus ſtetit impenſa, quibus Cardinalis Archiepiſcopus adjecit inſignem Divi Dominici ſtatuam ex argento opere fuſorio conflatam, quam à ſe ritè benedictam Eccleſiæ ſui Ordinis dono dedit. Præter inſtauratum Beneventi Cœnobium, & Eccleſiam Ordinis ſui, etiam in oppido Sancti Georgii de Molaria Cœnobium aliàs ſuppreſſum eidem Ordini & Congregationi Fratrum, quos

quos vulgo Gavottos vocant, attribuit: dotemque auxit.

XVII. Plura ingenii ejus præclara monumenta apud ſacrarum literarum ſtudioſos in pretio habentur; etenim præter Sermones Marianos, & Synodicon Diœceſanum, quorum ſupra meminimus, edidit etiam anno MDCXCV. Synodicon Provinciale Beneventanum, in quo collectis actis omnium Conciliorum Provincialium, quæ in ea Metropoli vel a Summis Romanis Pontificibus, vel a ſuperioribus Archiepiſcopis celebrata fuerunt, eruditas addidit notas, inſeruitque primum ſuum Provinciale Concilium, & in egregium volumen opus excrevit. Duo quoque edidit volumina Lectionum in Exodum, ac duodecim Conciones ad Populum de tempore ſacratiſſimæ Quadrageſimæ ac Paſchatis, & ſexaginta Sermones de purgatione Animarum è corporibus excedentium, ſuffragiiſque adhibendis, & alia Opuſcula: nec mirum has & plures alias ineditas a Cardinali Urſino extare lucubrationes; ipſe enim (ut de Nepotiano ſcribit Hieronymus) *lectione aſſiduâ, ac meditatione diuturnâ pectus ſuum Bibliothecam fecerat Chriſti*. Præſtantes etiam ſacris literis viros ſemper inter Familiares habuit, quos benignè re-

Ingenii monumenta, & ſacrarum literarum ſtudia.

Lib. 3. Epiſt. Famil. in Epitaph. Nepotiani.

reſpicere & pro meritorum ratione beneficiis augere conſuevit. Quindecim ex his Epiſcopatûs honore dignati fuerunt, antequam Cardinalis Urſinus Romanus Pontifex eligeretur; plures deindè, quorum aliqui etiam Romanæ Eccleſiæ Purpura fulgent. Porrò Beneventanum Archiepiſcopium ſub Cardinali Urſino non Aulæ ſpeciem referebat, ſed vetus Athenæum, ſive, ut aptiùs loquamur, Pictavienſe Epiſcopium ſub Hilario, aut Hiſpalenſe ſub Leandro repræſentabat; ibi enim ſub tali ac tanto Magiſtro Eccleſiaſtici Ordinis viri erudiebantur in ſpem aut rectè Eccleſias adminiſtrandi, aut doctis lucubrationibus, quarum plures in lucem prodierunt, ſacras literas illuſtrandi. Nec in Familiaribus ſuis tantùm, ſed & in aliis bonarum artium ſtudia Cardinalis Urſinus amavit, ac fovit. Iis ſe Mæcenatem ac patronum præbuit: multi propterea Scriptores inſignia volumina Cardinali Urſino nuncuparunt, cujus patrocinium, ac beneficentiam experti fuerunt. Sed hæc in minori fortuna: Jam hoc noſtro Commentario libello proſequamur quid ille in majori, cum ad Romanæ Eccleſiæ faſtigium evectus eſt.

XVIII. Romæ itaque juſtis perſolutis In-
1724 nocentio XIII., & invocatâ Divini Spiritus ope,

ope, habitaque a Franciſco Blanchino Veronenſi utriuſque Signaturæ Referendario, & Liberianæ Baſilicæ Canonico, gravi elegantique de eligendo Summo Pontifice Oratione, xx. Martii anno MDCCXXIV. Cardinales Vaticana Comitia inchoarunt, quæ celer & inopinatus Pontificis obitus multis difficultatibus implicaverat. Longa fuit animorum ſuſpenſio, cum modò de uno, modò de alio eligendo ageretur, donec Patres omnes quaſi Divino Spiritu ducti in Fratrem Vincentium Mariam Urſinum Ordinis Prædicatorum, Epiſcopum Portuenſem & Archiepiſcopum Beneventanum, ætate tunc & dignitate Sacri Collegii Principem vota ſua mirabili conſenſione intenderunt. Et ſanè cum jam annus Jubilæi immineret, graviſſima quoque Sedi Apoſtolicæ inſtarent negotia, tum in Galliis, ubi Conſtitutioni Clementis XI., cujus initium *Unigenitus*, adhuc quamplures refragabantur, qui ad ſaniorem mentem redigendi erant; tum in Italia, ubi de reſtitutione Comacli a Cæſarianis militibus occupati nondùm res tranſacta erat, nil magis opportunum, ac publico bono profuturum videbatur, quam in Apoſtolica Sede conſtituere Cardinalem Urſinum, cujus viri ſanctimonia, ſapien-

Fr. Vincentius Maria Cardinalis Urſinus invitus eligitur in Romanum Pontificem Benedictus XIII. appellatus 1724.

pientia, & pro Domo Dei zelus tantam apud omnes vim authoritatemque haberet, ut libenter ei omnes obſequerentur. Itaque XXIX. Maji anno MDCCXXIV. ſuffragantibus omnibus, Pontifex Maximus renuntiatus eſt. Plura ille electioni ſuæ objecit, ætatem gravem, fixumque propoſitum, propter ſuæ infirmitatis conſcientiam, Romanum Pontificatum non capeſſendi, & hæc quidem non ſpecie quadam ac ſimulatione virtutis, ſed ex animo. Verumtamen Cardinalibus urgentibus, ut Chriſtianæ Reipublicæ opem ferret, tandem acquievit, ac Benedicti XIII. nomen aſſumpſit, ut Beatum Benedictum XI. ex Ordine Prædicatorum, virum ſapientiâ ac vitæ ſanctimoniâ celebrem, qui brevi paucorum menſium Pontificatu multa præclara complexus eſt, in memoriam hominum revocaret. Ubi primùm res Populo ritè nuntiata a Benedicto Cardinali Pamphilio Diaconorum primo, ingens omnes inceſſit lætitia, ac mirum gaudium univerſam pervaſit Chriſtianam Rempublicam, omnibus inde non temerè ſperantibus magnum publici boni incrementum. Cum enim in ore hominum verſarentur, quæ & quanta in Archiepiſcopatu Beneventano, & in toto longævæ vitæ decurſu benè ac ſapienter

ter Cardinalis Urſinus feciſſet, atque ejus animi religio, fortitudo, liberalitas ubique prædicarentur, quid non ſperandum ab illo Pontifice Romano, qui tot ac tanta Cardinalis & Archiepiſcopus Beneventanus præſtitiſſet? Quod ſi exempla rectè vivendi ac ſingulis benefaciendi in minori fortuna ab eo petebantur, quanto magis in maxima? Si Beneventum Terræmotibus quaſſatum bis reſtituerat, ſi Clerum ac Populum ad religionis cultum, & meliorem vitæ rationem traduxerat, eadem meritò quiſque ſibi ab illo pollicebatur in Eccleſiæ univerſæ adminiſtratione. Inter plaudentis igitur Populi acclamationes, cum jam adveſperaſceret, ad Vaticanum templum deductus; ubi primum ad ſacræ Baſilicæ limina venit, è geſtatoria ſella deſcendit, pronus oravit, & ſacra limina non ſine lacrymis oſculatus eſt, ac nonniſi pedes ipſam Baſilicam ingredi voluit, in qua geſtatoria ſellâ uti ex veræ humilitatis ſtudio recuſavit. IV. Junii Dominica ſacratiſſimæ Pentecoſtes ad eamdem Baſilicam ſolemni apparatu deſcendit: ibi ab Annibale Cardinali Albano ejuſdem Baſilicæ Archipresbytero hac ſalutatione exceptus: *Factus eſt etiam nuper, ut olim in Apoſtolos hac ipſa die de Cœlo ſonus, tamquam*

Annibal Cardinalis Albanus Benedictum XIII. in Pentecoſte Vaticanam Baſilicam ingredientem alloquitur.

adventientis ſpiritus vehementis, cum omnium eligentium mentes, & vota Te, Beatiſſime Pater, invitum licèt ac reluctantem adegerunt ad ſupponendos Apoſtolicæ ſarcinæ humeros pares. Imperii igitur tui auſpicatus initia, Baſilicam hanc ſacros Petri Cineres veneraturus ingredere, cui in Te ipſo digniſſimum Succeſſorem exhibes: Eccleſiæ autem toti Paſtorem optimum, nec ſacræ doctrinæ copia, & abſoluta vitæ ſanctimonia primis ejuſdem ſæculis invidendum. Poſt ſolemne Sacrum, ante fores ejuſdem Baſilicæ a Petro Cardinali Othobono more majorum coronatus eſt.

Benedictus XIII. Cardinalibus gratias agit de electione.

XIX. Principibus electionem ſuam ſignificavit. Cardinalibus in conſueto Senatu die XII. Junii gratias egit his verbis Patres allocutus: *Venerabiles Fratres: Eſt quidem Divinis inſtitutionibus traditum, ut* glorietur Frater humilis in exaltatione ſua; *quo dextera Domini magnificetur in laude; & qui dixit de tenebris lucem ſplendeſcere, mirabilium ſuorum gloriam in figmenti infirmitate luculentiùs oſtendiſſe videatur. Nos tamen dignis Apoſtolico miniſterio virtutibus deſtitutos, noſtrique reatus conſcientia pavidos, vicem magis noſtram dolere decet, atque a judiciis ejus potiùs timere, quam de exaltatione gloriari. Propterea cum primum de ſollicitudine omnium Eccleſiarum Nobis imponenda agere cœpiſtis, meritò*

tò verebamur, ne Deus terribilis in conſiliis ſuper filios hominum elevans allideret nos; ac ne fortiora ſuſcipientes incuſſo pondere contereremur, aut irrumpentes in ſancta, opprimeremur a gloria. At verò dum ingenti metu perculſi miniſterium noſtræ imbecillitati jure formidandum detrectaremus; mira illa, & officii plena Fraternitatum veſtrarum conſenſio certiſſimo Nobis argumento fuit cœleſtium mandatorum, quibus nefas eſſe duximus diutiùs obluctari. Primùm igitur Omnipotenti Deo, qui per veſtra ſuffragia humilitatem noſtram in hac ſublimi Apoſtolatûs Cathedra collocavit, immortales ſubmiſſo corde gratias agentes, fore confidimus, ut qui vocatione ſancta ſua compulit ad inchoandum, vires quoque ſufficiat ad perficiendum, & virtutem conferat, qui contulit dignitatem. Præclara deinde Fraternitatum veſtrarum de noſtra tenuitate judicia, fraternæque benevolentiæ officioſiſſimam contentionem, etſi nulla verborum vi ſatis ornare poſſumus, grato certè ſemper animo recolemus, neque ullam referendæ gratiæ, officiique reponendi opportunitatem elabi, aut excidere patiemur. Supereſt, Venerabiles Fratres, ut qui pro ſtudiis, judiciiſque veſtris noſtræ quoque adminiſtrationis rationem Paſtorum Principi reddituri eſtis, Ordinis ac muneris veſtri memores infirmitati noſtræ ſubſidium ſedulâ operâ, & ſapientibus conſiliis confera-

feratis ; & qui Pontifici eligendo tanta animorum alacritate ſuffragati eſtis, trepidantem vero ac defugientem tam ſtudioſè erexiſtis & confirmaſtis ; electum jam demùm, impoſitaque ſarcinâ laborantem ac fatiſcentem pari pietatis, ſtudiique contentione adjuvetis. Ut autem inde ducamus Apoſtolicæ ſervitutis initium, unde habent bona cuncta, velut a perenni fonte claritatis & ſalutis originem, veſtrarum in primis obſecrationum apud Patrem miſericordiarum ſuffragia requirimus ; cæteros autem Chriſtifideles Jubilæo proximè indicendo ad divinam clementiam pro ſalubri Dominicæ Plebis regimine per ſupplicationes, eleemoſynas, jejunia, aliaque Chriſtianæ pœnitentiæ & religionis opera nobis conciliandam excitabimus. Exhibeamus igitur, Venerabiles Fratres, noſmetipſos ſicut Dei Miniſtros ; & Sacroſanctæ Eccleſiæ neceſſitates, quas ſine lacrymis intueri non poſſumus, ſedulò reputantes, in omnibus præbeamus nos ipſos exemplum bonorum operum, ut Chriſtianorum moribus, & Clericali præſertim diſciplinâ ad priſtinam ſanctimoniam reformatis, certius nobis auxilium de ſancto polliceri valeamus. Nec ſterilis, nec ad ſpeciem tantùm gratiarum actio fuit ; cum enim ipſe, cæteras inter virtutes, gratum animum, beneficum, ac maximè liberalem pro viribus exhibuiſſet ſemper, jam ad ſummum rerum arbitrium

bitrium evectus cœpit cum omnibus liberaliſſimè agere, & poſt auctas fortunas Cardinalibus illis, qui tenuioribus proventibus Dignitatem ſuam ægrè tuebantur, Præſulibus quoque, qui in miniſterio Sedis Apoſtolicæ ſunt, honeſta pro modo laboris, atque induſtriæ ſtipendia aut dedit, aut auxit. Siquidem Romæ multis & gravibus muneribus, ac publicis procurationibus nulla erant conſtituta ſtipendia. Carebant enim his omnes fermè Præſules, qui Sacris Cardinalium Congregationibus a Secretis erant, quique in iiſdem Congregationibus cauſas aut proponebant, aut dirimebant, viri ſanè de Republica optimè meriti, & multis nominibus illuſtres. His profectò omnibus, aliiſque Magiſtratibus Benedictus XIII. certos ac liberales proventus attribuit.

XX. Interim ſicut ſtatim poſt electionem ſuam per aliquot dies, cæteris ſepoſitis curis, ſegregatus ab hominibus, conſilium & opem a Deo rogaverat, ut univerſæ Eccleſiæ regimen feliciter auſpicaretur; ita etiam in eamdem cauſam ab omnibus Chriſtifidelibus pias preces & bonorum operum ſuffragia poſtulavit, indicta in Urbe ad xxv. Junii ſupplici Proceſſione ab Eccleſia S. Mariæ ſupra Minervam ad

Dei opem implorat. Jubilæum indicit. Eccleſias Regni Neapolitani ſpoliis Epiſcoporum: Animas purgatoriis in locis detentas ſuffragiis juvat.

ad Eccleſiam S. Mariæ in Vallicella, peccatorum omnium Indulgentiâ, & remiſſione conceſsâ, ſicut Anno Expiationis Romani Pontifices largiri ſolent. Tunc Regni Neapolitani Eccleſiis conſuluit, quibus ipſo authore, primi Beneventani Concilii Patribus rogantibus, Innocentius XII. ſpolia decedentium Epiſcoporum, quæ olim ad jus Apoſtolici ærarii referebantur, attribuerat: cavitque ne Metropolitanæ, aut Cathedrales in eo Regno Eccleſiæ hujuſmodi ſpoliis privarentur, etiamſi Archiepiſcopus, aut Epiſcopus extra Dioeceſim ſuam diem obiret. Mox Fidelium Animabus, quæ purgatoriis locis detinentur, piam adhibuit curam, poteſtate factâ Orthodoxis Præſulibus totius Orbis, ut in unaquaque Patriarchali Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſia unum ex Altaribus ſeligerent, in quo ex Apoſtolico privilegio (ſi eo Eccleſia careret) quotidiè poſſet quilibet Sacerdos uni ex illis incruento ſacrificio ſuffragari, ut a pœnis ignis Purgatorii erueretur.

Facilitas & ordo ſingulis audiendis.

XXI. Cum autem ipſe natus omnino eſſet ad ſublevandas generis humani calamitates, adeo facilem audiendis cunctis, adeo benignum excipiendis ſingulorum votis ſe exhibuit, ut naturæ neceſſitatibus tempus ſubduceret,

ceret, quod aliis benefaciendo impertiretur. Multis diebus a primâ luce uſque ad veſperam nullo ſumpto cibo, nulla indultâ corpori quiete, omnibus ad ſe accurrentibus, nulla majeſtatis ſuæ objecta ſpecie, volens libenſque ſe impendit, ac ſuperimpendit; nec tot ad ſe confluentium, ſi non planè iniqua poſtulaſſent, vacuum ullum, triſtemque dimiſit. Deindè verò ut faciliùs & ex ordine poſſet facere omnibus ſatis, hebdomadæ dies pro unoquoque hominum genere diſtribuit; pro Præſulibus, pro Clero ſæculari, pro Regulari, ac denique pro laicis, ut unicuique ſtatâ die liceret ad ipſum accedere. His ſanè laboribus in plures menſes, atque inter æſtivos calores exantlatis, publicam addidit populi audientiam, ut nullus planè eſſet, cui copiam ſui non faceret.

XXII. Enituit præſertim ſumma ejus animi benignitas, atque clementia in excipiendis Epiſcopis, quos non tantum nomine, ſed & re dilexit ut fratres; agens cum ipſis familiariter, non paſſus eſt illa ſibi ab eis exhiberi obſequia, quæ a cæteris exhibentur. Libentius ad fraterna oris, quam ad communia pedum oſcula admittere, nec flexis genibus, ſicut reliquos homines, ſed ſtantes, aut ſedentes Epiſcopos audire decentiùs duxit. Quatuor

Epiſcopi a Benedicto XIII. benignè excipiuntur.

Patriarcharum privilegium.

tuor primis Patriarchis Conſtantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hieroſolymitano, ut exomide ſuper amiculo breviori in Urbe, & ubique uterentur, indulſit. Ipſe enim præ omnibus Epiſcopalem dignitatem maximi ſemper fecit. Propterea tot ſub initium ejus Pontificatûs exteros Epiſcopos, famâ ejus benignitatis illectos Roma vidit, quot fortaſſe poſt ultimum generale Concilium Lateranenſe vix unquam viderat. Multas eorum cauſas, quæ jamdiù in Romana Curia magnis ſumptibus, nec levi Eccleſiarum incommodo agebantur, mirâ ſapientiâ brevi explicavit, atque diremit, ut qui plures in annos inter multarum litium anfractus Romæ detinebantur, compoſitis rebus ad commiſſi ſibi Gregis curam, atque cuſtodiam alacres, atque omnibus difficultatibus unâ Summi Pontificis voce expediti regrederentur.

Vectigalia ſubditis imminuta.

XXIII. Animum tunc adjecit ad imminuenda ſubditis vectigalia, quæ ſuperiorum temporum calamitas invexerat. Inter hæc populo maximè grave ac plebi acerbum vectigal erat, quod ex unaquaque libra carnis, quâ quis uteretur ad veſcendum, pendebatur, non ſolùm quia nec miſer ullus, aut infimæ plebis homo immunis ab eo habebatur, verum

rum etiam quia pauperibus ruſticis injuriæ opportunis durus inſtabat exactor, ſi fortè aut ovis, aut vitulus extinctus ſtatim non fuiſſet repræſentatus. Hujuſmodi itaque vectigal planè ſuſtulit; & cum nonnulli publici ærarii anguſtias objicerent, quod vix ferendis ſumptibus par eſſe poterat, ſi hujuſmodi vectigalis redditibus ad ſeptuaginta & amplius aureorum millia quotannis excurrentibus minueretur, Pontifex ſapienter reſpondit, malle ſe à ſuperfluis ſumptibus temperare, & exhauſto ærario parcere, quam tanto ſubditorum incommodo parari ſibi unde ſumptus faceret, & pecunia in ærarium inferretur. Alia etiam vectigalia Romæ abolevit, quæ plebi injurioſa videbantur.

XXIV. Ipſo Pontificatûs exordio cœpit Benedictus deteſtari uſum comæ fictitiæ, qui, rarus olim inter laicos, paulatim in Clerum irrepſerat adeò frequens, ut nonnulli viri, Eccleſiaſticis Dignitatibus etiam primariis conſpicui, comis ſuppoſititiis uterentur. Siquidem Pontifex exiſtimabat, hujuſmodi morem Clericali tonſuræ adverſari; quibus enim propriam comam nutrire interdicitur, fas eſſe non poteſt aſſumere alienam. Ubi hæc Pontificis ſententia innotuit, ſtatim Eccleſiæ

Comæ fictitiæ uſus a Benedicto è Clero ſublatus.

Principes, mox Aulici, quorum exemplum alii in Urbe; indè extra Urbem ſecuti fictas cæſaries deponere, ita ut nondum ullo vulgato Edicto, nondum ullis propoſitis pœnis, brevi ubique locorum mos malè cœptus è Clero tolleretur. Eâdem facilitate & alios ſuſtulit, qui exteriorem Clericorum habitum, & cultum, quem a laicis diſcretum eſſe voluit, deformabant. Sapienter etiam monuit illos, qui a Regularibus Ordinibus ad Epiſcopatum aſſumuntur, ut memores profeſſionis ſuæ, quantum cum Epiſcopali dignitate liceret, proprii Ordinis inſtituta ſervarent, cum Epiſcopatus ſemel emiſſa vota non ſolvat, ſed potiùs impleat, atque perficiat.

Epiſcopi è Regularibus Ordinibus aſſumpti monentur de ſervandis Ordinis inſtitutis.

XXV. Indè ne Clericorum delicta impunita manerent, qui proprii Epiſcopi diſciplinam refugere tentantes, ejus ſententiis beneficio Appellationis ad Romanam Curiam illudebant, in qua cum Epiſcopi proprias ſententias magnis impendiis tueri aut nollent, aut interdum nec poſſent, Promotorem Fiſcalem pro omnibus Curiis Eccleſiaſticis in Urbe delegit, eique ex Apoſtolico ærario ſtipendium conſtituit, ut Cauſas ſuſciperet, & Epiſcoporum judicia adverſus criminum reos tueretur. Suſtulit hoc pacto Pontifex Appellatio-

Promotor fiſcalis pro omnibus Curiis Eccleſiaſticis Romæ ſtatuitur.

lationum invidiam, ac veteres compreſſit querelas, olim a Divo Bernardo Claræ Vallis Abbate ad Eugenium III. delatas; nam ſalvo primæ Sedis jure, ad quam unicuique, qui ſe Judicis ſententiâ gravatum putat, confugere licet, conſuluit quieti ac tranquillitati Epiſcoporum, ſumptibus eorum pepercit, æquitatemque judicii reſtituit ac vigorem diſciplinæ.

XXVI. Infelicem deindè Paſtorum animarum conditionem miſeratus, qui gravibus penſionibus obnoxii proprias Eccleſias a temporis injuriis vindicare, & paternam pauperum curam gerere non poterant, prout quinquaginta annorum, quos ſanctiſſimè in Epiſcopali officio tranſegerat, experimento didicerat, Apoſtolicâ Conſtitutione cavit, ne deinceps Parochiales Eccleſiæ ullo penſionum onere gravarentur. Decrevit etiam ut Cardinalibus Epiſcopis, quamvis Româ abſentibus, apud proprias tamen Eccleſias commorantibus, nihil juris deperiret, quominus Decanatus Sacri Collegii, & optio Epiſcopatus Oſtienſis ac Veliterni eis deferretur, ne alienæ mortis deteſtabile votum in Eccleſia Dei appareret. Vix enim hujus mali ſpecies poterat arceri, ſi graviter ægrotante Sacri Collegii

Parochiales Eccleſiæ a penſionibus immunes.

CardinalibusEpiſcopis apud proprias Eccleſias commorantibus Decanatus jus, & Epiſcopatus Oſtien. ac Velit. optio datur.

Decano, Cardinales Epiſcopi (quod tamen interdum accidebat) amicorum literis incitati, confeſtim Urbem aut Suburbia peterent, ut ibi Decani mortem præſtolantes tamquam in Romana Curia præſentes ex Apoſtolica Conſtitutione Pauli Papæ IV. jus ſuum tuerentur.

Benedictus non ſolùm publicè & ſemipublicè, ſed etiam privatim per Urbem incedit.

XXVII. Mens illi erat ſingulas in Urbe ſacras Ædes inviſere, memoriis Martyrum, aliorumque Sanctorum frequenter adeſſe, Xenodochia viſitare, & paſtoralis vigilantiæ atque Apoſtolicæ charitatis officia palàm omnibus, & ferè quotidiè exhibere; ſed his conceptis votis mos Aulæ obſtabat, quod Summus Pontifex nonniſi ſolemni apparatu & erectâ Cruce, & magno Præſulum, Aulicorum, aliorumque Nobilium comitatu, multis prætorianis militibus circumſeptus, ac levis armaturæ Equitibus, partim præeuntibus, partim ſubſequentibus è Palatio pedem efferre, & in publicum prodire ſoleret; quæ cum non ſine totius Aulæ commotione fieri poſſent, idcircò ſuperiores Pontifices raрò in publicum producebant majeſtatem ſuam. Hunc morem ſeu ad tuendam ſummam Pontificis dignitatem, ſeu ad parcendum Aulicorum incommodis, ſeu potiùs ne ſupremus Princeps cuncta inſpicere,

cere, ſcrutari, ac ſui copiam omnibus facere poſſet, ſed Adminiſtrorum fidei committere, & ex aliorum relationibus agere cogeretur; jamdiù receptum, probandum non putavit Benedictus; ſegniùs enim irritant animum dimiſſa per aures, quam quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus; ac propterea voluit ſibi licere, non ſolùm ſolemni publicoque apparatu, ſed & minùs ſolemni & quaſi ſemipublico; ac inſuper omni apparatu poſthabito, quaſi privato in Urbe homini, exteroque Epiſcopo palàm prodiere. Quo pacto cœpit Religioni largiùs indulgere, luſtrare ſingula, & ad omnia charitatis officia ſe ultrò demittere; ferè quotidiè, cum per graviſſimas Pontificatûs curas liceret, ſacras Ædes adire, Martyrum, aliorumque Sanctorum memorias venerari, valetudinaria inviſere, infirmis humiliter miniſtrare, pauperibus, ægrotis, & in agone cum morte luctantibus opem ferre: & quod ad ſervandam ritè pſallendi diſciplinam plurimùm contulit, in ſingulis Baſilicis atque etiam in aliis Eccleſiis, ubi a Canonicorum, aut ab aliorum Clericorum collegiis Divinæ laudes perſolvuntur, choro intereſſe, exemploque ſuo cæteros docere, Divinum opus pro dignitate diligenter agere.

Sacras Ædes Valetudinaria &c. viſitat, & Choro pſallentium intereſt in ſingulis Eccleſiis.

XXVIII.

XXVIII. Conſuevere veteres Romani Pontifices Epiſcopis, qui Romæ ordinabantur, conſecrationis munus impertiri; quod ſi hujuſmodi officium implere non poſſent, id jure ad Oſtienſem Epiſcopum pertinebat, cujus eſt & Romanum Pontificem conſecrare. At cum & Summi Pontifices magnis diſtenti curis, & Epiſcopi Oſtienſes, plerumque annis prægravati, non levem hujus actionis laborem refugerent, ſæpè diù electi Epiſcopi detinebantur in Urbe, incerti a quonam ordinarentur. Verùm Benedictus delicias ſuas in ſacris actionibus ponere aſſuetus, omnem ſuſtulit difficultatem, ac priſtinum morem reſtituit; ipſe enim quotquot peterent, & quandoque etiam non petentibus Conſecrationis munus impertiri decrevit: ac propterea factum eſt, ut ſicut in cæteris Pontificalibus actionibus omnium frequentiſſimus fuit, ita & plures Epiſcopos ipſe unus conſecraverit, quàm multi ſuperiores Romani Pontifices. Deinde etiam Pallia, quæ de Beati Petri corpore ſumpta electis Archiepiſcopis Apoſtolica Sedes largiri conſuevit (in ipſis enim eſt plenitudo Pontificalis officii) ſtatis ritibus Archiepiſcopis in Urbe præſentibus ſacratiſſimis ſuis manibus tradenda fore exiſtimavit, cum antea a Cardinali Dia-

Conſecrationes Epiſcoporum ac Pallii traditioné Benedictus ſibi reſervat.

Diaconorum Primo tradi conſueviſſent, & mihi quidem Archiepiſcoporum minimo humillimè petenti, cum me a Nucerina ad Firmanam Eccleſiam tranſtuliſſet, VII. Idus Januarii anno MDCCXXV. in Templo SS. Dominici & Sixti primum Archiepiſcopale Pallium impoſuit, poſtquam Antonium Fonſecam ordinaſſet in Epiſcopum Æſinum, eo ſcilicèt in Templo, quo & ipſe Benedictus in Archiepiſcopum Sipontinum fuerat conſecratus, cujus accepti a ſanctiſſimo Pontifice ac benigniſſimo Principe inſignis beneficii memoriam numquàm animo meo exceſſuram puto. Solemnes quoque Eccleſiarum & Altarium dedicationes, quæ in ipſa Urbe Religionis magiſtra inſuetæ ferè erant, in uſum revocavit, nil planè labore deterritus longæ & gravis actionis. Prima autem, quam Romæ ſacravit, Baſilica fuit duodecim Apoſtolorum. Hanc olim a Conſtantino Auguſto conditam, atque indè plurium Romanorum Pontificum ope inſtauratam, jam vetuſtate fatiſcentem Fratres Minores Conventuales a fundamentis reſtituere cœperunt ſub Clemente XI. qui primum novæ conſtructionis lapidem jecit. Opere magnificè & eleganter abſoluto, Benedictus XIII. die XVII. Septembris, qua anniverſaria Sacrorum

Baſilica XII. Apoſtolorum Romæ conſecratur.

rum Stigmatum memoria ex alterius Benedicti ſcilicet XI. Romani Pontificis ejuſdem Ordinis Prædicatorum inſtitutione recolitur, Baſilicam unà cum Ara maxima ſolemniter dedicavit, mirantibus cunctis, Pontificem ætate gravem, & quintum ac ſeptuageſimum annum agentem multarum horarum laborem, & operam alacriter ſuſtinuiſſe. Ceſſit tamen quæcumque admirationis occaſio iis, quæ ſubſecuta ſunt, magis adhuc ingraveſcentibus annis, quorum hæc præludia tantum, & initia fuerunt.

Baſilicæ Divi Pauli via Oſtien. ſubſidia collata.

XXIX. Inſtaurationi Baſilicæ Divi Pauli viâ Oſtienſi decem aureorum millibus attributis conſuluit. Ut reparationis noſtræ myſterium devotè Fideles recolerent, ſtatas preces ad auroræ, meridiei, ac noctis ſigna flexis genibus recitandas cenſuit, quem morem primò exemplo ſuo è rheda deſcendens, dùm eâ per Urbem veheretur, invexit: deindè ſacrarum Indulgentiarum largitione firmavit.

Preces ad auroræ, meridiei, ac noctis ſigna flexis genibus recitandas eſſe Benedictus exemplo docet.

Lateranenſis Eccleſiæ ſolemnis inita poſſeſſio 1724.

XXX. Hæc omnia præſtabat Pontifex, & adhuc propter æſtivos calores non tam ſibi, quam aliis ut parceret, nondum Lateranenſis Eccleſiæ ſolemnem inierat poſſeſſionem. Menſe verò Septembri die XXIV. in quam incidit Dominica XVI. poſt Pentecoſten, inſti-

inſtituto omnium Romanæ Curiæ ordinum ſolemni equitatu, ipſe albo equo vectus ad Lateranenſe Patriarchium proceſſit. A Quirinali Palatio uſque ad proximum ibi Templum Divi Silveſtri Philippus Urſinæ Familiæ Princeps jure inclytæ Gentis ſuæ Pontificio Solio Aſſiſtens, Gravinæ Dux, & Benedicti XIII. ex Fratre Nepos, inde Populi Romani Conſervatores, & Prior ſtratoris officio functi ſunt. Marius Marchio Frangipani Urbis Senator eum in Capitolio excepit his verbis gratulatus: *Vetuſtos Capitolii triumphos inſtauras & refers, Beatiſſime Pater: hîc olim Senatus, Populuſque Romanus læti excipiebant Cives ſuos in patriam reduces, bellicâ virtute conſpicuos; hîc modò Senatus Populuſque Romanus Te præclariſſimo Civium ſuorum ſanguine genitum venerabundi excipiunt, ad patriam veluti reducem, eximiis virtutibus, & Dignitate omnium maximâ ornatum. Tibi itaque, Sanctiſſime Pater, Civi, Principi, Paſtorique ſuo omnia venerationis, obſequii, fidelitatis argumenta pollicentur, & offerunt.* Decreverat Senatus Populuſque Romanus triumphalem Arcum optimo Civi, Principi, ac Parenti, quem ſtatuere conſuevit Summis Pontificibus Romano ſanguine progenitis; ſed Benedictus XIII. mirâ humilitate ac mode-

Senator Urbis Benedicto gratulatur, qui triumphalis Arcûs honorem reſpuit.

G ſtiâ

ſtiâ hos honores inhibuit, mortales caducoſque titulos deprecatus; ſciebat enim ubi ſita vera ſit gloria. At in Romano Foro ad Palatinos Hortos Franciſcus Farneſius Parmæ & Placentiæ Dux, S. R. E. feudatarius triumphalem Arcum erexit hoc titulo:

Dux Parmæ & Placentiæ de more ſtatuit ad Hortos Palatinos.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX.
Heroum, Pontificum, Divorum
Virtute, Sacerdotio, Pietate,
Nepoti, Succeſſori, Hæredi.
Chriſtiani Orbis Principi,
Parentique optimo
Franciſcus Farn. Parmæ & Plac. Dux &c.

In quo hæc legebatur Inſcriptio:

Ad ſupremam Petri Cathedram
Triumphantis, militantiſque Eccleſiæ votis
Jamdiu evocatum,
Sacras cum Eccleſiarum omnium Matre
Cœlo, Terraque plaudentibus
Feliciter nuptias adeuntem
BENEDICTUM XIII.
Lætitia ac veneratione proſequitur
Franciſcus Farneſius Dux.

Inter lætas ac fauſtas acclamantis populi voces in Lateranum venit, ubi a Benedicto Cardinali

dinali Pamphilio Lateranenſis Baſilicæ Archipresbytero gratulatoriâ & eleganti Oratione exceptus, ſolemnem adeptus eſt Romani Pontificatus poſſeſſionem. Præ foribus Baſilicæ hæc legebantur inſcripta: Inſcripta præ foribus Baſilicæ Lateranenſis.

Occurre Sponſo, gratulare Principi,
Excipe Patrem, venerare Pontificem
BENEDICTUM XIII.
Primogenita Chriſti, Domina Gentium,
Omnium Mater & Caput Eccleſiarum.
Lateranenſis Eccleſia.
Reclude hos Poſtes Æneos, illoſque reſera,
Qui plauſibus exultantium reſpirantibus
Inclytum reboent, quo decorantur,
Nomen Cœleſtini III.
Ut ſacros Atavi hìc quieſcentes Cineres
Virtutum omnium triumphans comitatu,
Et fauſtè nunc, feliciterque ingrediens
Exhilaret Pronepos.

Intus verò:

Ingredere Sanctam Hieruſalem novam,
O Doctor optime, maxime Principum,
Tot, tantiſque meritis ipſis a cunis
Sanctiſſime Pontifex
BENEDICTE.

Id omnium una vox, & ſingulorum omnis
Plurimis, & ex innumeris firmat argumentis.
Sed Populi ſileant, mirentur Principes,
Et ſacri tantum reſonent concentus,
Ne ſublimis, & conſtans tua
Humanis, quas ſemper reſpuit, laudibus
Triſtetur Humilitas:
Hæc Te nam docuit Avitos fugere,
Sed ut celſiſſimo, licet invitum,
Muneraret Principatu.

Ad Aram verò maximam hæc habebantur:

Aſcende primum Majeſtatis Solium,
Summos, & plures quod adhuc Pontifices
Gemino tibi ſanguine cognatos redolet Parentum
Utriſque dignus, ac non impar Avis,
Quos inter ſatis Felix, & Gregorius.
Sanctorum, & Magni celebres Inſignibus,
Apoſtolorum Petri, ac Pauli Capita,
Et Chriſtum Pacis hic Largitorem
Pari quo Proavus tuus
Nicolaus III.
Cultu ſupplex adora,
Ut Pacem Tibi, Sponſæque ſervet Tuæ,
Quam in Te uno, plurimoſque in annos
Mirè dum datus es proximiori
Et experimur, & deprecamur omnes.

XXXI. At

XXXI. At Benedictus de ſpirituali ſalute illorum, qui ægritudinis causâ in Valetudinariis Urbis commorantur, ſollicitus, Clementem X. imitatus, ſingulos Præfectos Regularium Ordinum ad ſe accerſitos paternè monuit, ut per vices aliquos Religioſos viros ad Xenodochia ſubmitterent, qui ſpiritualem opem Infirmis ferrent. Inerat dictis non ſolum imperantis auctoritas, ſed & illa, quæ efficacior eſt, vis exempli, cum ea Pontifex aliis mandaret, quæ frequenter ipſe exequeretur. Templum S. Mariæ in Domnica propriis ſumptibus inſtaurandum curavit. Cathedrali verò Eccleſiæ Civitatis Aquilæ in Aprutiis jampridem, anno ſcilicet MDCCIII. Terræmotu dejectæ, ſpolia Clericorum illius Diœceſis ad decennium attribuit, ut tandem inſtauraretur.

Infirmorum ſpiritualem ſalutem in Valetudinariis Urbis Benedictus curat.

XXXII. Anno MDCCXXIV. jam ad finem vergente, conſilium iniit Synodum celebrandi cum Epiſcopis peculiaris Romanæ Provinciæ, quæ inter Capuanam, Senenſem, & Piſanam ad inferum, inter verò Firmanam, & Urbinatem ad ſuperum Mare ſita eſt, & cum aliis, qui nulli Metropolitæ ſubſunt, ut rogatis Epiſcoporum ſententiis, certiùs de communi Eccleſiæ bono ſtatueret, atque primæ Se-

Concilium Provinciale Romanum indicit.

Sedis exemplo cæteros Metropolitas ad cogendas Provinciales Synodos vehementiùs excitaret. Cum enim Romæ, ubi primis Eccleſiæ temporibus frequenter hujuſmodi Epiſcoporum conventus agebantur, jam a pluribus ſæculis ceſſarent, & poſt Innocentii III. Pontificatum nulla Provincialis Synodus habita fuiſſet, alii etiam Metropolitæ ab hujuſmodi conventibus abſtinebant, quamvis & Sacrorum Canonum authoritas, & Generalis Tridentinæ Synodi Decreta, ut ſingulis trienniis a Metropolita Provincialis Synodus celebretur, diſertè præcipiant. Ut itaque reſtitueret rem, communicato prius in Conſiſtorio ſecreto cum Cardinalibus conſilio ſuo, in pervigilio Nativitatis Domini anno MDCCXXIV. Concilium Provinciale indixit in alma Urbe ad diem Dominicam in Albis proximi tunc anni MDCCXXV. celebrandum.

Promotiones Cardinalium.

XXXIII. Cum autem poſt ornatos Sacrâ Purpurâ Præſules in Romana Curia emeritos Joannem Baptiſtam Alterium Clementis X. pronepotem, & Clericorum Cameræ Apoſtolicæ Decanum, Alexandrum Falconerium, Urbis Gubernatorem, & Vice-Camerarium, Vincentium Petram S. Congregationis Epiſcoporum & Regularium conſultationibus præ-

præpoſitæ a Secretis, & Proſperum Mareſuſchum Auditorem ſuum, eumdem honorem decreviſſet Fratri Auguſtino Pipiæ Ordinis Prædicatorum Generali Magiſtro, ut Ordini honorem redderet, quem ipſe Pontifex in eo acceperat, magnificè contenderunt Benedictus, & Nepos ejus Philippus Urſinus Gravinatum Dux in proferendis grati animi erga inclytum Ordinem argumentis: quem enim Patruus inter Cardinales promovit, Nepos ejus multis largitionibus eſt proſecutus, annuâ etiam oblatâ penſione ſexcentum ducatorum, primò ipſi, deindè uni ex Cardinalibus Ordinis Prædicatorum ab Urſinæ Familiæ Principibus ſolvendâ.

Philippus Urſinus Gravinatum Dux in Cardinalē Ordinis Prædicatorū beneficia confert.

XXXIV. Annus Jubilæi XV. præ foribus erat. Hunc Benedictus Apoſtolicis literis univerſis Chriſtifidelibus denuntiaverat in natalitiis Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli: ſubindè Epiſcopos monuerat de iis, quæ agenda erant, ut qui religionis causâ Romam peterent, ritè ac rectè piam peregrinationem aut ſuſciperent aut proſequerentur. In pervigilio verò Nativitatis Domini, poſt indictum Provinciale Concilium, Portam Sanctam Vaticanæ Baſilicæ ſolemni ritu, magnoque populi accurſu aperuit. Sacræ actiori duo Bavariæ

Annum Jubilæi Benedictus indicit, & Portam Sanctam in Vaticano aperit.

variæ Principes, qui devotionis causâ Romam venerant, interfuere. In aliis verò Patriarchalibus Baſilicis idem præſtiterunt officium Legati ab eo Cardinales de Latere, ſcilicet in Baſilica Divi Pauli via Oſtienſi Fabricius Cardinalis Paulucius Epiſcopus Portuenſis, ægrotante tunc Franciſco Cardinali de Judice Epiſcopo Oſtien. ac Velit. Sacri Collegii Decano: in Lateranenſi Benedictus Cardinalis Pamphilius Archipresbyter, & denique in Liberiana Petrus Cardinalis Othobonus Archipresbyter & S. R. E. Vice-Cancellarius.

1725

Annus Jubilæi perſtringitur.

XXXV. Optatiſſimus & frequens advenis ac Peregrinis fuit annus Jubilæi & remiſſionis. Horum enim plurimi etiam ex magnis Principibus (inter quos Violantis Beatricis de Bavaria Magno Hetruriæ Principe viduæ pietas

Benedicti laus & pietatis opera.

enituit) Romam venerunt religionis causâ, famâ ſanctitatis Summi Pontificis illecti. Unum Hoſpitium Sanctiſſimæ Trinitatis tot Peregrinorum millia in ſingulos menſes excepit, quot ductâ totius anni ratione tercentum & amplius millium numerum excederent. Pia etiam Sodalitia charitatis officiis decertarunt, quibus unumquodque poſſet Confratres de longinquo Romam venientes liberaliùs ac ſplen-

ſplendidiùs excipere. Summus verò Pontifex poſt adhibitam rebus omnibus, & advenarum, peregrinorum, ac pauperum commodo ſingularem providentiam, cæteris exemplo præire, ſacras Baſilicas religiosè ac frequenter inviſere, peregrinorum hoſpitia adire, pedes peregrinis lavare, atque eorum menſæ miniſtrare in deliciis habuit, mirantibus exteris in Pontificia majeſtate culmen veræ humilitatis. Plures eorum poſt explorata Romæ, quæ & quanta Pontifex aut egerat, aut agebat, aut in dies agere meditabatur, iiſque non ex vulgari fama (quæ ſummis Principibus quandoque invidet, quandoque blanditur) acceptis, ſed proprio oculorum perſpectis intuitu, aſſerere de Benedicto non dubitarunt quidquid olim de Rege Salomone Regina Saba; dicebant enim: *Verus eſt ſermo, quem audivimus in terra noſtra ſuper ſermonibus tuis, & ſuper ſapientia tua, & non credebamus narrantibus nobis, donec ipſi venimus, & vidimus oculis noſtris, & probavimus, quod media pars nobis nuntiata non fuerit. Major eſt ſapientia & opera tua, quàm rumor, quem audivimus. Beati viri tui, & beati ſervi tui, qui ſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus, cui complacuiſti, & poſuit te ſuper thronum Iſrael.* Pontificis 3. Reg. cap. x.

H exem-

exemplum Cardinales, & Præſules ſtatim ſecuti. Unum illis fuit in explendis religionis & charitatis operibus commune certamen. Sed nec prætereundum, quàm religiosè Jacobus III. Magnæ Britanniæ Rex, & uxor ejus Regina Clementina Sobieſchi, Romæ degentes, ſacris actionibus intereſſe, Baſilicas viſitare, aliiſque pietatis operibus, ſicut ſemper, ita & hoc anno magis operam dare ſtuduerint. Ne autem ob ſuſpenſas juxtà veterem morem Indulgentias omnes populus, ſtatis ad lucrandam Jubilæi remiſſionem Sacrarum Baſilicarum viſitationibus contentus, ad cætera torpeſceret, Pontifex indulſit, ut quiſque poſſet conſuetas Indulgentias lucrari, non ſibi tamen, ſed Animabus in Purgatorio igne detentis, ſuffragii jure applicandas.

Funeribus Cardinalium, & anniverſariis Exequiis Clementis X. Benedictus intereſt.

XXXVI. Cum autem hujus anni initio Franciſcus ab Aquaviva & Aragonia Cardinalis Epiſcopus Sabinenſis Romæ diem obiiſſet, pius Pontifex, vetus quoddam Benedicti III. decretum in mores revocare cupiens, funebribus Exequiis voluit intereſſe, & ſolemni ſupra cadaver abſolutionis officio fungi, quod deindè aliis omnibus S. R. E. Cardinalibus in Urbe decedentibus præſtitit, quos etiam ægrotantes inviſere conſuevit. In his verò, aliiſ-

aliiſque funebribus actionibus, ac præſertim in anniverſariis Exequiis Clementis X. quibus interfuit ſemper, gratus & memor Purpuræ, qua ab illo fuerat donatus, pluviali veſte violacei, non autem rubri, ut antea, coloris ei placuit uti, quod & violaceum & atrum aut nigrum colorem ſacras ſummi Sacerdotis veſtes decere, pro temporum ac officiorum ratione, juxtà veterem Romanæ Eccleſiæ diſciplinam ſit arbitratus.

Violacea veſte utitur.

Comaclum receptum anno Jubilæi 1725.

XXXVII. Interim celebris ætate noſtrâ Sedis Apoſtolicæ cauſa, ex juſtitia & æquitate Cæſaris, Benedicto ſummopere urgente, finem accepit. Res erat de Comaclo in Ferrarienſis Legationis Provincia non obſcurâ civitate in paluſtri ad Adriacum mare ſinu conditâ, piſcationibus divite, & ad Pontificiæ ditionis fines protegendos opportunâ: inſignis quoquè ex ea cenſus in Apoſtolicum ærarium quotannis inferebatur. Hanc Pipinus Francorum Rex, è poteſtate Aiſtulphi Longobardorum Regis vindicatam, Stephano II. Romano Pontifici anno DCCLV. reſtituerat. Carolus deindè Imperator ex rerum geſtarum amplitudine cognomine Magnus, interceptum a Deſiderio Longobardorum Rege Comaclum Adriano I. anno DCCLXXIV. reddiderat. Inde

plurium ſæculorum decurſu Sedes Apoſtolica Comaclum tenuit, donec ſub initium ſæculi XIV. Principes Ateſtini, receptâ a Romanis Pontificibus Vicario jure Ferrariâ, Comaclum quoquè, tamquam Ferrarienſis ditionis oppidum ſeu civitatem a Ferraria dependentem obtinuerunt. Paulus II. Borſum Ateſtinum Ferrariæ, aliorumque locorum illuc pertinentium, Ducis titulo ac dignitate ornavit; ita deindè Ateſtini Principes Ferrariam unà cum Comaclo, beneficio Sedis Apoſtolicæ, fiduciario jure tenuerunt, præſtitâ clientelâ, & cenſu quotannis ſoluto. Sed Alphonſo II. poſtremo Ferrariæ Duce defuncto, Clemens VIII. anno MDXCVII. univerſum Ferrariæ Ducatum una cum Comaclo, tamquam ad Sedem Apoſtolicam jure directi dominii devolutum, recepit. Exindè Romani Pontifices pacificè Comaclo potiti ſunt, quamvis interdum Principes Ateſtini modò ſibi, modò Romano Imperio in Civitatem & valles Comaclenſes jura obtendere non intermiſerint. Tandem anno MDCCVIII. cum univerſa Italia magno bellorum incendio conflagraret, de Hiſpanicæ Monarchiæ ſucceſſione ſummis Principibus Germanis & Gallis decertantibus, Cæſariani milites, nihil tale Clemente XI. ſuſpicante, ex im-

improviſo Comaclum adorti ſunt, atque oppido nullo negotio occupato præſidium impoſuerunt. Quæ & quanta Clemens XI. tum paternis ad Cæſarem adhortationibus, tum prolatis Apoſtolicæ Sedis juribus, atque iis, quæ ex adverſo inferebantur, rejectis, ad recuperandum Comaclum gravi & aſſiduâ hujus rei tractatione præſtiterit, non eſt hic narrationis locus. Porrò ſub finem Pontificatûs, Alexandro Albano ejus ex fratre nepote cauſam hanc apud Cæſarem ſolerter agente, ſpes erat recipiendi Comaclum, quæ magis etiam ſub Innocentio XIII. confirmata fuit ſapientiſſimi Pontificis curâ. Res tamen adhuc infecta erat, Divino Numine poſtremam, ſed maximam ſervante confectæ rei gloriam Benedicto XIII. & ſacri Jubilæi anno, quo apud Hebræos unicuique licebat ad agrorum ſuorum poſſeſſionem redire. Hoc enim anno, compoſitis inter Pontificem & Cæſarem rebus, menſe Februario Cæſariani milites ultrò Comaclo exceſſerunt, & Apoſtolica Sedes primæva poſſeſſionis ſuæ ſeptemdecim integris annis interceptæ jura recepit: atque hinc facilè patet, quàm altè ſummis Principibus inſita ſit erga Apoſtolicam Sedem reverentia, ut ſi quid unquam, quod & aliàs retroactis temporibus

ribus accidit, ex ejus patrimonio attigerint, ocyùs ſeriùs religione ducti ex integro, & quandoque etiam cumulatiùs reſtituerint. Benedictus rem in conſueto Senatu habito XXIX. Januarii Cardinalibus ſignificavit, nil ſibi, ſed Deo optimo in primis, deindè Clementi & Innocentio, ac denique Cæſari felicem rei exitum gloriæ ac laudi vertens, his verbis Cardinales allocutus: *Venerabiles Fratres, Reſpexit Dominus in hæreditatem ſuam, & ſanctuarii jura, collatis concordi fœdere Sacerdotii, & Imperii officiis, per Cæſaream pietatem, juſtitiamque reparavit. Diuturnis quidem ſtudiis, curiſque, ut Fraternitatibus veſtris exploratiſſimum eſt, nihil intentatum reliquerat felicis recordationis Clemens XI. prædeceſſor noſter, ut in priſtinam poſſeſſionem Civitatis Comaclenſis hæc Sancta Sedes reſtitueretur. Ac licèt adverſa temporum conditio fructum Pontificiæ ſollicitudinis retardaverit, rationes tamen hujus Sanctæ Eccleſiæ aſſerere eximiâ cum ſui nominis gloriâ, ad extremum uſque vitæ ſpiritum ille non deſtitit. Pari quoquè ſollicitudine, prudentiâque, quod vos reſcire non dubitamus, rem ad optatum propè exitum perduxerat felicis recordationis Innocentius XIII. prædeceſſor itidem noſter; ſed mors interveniens etſi illi de ſolertiæ laude nihil decerpſit, confecti tamen operis lætitiam intercepit. Nobis verò,*

Allocutio Benedicti ad Cardinales de Comaclo recepto.

rò, qui noſtram agnoſcentes, ac teſtantes infirmitatem in labores eorum introivimus, gaudium hujus proſperi ſucceſſus conſolator humilium Deus reſervavit, in hoc operam & labores adhibendo dilecti Filii noſtri Cardinalis Cienfuegos, quod vobiſcum hodiernâ die ex hoc loco, ut moris eſt, communicandum duximus, Fraternitatibus veſtris ſignificantes, chariſſimum in Chriſto Filium noſtrum Carolum Romanorum Regem in Imperatorem electum, pia & illuſtria Majorum ſuorum exempla proſequentem, ſuæque religioni, & æquitati, ac noſtrorum ſimul, quos laudavimus, Anteceſſorum, paterniſque noſtri Apoſtolatûs officiis obſecutum, poſſeſſionem Comacli dimiſiſſe, ut in eam hæc Sancta Sedes reſtitueretur ut priùs. Quo autem pacto res ipſa peracta ſit, præſtat ex tractatûs conventionibus, quas vobis recitari volumus, Fraternitates veſtras accipere. Magnificemus igitur, venerabiles Fratres, Deum protectorem, & demus gloriam laudi ejus, qui ad noſtræ imbecillitatis miniſterium propterea opus miſericordiæ ſuæ diſtuliſſe videtur, ut nomini ſuo, quidquid eſt proſperè geſtum, unicè aſſignaretur. Ejuſdem præterea chariſſimi in Chriſto Filii noſtri laudes digno præconio celebremus, qui in colenda juſtitia, Sanctæque Eccleſiæ rationibus tuendis præcipuam Auſtriaci ſanguinis, & Cæſarei nominis gloriam collocare geſtit. Ita Benedictus vir-

virtute in perficiendo, verecundia in prædicando, adeptus laudem & gloriam apud omnes, invidiam apud neminem.

Xenodochium Divi Gallicani cœptum.

XXXVIII. Xenodochii Divi Gallicani in regione Urbis Tranſtyberim pro mundandis curandiſque iis, qui ſcabie laborant, novum ædificium ac Templum, Petro Marcellino Cardinali Corradino Pro-Datario maximè procurante, hoc anno a Pontifice cœptum: qui in majori Hebdomada ſacris actionibus, quas Romani Pontifices eo tempore in Vaticano obire ſolent, additâ etiam Chriſmatis, & Olei Catechumenorum atque Infirmorum conſecratione, minimè contentus, Sabbato ejuſdem Hebdomadæ cæteris ſolemniter functus eſt in Laterano, ubi poſt baptiſmalis Fontis, qui a Conſtantino Magno nomen habet, benedictionem, plures ad regenerationis lavacrum veteri Eccleſiæ ritu ſalutaribus aquis immerſit, ac omnibus, quæ ad ejus diei officium pertinent, expletis, reliquum tempus expiandis ſacra exomologeſi quotquot accurrebant, impertiit. Feriis IV. V. & VI. Paſchalis Hebdomadæ ceris, quæ ab impreſſa Agni Dei imagine nomen accipiunt, ſolemniter benedixit, prout Romani Pontifices primo Pontificatûs ſui anno Paſchalibus diebus

Geſta a Benedicto in majori hebdomada anno Jubilæi 1725.

bus facere conſueverunt. Ingens diſtributa copia, & ad exteras quoque regiones adducta. Illas Chriſtifideles excepere magnâ animorum devotione. Enſem & Pileum in Natalitiis Servatoris noſtri ritè benedictum, quibus Apoſtolica Sedes Principes viros, Duceſque ſummos pro Chriſtiana Republica ſtrenuè ac feliciter pugnantes interdùm ornat, Antonio Emmanueli de Vilhena Magno Magiſtro Ordinis & Militiæ Hieroſolymitanæ dono miſit, ablegato Melitam Joanne Franciſco Oliverio, qui ſibi erat ab honore Cubiculi. Dedit id Benedictus non meritis tantùm Magni Magiſtri, quæ cæteroquin multa ac præclara erant, ſed & Ordinis totius, cujus Milites nobilitate generis, ac fortitudine animi præſtantes ex ea Inſula, veluti præcipuo Chriſtianæ Reipublicæ propugnaculo Africæ objecto adversùs Turcas, alioſque Barbaros Piratas jugiter dimicant.

XXXIX. At imminebat tempus Provincialis Concilii ad Dominicam in Albis indicti, cum Summus Pontifex dedit literas prorogationis ad Dominicam ſecundam poſt Paſcha, quæ incidit in xv. Aprilis, ut Epiſcoporum, qui jam in itinere erant, præſtolaretur adventum. Statutâ verò die cum Romam conve- *Concilium Romanum, ejuſque acta ſummatim.*

niſſent plurimi ex Prælatis, quos ad Synodum vocaverat, ii verò, qui Canonicâ præpeditione detenti adeſſe non poterant, vices ſuas idoneis Procuratoribus demandaſſent, initium operi dedit in Patriarchali Lateranenſi Baſilica; nam poſt ſolemnem cum Cardinalibus & Synodi Patribus ſupplicationem, verba fecit ad univerſum conventum, omnes vehementer hortatus, ut ſepoſitis domeſticis curis, & quæ carnem & ſanguinem ſapiunt, Dei gloriæ & Eccleſiæ utilitati vacarent. Septem ſeſſionibus peracta res eſt, præmiſsâ unicuique ſeſſioni Congregatione Patrum præſynodali, in qua quidquid in ſeſſione decernendum erat, ad trutinam revocabatur. Poſtremæ ſeſſioni addita fuit ſolemnis ſupplicatio ad Templum S. Crucis in Hieruſalem die XXIX. Maji, quæ Benedicto XIII. electionis ſuæ anniverſaria erat: XXX. verò ejuſdem menſis in Sacello Sixtino ad Vaticanum *Benedictus S. Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus ſynodalibus conſtitutis a ſe probatis atque firmatis, ſubſcripſit*. Tunc ſubſcripſere Cardinales S. R. E. XXXII. Archiepiſcopi VI. Epiſcopi XXXIX. Abbates III. Procuratores abſentium XXXV. Quantum in his actionibus ſapientia ac zelus Summi Pontificis enituerit, referri vix poteſt. Multa Eccleſiaſticæ diſcipli-

plinæ capita fuerunt, de quibus ſalutaria decreta condita ſunt: & ne Romanæ tantùm Provinciæ conſuleret, qui univerſæ Eccleſiæ ſupremam curam ac ſollicitudinem gerit, plures addidit Apoſtolicas Conſtitutiones, dum Romanum Concilium celebraretur, ſapienter editas, ut earum uſus cæteras Provincias perſuaderet. Hujuſmodi ſanctionibus multas ſuſtulit difficultates, quibus quædam ſaluberrima Concilii Tridentini decreta, ac præſertim de Præbenda Theologali & Pœnitentiali in qualibet Cathedrali Eccleſia inſtituenda, & de Seminariis Clericorum in unaquaque Diœceſi erigendis, fruſtrabantur. Conſuluit etiam reparationi Eccleſiarum Cathedralium, aliarumque,quæ Canonicorum Collegiis fulgent, attributâ eiſdem medietate proventuum, qui a novis Beneficiariis ex Ordinaria authoritate Beneficia obtinentibus primo anno percipiuntur. Quæſtiones etiam omnes diremit, quæ frequenter ſuboriebantur de Eccleſiaſtica Libertate & Immunitate, dum celebrem de hac re Conſtitutionem Gregorii XIV. diverſimodè unuſquiſque pro ſuo libito, ac proprii ingenii licentia interpretabatur. Præterea efficacem normam præſcripſit coercendi Clericos, qui Eccleſiæ proventibus gaudentes,

habitu tamen & cultu laicos imitantur. Canonicorum collegia peculiaribus legibus muniri, firmarique juſſit. Abbatibus Regularibus, ut Epiſcopalem benedictionem ſuſciperent, anni tantùm a die electionis inducias ſtatuit. Parochis quartam funerum portionem multis privilegiis a Monaſtico ac Regulari Ordine iiſdem præreptam, Benedictus XIII. & ipſe ex Ordine Regulari, nil tamen æquitati ac juſtitiæ præponens, reſtituit. Apoſtolicas literas Sixti V. de recenſendis bonis, ac redditibus Eccleſiaſticis ad uſum revocavit: multaque addidit de Eccleſiarum Archivis, ubi tabulæ & documenta tutò ſerventur, rectè ordinandis & cuſtodiendis. Denique celeberrimi Monaſterii Caſſinenſis privilegia, & jus quaſi Epiſcopale in civitate S. Germani, multiſque in oppidis confirmavit.

Divi Philippi Nerii cultum Benedictus auget.

XL. Verùm neque inter Concilii Romani actiones a cæteris, quæ religionis erant, Pontifex abſtinebat. Nam gratum animum erga Divum Philippum Nerium, cujus precibus ſalutem ſuam inter ædificiorum ruinas Beneventi referebat acceptam, multis modis aucto ejuſdem cultu, teſtatum voluit. Poſtquam enim XVI. Kalendas Junias ad Templum Sanctæ Mariæ in Vallicella Aram Sacelli interio-

rioris, in quo mortales Divi Philippi exuviæ conduntur, ſolemni ritu dicaſſet, plura privilegia largitus eſt: feſtumque Divi Philippi diem in Urbe & agro Romano vacatione ab omni ſervili opere quotannis ſervari voluit. Presbyteri Congregationis Oratorii acceptorum beneficiorum memoriam marmoreo monumento contra fores Sacelli ſtatuerunt. Hanc Lector accipe, ut rem penitùs intelligas.

BENEDICTVS XIII. PONTIFEX MAXIMUS
EX ORDINE PRÆDICATORVM
DIVI PHILIPPI NERII SVI LIBERATORIS
SACELLI INTERIORIS ARAM XVI. KALENDAS IVNIAS
OCTAVO DIE ASCENSIONIS ANNO IVBILÆI
A PARTV VIRGINIS MDCCXXV. SACRAVIT.
IN DIEM DOMINICVM EIVSDEM FESTI
ANNIVERSARIA DEDICATIONIS TRANSLATA MEMORIA.
QVORVM VNI PLENARIAM LARGITVS EST INDVLGENTIAM
ALTERI L. POENALIVM ANNORVM
TOTIDEMQVE QVADRAGENORVM DIERVM VENIAM
INVISENTIBVS QVOTANNIS INDVLSIT.
ET LIBERANDI QVOTIDIE A PVRGATORIIS POENIS
CHRISTIFIDELIVM ANIMAS SACRIFICIO INCRVENTO
ALTARE EXTERIVS PERPETVO PRIVILEGIO AVXIT.
COMPROBATO SACERDOTVM CONGREGATIONIS VSV
QVO RECVRRENTE SOLVM DEFVNCTORVM COMMEMORATIONE
NIGRIS IN EO VESTIBVS DIVINA MYSTERIA PERAGVNTVR.
S. PHILIPPI DEMVM DIE FESTO IN VRBE EIVSQVE DITIONE
AB OMNI SERVILI OPERE VACARI IVSSIT.

AC

AC VTRVMQVE ILLIVS ALTARE PRIVILEGIARIVM
PONTIFICIO DIPLOMATE SANXIT.
IBIQVE ORANTIBVS POENITENTIÆ SACRAMENTO EXPIATIS
VEL EXPIARI FIRMITER DELIBERANTIBVS
INTEGRAM TOTIES OMNIVM CRIMINVM RELAXATIONEM,
DEFVNCTIS ETIAM COMMVNICANDAM
PERENNI MVNERE IMPERTIVIT.
ORATORII CONGREGATIO TANTIS DEVINCTA BENEFICIIS
SVPREMO ECCLESIÆ PASTORI BENEFICENTISSIMO
QVAMVIS MERITO LONGE IMPAR
GRATI ANIMI MONVMENTVM POSVIT.

Præterea feſtivitatis D. Philippi ſolemne Officium eo in Templo celebrandum inter illa retulit, quibus Romanus Pontifex cum Sacro Cardinalium Collegio intereſſe ſolet: & non ſolùm Benedictus quotannis, cum Romæ eſſet, interfuit, ſervatuſque deinceps eſt mos, ſed etiam ipſe ferè quotidiè, præſertim cum in Vaticanum reverteretur, ad Templum Vallicellanum deſcendere, & ad illud Sacellum orare conſuevit, aluitque etiam pauperes, qui eo in loco aſſiduè orarent.

Pax inter Chriſtianos Principes anno Jubil. 1725.

XLI. Dum hæc Romæ agebantur inter multiplices adeò Eccleſiæ curas nil Pontifex intermittebat de ſtudio pacis inter Chriſtianos Principes, ac præſertim inter Carolum VI. Cæſarem, & Philippum V. Catholicum Hiſpa-

ſpaniarum Regem procurandæ, inter quos poſtquam de Hiſpanica ſucceſſione diù certatum eſt, licet ab armis foret temperatum, nihilominus XXV. annis animorum diſſenſio interjecta adhuc erat. Tandem his conditionibus compoſita res eſt, ut ſalvis utrique ampliſſimorum Regnorum titulis, Cæſari quidquid in Italia, & in Belgio, Philippo verò ipſa Hiſpaniarum Regna, & quidquid in Aſia, Africa, & America ad Hiſpanos pertinet, cederent. Divinâ providentiâ factum puto, quod vix Romæ confectâ Provinciali Synodo, Pontifex nuntium acciperet confectæ tandem optatiſſimæ pacis, ut ſatis mortalibus omnibus conſtet, quantum Divina clementia majorum Sacerdotum ſtudia atque operam in publicum Chriſtianæ Reipublicæ bonum fortunare dignetur, ſi Sacerdotes ipſi Regnum Dei primò quærant, atque ad ea, quæ Religionis ſunt, præcipuam animi curam intendant. Unum tamen conceptam compoſitæ pacis lætitiam turbavit, quod cæteras inter conditiones ea erat, qua Carolo Hiſpaniarum Principi ex ſecundis nuptiis Philippi V. cum Eliſabetha Farneſia Primogenito, non ſolum Hetruriæ, ſed Parmæ etiam ac Placentiæ ſucceſſio adjudicabatur: cum enim Farneſii Principes has civi-

civitates beneficiario jure a Sede Apoſtolica obtinerent, nihil de his ſtatuendum videbatur, niſi ex Summi Pontificis placito. Quare Benedictus, accepto pacis nuntio, in Senatu habito XI. Junii coram Cardinalibus de ſervandis juribus Sedis Apoſtolicæ in Parmam & Placentiam adversùs initæ pacis conditiones proteſtatus fuit.

Eccleſia S. Mariæ in Domnica in titulum Presbyteralem, altera S. Mariæ ad Martyres in Diaconiam erigitur.

XLII. Præterea eodem in Senatu Pontifex cum Præſules duos, ſcilicet Nicolaum Coſciam Archiepiſcopum Trajanopolitanum, cujus operam multis in rebus XXV. annorum experimento probaverat, & Nicolaum de Judice jamdiù ſub Clemente XI. Innocentio XIII. atque ipſo Benedicto Apoſtolicis Palatiis Præfectum in Sacrum Cardinalium Collegium cooptaſſet, alio deinde in Senatu Eccleſiam S. Mariæ in Domnica, quæ Diaconia erat, in Presbyteralem titulum erexit, & Cardinali Coſciæ attribuit: Eccleſiam verò S. Mariæ ad Martyres, quæ vetus fuit Romanorum Pantheon, magnificentiſſimè a Marco Agrippa conditum non ſolùm firmiſſimæ molis magnitudine, præcelſis columnis pretioſiſque varii generis marmoribus conſpicuum, ſed etiam ſacris Religionis noſtræ monumentis celebre, Cardinalium Diaconiam eſſe voluit, eam-

eamque primò contulit Nicolao Cardinali de Judice. Mox Cingulo nobili in Piceno oppido Auximanæ Diœceſis antiquum Cathedræ Epiſcopalis honorem, & civitatis jura reſtituit, ac Cingulanam Eccleſiam Auximanæ æquè principaliter unitam fore decrevit. Oppido etiam Pontis Curvi, in quo Aquinates Epiſcopi commorari ſolent, Civitatis jura dedit, & Cathedram Epiſcopalem, quam Aquinati conjunxit. Ac denique poſt reſtitutam veterem Setinæ Eccleſiæ Cathedram, Privernati quoque Eccleſiæ reſtituendam cenſuit, itaut unus Tarracinenſis Epiſcopus idem Setinus ac Privernas eſſet, ac tribus Cathedralibus Eccleſiis, Tarracinenſi ſcilicet, Setinâ, ac Privernate potiretur.

Cingulo, Ponti Curvo, Priverno Cathedræ Epiſcopalis honor accedit.

XLIII. Metropolim quoque Urbinatem Benedictus benignè reſpexit, quam non ſolùm antiquus Principum ſplendor, & præclara in bonis artibus civium nomina ei commendabant plurimùm, ſed potiſſimùm felix & fauſtus ortus Clementis XI. prædeceſſoris ſui, qui natale ſolum ibi ſortitus Catholicam Eccleſiam diù ſanctèque adminiſtraverat, cujus Nepotes duo Annibal & Alexander Albani in Sacro Cardinalium Collegio grandium virtutum laude florebant & adhuc florent. Itaque

Urbinum Benedictus beneficiis proſequitur.

K poſt-

poſtquam ſub initium Pontificatûs Dignitatibus & Canonicis Eccleſiæ Urbinatis, ut mitris aliiſque ſacris indumentis inſtar Abbatum uterentur, indulſiſſet, hoc anno editâ Conſtitutione Apoſtolicâ x. Kalendas Junii, alteram Pii IV. confirmavit, qua Urbinum Metropolis honorem accepit, ac inter Suffraganeas Eccleſias Eugubinam quoquè eſſe voluit, quæ hactenus jus Metropoliticum detrectaverat, omni ſublatâ diſputatione, ac veteri lite, quæ adhuc vigebat, extinctâ. Præterea Roſam auream Eccleſiæ Urbinati donavit pro amoris ſui ſignificatione & honoris incremento. At ne Poeſis quidem ſine honore apud Benedictum fuit; cum enim Bernardinus Perfectus Senenſis ſummam extemporanei carminis gloriam adeptus, non ad laſciviam, ut plerique faciunt, verùm ad honeſtatem & ſapientiam cantare paratus, atque his artibus apud magnos Principes gratioſus foret, Pontifex coronam poetici cantus in Capitolio Romano illi decrevit. Maximâ omnium ordinum frequentiâ III. Nonas Maji Laurea data, mirantibus cunctis non tàm inſuetæ actionis celebritatem, quàm mentem, ingeniumque Poetæ, qui ad quodcumque italici carminis genus (multa enim ab eruditiſſimis viris meditata pro-

proferebantur) eodem ſervato metro extemplò reſpondit non minus appoſitè, quàm eleganter.

XLIV. Sed non ita his Benedicti animus detinebatur, quin ad ea, quæ Religionis ſunt, etiam in remotis ab Italia provinciis paſtoralis vigilantiæ ſollicitudinem adhiberet. Cùm fœderatum Belgium, in quo noſtrâ etiam ætate ferè quingenta millia Fidelium Catholicorum capita cenſentur, poſtquam ab iis, quos Apoſtolicæ Sedis mandatis refragantes vel in doctrina error, vel pervicacia in moribus accuſabat, miſerè in varias partes, factioneſque diſtractum foret, illa videbatur ſalutis ſpes, quòd Sacerdotibus refractariis paulatim aut reſipiſcentibus, aut deficientibus, alii Operarii inconfuſibiles ritè ordinati, ac miſſi ab Apoſtolicis Nuntiis ſeu Vicariis ſtationes decedentium implerent; qua in re Jo: Baptiſta Cardinalis Buſſius cum in Belgio Internuntium, & deindè Coloniæ Agrippinæ Nuntium Apoſtolicum ageret, ac Miſſiones illas etiam præſens luſtraſſet, ſummoperè laboravit, ut ſileam de me, quem, poſt ornatum Purpura Buſſium, Clemens XI. iiſdem Miſſionibus præeſſe voluit, ac etiam de aliis, qui Cardinalis Buſſii veſtigia ſunt ſecuti. At Re-

In Belgio fœderato a Refractariis attentata a Benedicto compreſſa.

fractarii interitum ſui pertimeſcentes, ut pravitatem, quam fovebant, poſteris traderent, quoſdam errorum ſuorum conſortes ab exteris Epiſcopis perperàm ordinari, & a Dominico Maria Varlet Epiſcopo Babylonenſi, nullàm in fœderato Belgio poteſtatem habente, Sacramentum Confirmationis adminiſtrari curarunt: illo ſcilicet Epiſcopo alienæ plebis homines uſurpare tentante, quem gravibus ex cauſis ſuſpectâque doctrinâ Sedes Apoſtolica ab ordinis Epiſcopalis uſu, & executione ſuſpenderat, etiam antequam Epiſcopatûs poſſeſſionem iniret. Et nihilominus cum ſeptem Clerici, Canonicorum Capituli Ultrajectini, quod a centum & amplius annis intercidit, nomen præſumentes, Cornelium Steenoven Eccleſiaſticis cenſuris obſtrictum in Archiepiſcopum Ultrajectinum nullo jure elegiſſent, ejuſque electio a Sede Apoſtolica fuiſſet rejecta, adhuc illum per ſacrilegam præfati Epiſcopi Babylonenſis manuum impoſitionem conſecrari impetrarunt, duobus aliis Epiſcopis, qui juxtà Sacros Canones intereſſe, & cooperari debent, non adhibitis. Ad hæc Benedictus inſurrexit, datis literis XXI. Februarii MDCCXXV. ad Catholicos in fœderato Belgio degentes, quibus electionem Cornelii irri-

irritam, conſecrationem verò illicitam, & execrandam fuiſſe declaravit, additis contra eundem Cornelium pœnis, ne quidquam attingeret eorum, quæ ordinis, vel juriſdictionis ſunt Epiſcopalis, & contra alios, ne cum illo præſertim in Divinis communicarent. His literis XVII. menſis Martii in fœderato Belgio evulgatis, cum idem Cornelius nil territus Sacramentum Confirmationis adminiſtrare, Ordineſque conferre fuiſſet auſus, ſtatim lethali morbo correptus, paucis interjectis diebus, conſumptus eſt, III. ſcilicet Aprilis; brevi etiam alii duo, Presbyter Jacobus Kriis, qui cæteris vehementior auctor fuerat ſacrilegæ conſecrationis, & laicus Donkens, in cujus ædibus illa peracta erat, perierunt, nullo edito pœnitentiæ ſalutaris argumento. Verumtamen iidem Refractarii, viſitante Domino in virga & verberibus iniquitates eorum, appoſuerunt adhuc peccare ei. Siquidem Lugduni Batavorum iterum inani Canonicorum Ultrajectinorum nomine aſſumpto, XVI. ejuſdem menſis Aprilis alium Cornelium nomine Berckman Clericum ſuarum partium, ſuæque pertinaciæ participem, in Archiepiſcopum Ultrajectinum eligere non reformidarunt. Rei nuntio accepto, Benedictus vehemen-

menter indoluit, occurritque gravioribus, quæ timebantur, malis, editis literis XXIII. Auguſti, quibus præpoſteram, invalidamque electionem Cornelii Berckman rejecit, ac nullam prorſus & irritam declaravit, adjectâ in eum ſententiâ excommunicationis, ſi Archiepiſcopi nomen uſurparet, ſi conſecrationis munus ab ullo licèt Catholico Epiſcopo reciperet, ſive ſacram juriſdictionem in fœderato Belgio exerceret.

Ludus ſortiûm a Benedicto vetitus.

XLV. Ludum ſortium ſeu urnæ ſæpius a Romanis Pontificibus interdictum, ſed importunis populi precibus tandem utcumque permiſſum, tùm ad ſublevandas Apoſtolici ærarii anguſtias, cùm etiam ne illi, qui ejus cupidine tenebantur, ad exteras provincias, reipublicæ damno, pecunias tranſmitterent, multi apud Pontificem accuſabant; objectâ enim ſpe lucri ſæpius inani, at ſemper magna gliſcebat & augebatur in dies ludendi libido, quæ ferè omne hominum genus, & loca cuncta Pontificiæ ditionis pervaſerat non ſine domeſticæ rei jactura. Benedictus gravibus & ſapientibus viris mandavit, ut re penitùs exploratâ dicerent, quid fieri præſtaret. Illi referebant plura eſſe, ex quibus ab omni ſpecie mali hujuſmodi ludus liberari vix poterat.

Et

Et quidem ſuperiores Pontifices ante Innocentii XIII. tempora compluries diris pœnis luſores damnaſſe: a Sacris quoque Canonibus ludos omnes vetari, ne ab Eccleſiaſticis viris exerceantur, in quibus caſus ac temeritas valent, prout in urnæ ludo maximè valere compertum eſt. Nullum in eo induſtriæ, nullum honeſtæ arti locum, nullum ludendi finem; non enim ad moderatam animi relaxationem, ſed ad cupidinem lucri videri compoſitum. Hunc itaque ludum ex Pontificis placito Romæ palam agi, ubi potior incolarum pars ex viris conſtat in ſortem Domini vocatis: hunc in ditionis Pontificiæ provincias invehi etiam in remotas illas montanaſque regiones, quæ ſeveram adhuc, & antiqui moris retinentes Italiam hactenus perniciem hanc ignoraverant, minimè probandum fore. His accedebat, quod nonnulli inconceſſam hominibus ſcientiam futurorum, quæ a nulla naturali ac neceſſaria cauſa, ſed a Dei tantùm nutu, & libera actione pueri ſortes extrahentis ex urna dependent, temerè tentantes non ſolùm ſtudium omne, cogitationemque vanis ſortiendi artibus intendebant, ſed quod humanis viribus aſſequi non poterant, tandem mali Dæmonis ope (cui nec hujuſmodi ſcientia conceſ-

ſa

ſa eſt) per nefas omne fruſtrà impetrare conabantur. Et quamvis hæc, aliaque plura mala non ex natura ludi, ſed ex hominum malitia manarent, illud certè ex ratione ludi ſequebatur, quod ſacræ leges ſolverentur, & quidquid ærario Principis, quidquid emolumenti conductoribus ludi obveniebat (quod ſanè ingens & ſupra modum erat) cum ſubditorum detrimento conjungeretur. Pontifex his auditis, & ad ſanctuarii pondus expenſis, primò religioſis viris, tùm Clero & Populo gravibus propoſitis pœnis illum interdixit, parvi faciens ærarii ſui jacturam, quæ cæteròquin ad quinquaginta & amplius aureorum millia quotannis erat, omnia poſthabenda ratus, ne ſubditis ſuis ulla damni pateret occaſio, aut in Chriſtianæ diſciplinæ ſanctimonia, aut in re familiari; & cum ad compeſcendas inſtitorum artes, luſorumque libidinem quælibet pœna, quæ pecuniâ redimi poſſet, vix valere videretur, addidit etiam graviſſimas Eccleſiæ cenſuras, a quibus nemo (ni foret in mortis articulo conſtitutus) ab ullo Sacerdotum eſſet abſolvendus, niſi a Romano Pontifice. Verumtamen cum vulgus hominum nitatur in vetitum ſemper, cupiatque negata, tantis adhibitis pœnis adhuc ludendi libido non apud

omnes

omnes extincta: idque vitio infirmitatis humanæ: atque indè factum eſt, ut Clemens XII. qui Benedictum in Pontificatu Romano excepit, ne per contemptum cenſurarum ſalus infirmorum prorsùs deſperaretur, hujuſmodi ludi genus, aliis quoque urgentibus cauſis, Romæ dumtaxat rursùs agi permiſit; alibi enim ne a Pontificiis ſubditis agatur, immota manet Benedicti ſententia, ut latiùs patet in ſui Motu proprio.

XLVI. Menſe Novembri ingentium laborum, quos in conſecrandis Eccleſiis & Altaribus, atque in ordinandis Clericis, & Epiſcopis, aliiſque Eccleſiæ Sacramentis miniſtrandis Pontifex Romæ ſubierat, minimè pertæſus, etiam extra Urbem operam ſuam deſiderari non eſt paſſus. Franciſco enim Mariæ Ruſpolo Cerveteris Principi ſummis precibus petenti, ut novum Parœciæ Templum in honorem Præſentationis Beatiſſimæ Virginis Mariæ in oppido Vignanello ditionis ſuæ conſecraret, benignè annuit: nec morâ injectâ illuc ſe contulit, ubi Templum & Aram maximam conſecravit, dum alii Præſules cætera novi Templi Altaria dedicarent. Vignanellum Benedictus adit cõſecrandæ Eccleſiæ cauſa.

XLVII. Inter hæc anno Jubilæi MDCCXXV. feliciter evoluto, præclaris adeò religionis ac Anni Jubilæi finis.

pietatis tum exemplis, tum documentis Chriſtiano populo datis, XXIV. Decembris Portam Sanctam in Vaticana Principis Apoſtolorum Baſilica ſolemni ritu clauſit, quam & in aliis Baſilicis Cardinales Legati a Latere clauſerunt, ſcilicet in Baſilica Divi Pauli viâ Oſtienſi Fabricius Paulutius Oſtienſis ac Veliternus Epiſcopus, Sacri Collegii Decanus, & Urbis Vicarius; in Lateranenſi Benedictus Pamphilius Archipresbyter, & in Liberiana Petrus Othobonus Archipresbyter, & S. R. E. Vice-Cancellarius.

1726

SS. Joannis & Pauli ſacra Lipſana condita, & alia initio anni 1726.

XLVIII. Nihil tamen elapſo expiationis anno de pietatis operibus Pontifex remiſit; nam ſub finem Januarii MDCCXXVI. Sacra Lipſana Beatorum Martyrum Joannis & Pauli, quos Urſinæ Gentis fuiſſe ferunt, plumbeis loculis condita in Eccleſia ad eorum nomen & memoriam Romæ olim conſtructa, & a Fabricio Cardinali Paulutio eleganter inſtaurata, ſolemni ritu in porphyretica urna concluſit. Tunc cognoſcendis abſolvendiſque Cauſis eorum, quibus Sacræ & Chriſtianæ Apotheoſis honor decernendus erat, operam dare, & Regulares Ordines ad ſanctiorem veteris diſciplinæ normam traducere. Fratribus enim Excalceatis Ordinis S. Auguſtini, ut ubique lo-

locorum Gregoriano cantu pſallerent, & rotundo caputio uterentur: iiſdem etiam, & Clericis Regularibus S. Pauli, ut barbam raderent, præſcripſit. Præterea inhibuit, ne quis, inconſulto Romano Pontifice, è Religioſis clauſtris tranſiret ad alium quemcumque Ordinem, etiamſi Hoſpitalarium, & Militarem, ubi clauſtralis obſervantia non vigeat. Decrevit quoquè, ut qui ex monaſticis, aliiſque Regularibus Ordinibus ad Epiſcopatum aſſumuntur, ſi apud Eccleſias ſibi commiſſas non commorentur, aut ſi illas dimittant, ad clauſtra Ordinis ſui revertantur. Ut verò in Romana Curia, ad quam ex univerſo orbe cauſæ dirimendæ confluunt, juſtitiæ ordo adamuſſim ſervaretur, Viſitatorem ſtatuit unum ex Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ſingulis decenniis, ac primo loco provinciam hanc demandavit Vincentio Cardinali Petræ, inter ampliſſima munera diù in eadem Curia verſato.

XLIX. Ad hæc Pontifex, qui Eccleſiis & Altaribus in Urbe dedicandis operam dabat, poſtquàm Eruditorum judicio accepiſſet, Lateranenſem Baſilicam, aliàs a Summis Pontificibus, ac præſertim a Nicolao III. gentili ſuo, qui illam reparavit, exornavitque, conſe- *Lateranenſis Baſilicæ conſecratio.*

 cra-

cratam, poſt plures inſequentibus temporibus, ac poſtremò ab Innocentio X. factas inſtaurationes, novâ conſecratione indigere, die Dominicâ XXVIII. Aprilis MDCCXXVI. ſolemni ritu in honorem Sanctiſſimi Salvatoris, ac memoriam Sanctorum Joannis Baptiſtæ, & Joannis Evangeliſtæ ſolemniter dedicavit, unà cum Ara Nativitatis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quam nuper ipſe inſtaurari, & marmoreis cancellis muniri juſſerat; & hæc quidem ſexageſima ſupra trecenteſimam Eccleſia fuit, ſicut etiam quartum Altare fixum ſupra MCCCCXC. quæ hactenus Benedictus XIII. qua Archiepiſcopus, & qua Romanus Pontifex ſacraverat. Deinde multa aureorum millia contulit, ut hujus Lateranenſis Baſilicæ ſarta tecta ſervarentur.

Academiā Theologicam Romæ Benedictus ſovet.

L. Academiam Theologicam, aliàs ſub Clemente XI. operâ præſertim Raphaelis Coſmi de Hieronymis Florentini probatiſſimi in Romana Curia Præſulis Romæ cœptam, & ab eodem Pontifice Maximo Apoſtolicis literis firmatam, conſtituto ei loco in Archigymnaſio Romanæ Sapientiæ, multiſque gratiis attributis tum illis, qui exercitationibus ejuſdem Academiæ operam darent, tum etiam Academiæ Cenſoribus, ſingulari amore

re ac benignitate reſpexit: Non ſolùm enim quidquid Clemens indulſerat, confirmavit, verùm etiam ex Datariæ emolumentis ſibi obvenientibus mille aureos inter viginti Academicos diſtribuendos quotannis aſſignavit; & quod ad hujuſmodi ſtudia adeò neceſſaria in Urbe Religionis Magiſtra, fovenda ac promovenda plurimùm contulit, placuit Pontifici Maximo hujuſmodi Theologicas exercitationes aliquotiès majeſtate ſuâ in Quirinali, vel in Vaticano dignari.

LI. Interim cum Fabricius Cardinalis Paulutius Epiſcopus Oſtienſis & Veliternus, Sacri Collegii Decanus Urbis Vicarius, vir laudatiſſimæ famæ, cujus opera veluti primario Adminiſtro, ac totius Regiminis a Secretis utebatur, è vivis exceſſiſſet, Pontifex vices ſuas in Urbe Proſpero Cardinali Mareſuſcho, quem Sacrâ Purpurâ donaverat, commiſit; a Secretis verò Regiminis Nicolaum Mariam Lercarium Archiepiſcopum Nazianzenum Sacro Cubiculo Præfectum adhibuit, quem etiam meritò inter Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales mox adlegit. Menſe Julio decedente Galeatio Cardinali Mariſcotto Presbyterorum primo in ſumma ac bona ſenectute, qui totius Ordinis Prædicatorum apud Sedem Apo-

Fabricius Cardinalis Paulutius Urbis Vicarius, & primus Benedicti Adminiſter moritur 1726.

Proſper Cardinalis Mareſuſchus Urbis Vicarius.

Nicolaus Maria Lercarius a Secretis Regiminis.

Benedictus protectionem Ordinis Prædicatorũ ſuſcipit.

Apoſtolicam Patrocinium geſſerat, Pontifex ipſe inclyti Ordinis, quem olim profeſſus fuerat, & impensè ſemper amavit, protectionem ſuſcepit.

Hyacintha Mariſcotta Beatarum Virginum albo inſeritur.

LII. Hyacintam Mariſcottam Romanam Comitis Marci Antonii, & Octaviæ Urſinæ filiam, Monialem tertii Ordinis Sancti Franciſci in Monaſterio Sancti Bernardini Viterbii Beatarum Virginum albo VII. Auguſti adſcripſit: cujus rei ſolemnes ritus in Vaticana Baſilica VII. Septembris ex liberalitate Franciſci Mariæ Ruſpoli Cerveteris Principis, & ejuſdem Beatæ Hyacinthæ pronepotis, ſplendidè celebrati ſunt.

Lucenſis Eccleſia Archiepiſcopali titulo ornatur.

LIII. Eccleſiam Lucenſem, multis olim a Romanis Pontificibus, & Cæſaribus privilegiis ornatam, Archiepiſcopali titulo & honore decoravit, ac Bernardinum Guiniſium ejuſdem urbis Epiſcopum primum Archiepiſcopum eſſe juſſit. Ad Cæſenatem verò Eccleſiam, cui ſex & quadraginta ab hinc annis Paſtorali præfuerat officio, oculos paternæ ſollicitudinis convertens, Seminario Clericorum, novis attributis proventibus, ac rectæ Locorum piorum adminiſtrationi editâ XVIII. Kal. Septembris Conſtitutione, conſuluit.

Cæſenæ collata beneficia.

LIV. Interea parabantur omnia, quæ ad ritè

ritè celebrandam ſolemnem octo Beatorum Canonizationem neceſſaria erant. Is honor decernebatur Toribio Mogrovegio Archiepiſcopo Limano in America, Jacobo Picenti Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci, quos ab Obſervantia nuncupant, Agneti de Monte Politiano Virgini tertii Ordinis S. Dominici, Peregrino Latioſo Ordinis Servorum Beatæ Mariæ, Joanni a Cruce Carmelitæ Diſcalceato, Franciſco Solano Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci, Aloyſio Gonzagæ, & Stanislao Koskæ è Societate Jeſu. Itaque x. Decembris in Vaticana Principis Apoſtolorum Baſilica Beatorum Toribii, Jacobi, & Agnetis Canonizatio a Summo Pontifice celebrata fuit; & Beatum quidem Toribium Sanctis Confeſſoribus Pontificibus, Jacobum Confeſſoribus non Pontificibus, & Agnetem Sanctis Virginibus adſcripſit. Die XXVII. eodem ritu, ac in eadem Baſilica ſecundam habuit Pontifex Canonizationem Beatorum Peregrini, Joannis, & Franciſci, quos inter Sanctos Confeſſores non Pontifices retulit; ac denique extremâ Decembris die eundem honorem exhibuit Beatis Aloyſio Gonzagæ, & Stanislao Koskæ è Societate Jeſu, quos Sanctorum Confeſſorum non Pontificum albo inſeruit, & Bea-

Canonizatio octo Beatorum 1726.

Toribii

Jacobi Picentis

Agnetis de Monte Politiano

Peregrini Latioſi

Joannis a Cruce

Franciſci Solani

Aloyſii Gonzagæ

Stanislai Koskæ.

& Beatum quidem Aloyſium Scholarum Societatis Jeſu Patronum elegit. Priùs autem Sancti Joſephi Beatiſſimæ Virginis Mariæ ſponſi cultum ampliaverat; juſſerat enim in Litaniis omnium Sanctorum, atque etiam in Litaniis brevibus, quæ pro commendatione animæ decedentis recitantur, poſt invocationem Sancti Joannis Baptiſtæ, Sanctum Joſephum invocari, atque inde omnes Sanctos Patriarchas & Prophetas.

S. Joſephi cultus auctus.

LV. Inter hæc pietatis opera annus MDCCXXVI. tranſigebatur, quibus & inſequenti anno MDCCXXVII. Pontifex inſiſtendum ratus primo Vaticanæ Baſilicæ Altaria conſecranda duxit, atque ibi unum ſupra viginti dicavit. Presbyteris Societatis Jeſu, ut magnifico in Urbe Templo Divi Ignatii aream & forum adjicerent, Romanum verò Clericorum Seminarium ædificiis ampliarent, indulſit. Sed, quod maximè mirabere Lector, Benedictus, qui ubi primum ſummi Apoſtolatûs apicem aſcendit, de emendando, illuſtrando, atque etiam ampliando Cæremoniarum libro, quo utuntur Epiſcopi, cogitare cœperat, ipſemet inter ingentes labores & curas pro ſtudio, quo ferebatur in Sacros Ritus, opus aggreſſus, adhibitis piis ac doctis viris,

1727

Altaria conſecrata in Baſilica Vaticana.

Liber Cæremonialis Epiſcoporum a Benedicto emendatus.

viris, initio hujus anni perfecit, ediditque, ut ab omnibus ſervaretur. Porrò nullus de hac re ipſo certiùs decernere poterat, qui annis quinquaginta Epiſcopi & Metropolitæ munere perfunctus nil habuit antiquiùs, quàm ut Sacros Ritus ſecundum veterem, & laudabilem Romanæ Eccleſiæ diſciplinam adamuſſim exhiberet. Ad hoc etiam ſtudium referendum eſt, quod anno Jubilæi fontem regenerationis humanæ veteri ritu inſtauraverit in Baſilica Vaticana.

Benedictus Beneventum proficiſcitur 1726. Acta in itinere, & in Civitate.

LVI. Servaverat ſibi Pontifex regimen Eccleſiæ Beneventanæ, quam amore nunquam interituro proſequebatur, Divum Leonem IX. & Alexandrum II. prædeceſſores ſuos imitatus, quorum primus Tullenſem Eccleſiam, alter verò Lucenſem, quibus in minoribus præerant, unà cum Romano Pontificatu tenuerunt. Decreverat etiam Pontifex in eadem Beneventana Eccleſia Coadjutorem ſibi in ſpem futuræ ſucceſſionis Nicolaum Cardinalem Coſciam; ſed nihilominus, ut veteres clientes ac diœceſanos ſuos præſens inviſeret, & paternâ curâ ſolaretur, ſtatuit ex Urbe Beneventum ſeſe conferre causâ præſertim conſecrandi Templum, quod voti reus ad nomen & memoriam Divi Philippi Nerii

in ea civitate conſtruxerat. Poſtquam itaque profectionem ſuam Cardinalibus in conſueto Senatu ſignificaſſet, XXIV. Martii modico comitatu Româ diſceſſit, eoque die pervigilio Annuntiationis Beatæ Mariæ Virginis morem ſuum nihil cocti, & vix aliquid crudi in ſeverioribus jejuniis ſumendi, quamvis iter ageret, diligenter ſervavit, paucis caſtaneis & brevi aquâ contentus: ad majorem tamen abſtinentiæ exercitationem interfuit menſis a Cardinali Lercario primo Benedicti Adminiſtro in Albano Familiaribus ejus ſplendidè paratis, ut ſigno Crucis benediceret, ac Deo gratias ageret. Albano ad Portum Antium profectus, indè per agros Pontinis Paludibus proximos Tarracinam venit, ubi ex veteri Romanorum Pontificum iter agentium more, Sanctiſſima Euchariſtia perpetuò in itinere ante eum deferenda ab uno ex Sacri Sacelli Miniſtris ſuſcipiebatur. Mox cum Regni Neapolitani fines attingeret, protinùs Pontifici occurrit Michael Fridericus Cardinalis ab Althan, qui regiâ poteſtate pro Cæſare Regno præerat, tùm ſuo, tùm Cæſaris nomine Pontificem veneratus, deindè regio cultu, ac liberalibus menſis, ſplendidoque apparatu præſto fuit, donec Pontifex in agri Beneventani

tani fines veniret. 11. Aprilis Beneventum ingreſſus eſt ſummâ Cleri ac Populi lætitiâ, quem tamen obviam ſibi procedere noluit, inhibuitque veræ humilitatis ſenſu, qui ſibi parabantur, honores. Rectâ in Metropolitanam Eccleſiam, ubi Clerum allocutus ex Evangelii verbis: *Oves meæ vocem meam audiunt*; & quaſi nil ex itinere fatigatus eodem die ſub veſperam Peregrinorum Hoſpitium adivit, quibus poſt lotionem pedum in menſa miniſtravit, ſervavitque hunc morem reliquis diebus. Et cum Hebdomada major, & Paſchales dies imminerent, temporis opportunitate uſus eſt, ut largiùs pietatis operibus indulgeret. Præter enim ea, quæ his diebus unuſquiſque Epiſcopus ex Eccleſiæ ritu præſtare ſolet, frequenter ad populum dicere, modò deſiderium, quo deſideraverat hoc Paſcha manducare cum illis, modò ad religionis cultum & pietatis ſtudia inflammare, modò diſceſſum ſuum prænuntiare ex Evangelii verbis: *modicum & non videbitis me*; modò pueros in ſacra Catecheſi erudire, modò accurrentibus ex finitimis locis ſupplici Proceſſione Fidelibus benedicere, modò Diœceſanos ſuos, & exteros quoque benignè audire, & ſingulorum poſtulatis ſatisfacere, ſingulis ve-

rò Sabbatis de laudibus Marianis diſſerere. Feria II. poſt Paſcha Maffeum Farſettum in Ravennatis Eccleſiæ Archiepiſcopum ſolemni ritu ordinavit, novem ſecum cooperantibus Epiſcopis, Dignitatibus verò & Canonicis infulatis Metropolitanæ Eccleſiæ miniſtrantibus, & aſſiſtentibus, tradito etiam eidem Archiepiſcopo Pallio. Feria IV. novam Eccleſiam Clericorum Regularium miniſtrantium Infirmis ad nomen & memoriam Divi Philippi Nerii conſecravit. Dominica II. poſt Paſcha tribus Abbatibus benedixit. Dominica IV. Templum in caſtro Padulii Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum Joannis Baptiſtæ, ac Joannis Evangeliſtæ dicavit. Denique poſtquam Eccleſias omnes civitatis Beneventanæ luſtraſſet, ac magnæ pecuniæ vim in Templorum inſtaurationem, aliaque pietatis opera per civitatem ac Diœceſim diſperſiſſet, deſiderium ſui Beneventanis fecit, apud quos in Arce civitatis rei monumentum Rizzardus Iſolanus Gubernator poſuit.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX.
QVOD VRBEM HANC OLIM INGENTI
TERRÆMOTV PENE PROSTRATAM
TEMPLIS IN ELEGANTIOREM FORMAM
RESTITVTIS
NOVISQVE EXCITATIS
AQVIS PER IV. MILLIARIA PVRISSIMIS
FONTIBVS DEDVCTIS
ATQVE IN ARCEM DERIVATIS
FELICI NVNC FAVSTOQVE ADVENTV
BEATISSIMAM REDDIDERIT.
LIBERALISSIMO AC PIISSIMO PRINCIPI
RIZZARDVS ISOLANVS GVBERN.
P. C.
ANNO DOMINI MDCCXXVII.

LVII. Diſceſſit itaque XII. Maji, & cum ad agri Beneventani fines perveniſſet non ſine lacrymis pro ſinceri amoris ſignificatione tellurem illam maximè beatam, quia diuturnis Sanctiſſimi Pontificis laboribus culta adhuc ejus ſudore manabat, oſculatus, iterùm a Michaele Friderico Cardinali ab Althan Neapolitani Regni Prorege exceptus, Capuam venit, cujus Eccleſiæ Canonicos a biennio mitris ornaverat. Illic aliquantulùm immoratus, ut primum Altare in Sacello Ærarii conſecraret, & Nicolaum Cardinalem Caracciolum Casinenſis Eccleſiæ conſecratio. Ar-

Archiepiſcopum ægrotantem viſeret, ad Montem Caſinum indè contendit, atque ibi XIX. Maji Caſinenſem Eccleſiam conſecravit, habito ad populum ſermone de ritu dedicandi Templa, quem in triplici Mundi ſtatu Naturæ, Legis ſcriptæ, & Gratiæ perpetuò ſervatum fuiſſe, luculenter oſtendit, cooperantibus ſibi eodem Cardinali Vaccienſi Epiſcopo, ac tribus ex Ordine Divi Benedicti, ſcilicèt Nicolao Maria Tedeſchio Archiepiſcopo Apameæ, Angelo Maria Quirino Archiepiſcopo Corcyrenſi, & Alphonſo Mariconda Epiſcopo Triventino, qui eodem tempore quatuor minores Templi Aras dedicarunt, aliis præterea ex eodem Ordine Prælatis aſſiſtentibus, itaut ſeptem Archiepiſcopi, Epiſcopi etiam ſeptem, ac totidem Abbates Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinenſis numerarentur. Extat rei memoria ad principem Templi portam.

CA-

CASINENSEM ECCLESIAM
QVAM FALSI NVMINIS FANO ARAQVE SVBVERSA S. PATER BENEDICTVS ANNO DXXIX. VERO DEO DICAVERAT, QVAMQVE A LONGOBARDIS VASTANTIBVS EVERSAM A PETRONACE ABBATE RESTITVTAM, MOX SARACENIS INCENSAM A IOANNE ABBATE REFECTAM, ET A DESIDERIO ITIDEM ABBATE AMPLIORI GYRO CONSTRVCTAM ZACHARIAS P. P. ANNO DCCXLVIII. PRIMVM, ET ALEXANDER II. ANNO MLXXI. SECVNDO CONSECRAVERAT: TERRÆMOTV ANNI MCCCXLIX. PRORSVS DIRVTAM, ET VRBANI V. IVSSV ERECTAM, AC RVRSVS RVINA OBRVTAM, ATQVE A FVNDAMENTIS ANNO MDCXLIX. EXCITATAM, ET RECENS MAGNIFICENTIVS EXORNATAM BENEDICTVS XIII. P. M. ORD. PRÆDIC. ANNO MDCCXXVII. DIE XIX. MAII SOLEMNI RITV TERTIO CONSECRAVIT.

LVIII. Indè Aquinum venit patriam Divi Thomæ Ordinis Prædicatorum, & Angelici Eccleſiæ Doctoris ex Aquini Comitibus orti inviſurus. Mox dimiſſo Cardinali ab Althan, qui eouſque magno comitatu Pontificem deduxerat, in fines propriæ Ditionis venit, atque in Conventu Fratrum Excalceatorum Ordinis S. Auguſtini propè Froſinonem feſtum Aſcenſionis celebravit. Proſedem deindè acceſſit, ac novâ inter abrupti montis ſaxa a Livio de Carolis Proſedis Marchione apertâ viâ tenuit Setiam, ubi in Cathedrali Eccleſia conſtructum pretioſis marmoribus Al-

Benedictus Romam revertitur.

Altare Divi Philippi Nerii conſecravit, & feſtum diem Sancti Philippi Nerii XXVI. Maji egit. Setiâ Ciſternam, atque indè Velitras venit a Franciſco Cardinali Barberino Epiſcopo exceptus, ac tandem XXVIII. Maji Albano in Urbem feliciter redux intravit, poſtquam toto profectionis ſuæ tempore multa paſſim & ubique locorum religionis & charitatis exempla ac documenta dediſſet: ſed illud non omittendum, quod cum in veteri Latio nautam myſteriorum Chriſtianæ fidei penitùs ignarum deprehendiſſet, ſecum aliò duxit, ut erudiretur, deſignato etiam qui inſtitueret.

Privilegia a Benedicto Ordini Prædicatorum aliiſque indulta.

LIX. Interim Pontifex, ut gratum animum erga inclytum Ordinem ſuum Prædicatorum ſolemni aliquâ ſignificatione, ac perenni in ævum monumento comprobaret, ſuſceptique ſuperiori anno uberem patrocinii fructum largiretur, omnia & ſingula privilegia a Prædeceſſoribus ſuis eidem Ordini liberaliter indulta confirmavit, ampliavitque editâ Conſtitutione Apoſtolicâ Setiæ VII. Kalendas Junii anno MDCCXXVII. eâdemque liberalitate deindè erga plures Regulares Ordines uſus eorum privilegiis Apoſtolicæ ſuæ confirmationis robur adjecit.

LX. At non levis illi cura ab ipſo Pontifi-

tificatus initio de ſtatu Eccleſiarum in ditione Pedemontana incumbebat; ibi enim exortis olim ſub Innocentio XII. inter Sedem Apoſtolicam, & Regem Sardorum Pedemontis Principem diſſidiis de Epiſcopatibus, aliiſque Sacerdotiis conferendis, deque juriſdictione & immunitate Eccleſiaſtica, nondùm res compoſita erat; ac interim decedentibus Epiſcopis, & Abbatibus ferè omnes illius regionis Eccleſiæ viduæ lugebant Paſtores ſuos non ſine gravi rei Eccleſiaſticæ detrimento: & quamvis compluries tentatus compoſitionis modus, nondùm controverſiarum inveniebatur finis. Sed Pontifex, qui pro Religione ac ſapientia ſua nihil periculoſius arbitrabatur, quàm Eccleſiarum viduitatem & luctum diutius protrahere, probatis ante iter Beneventanum nonnullis capitibus ac regulis, quibus eccleſiaſtica res contineretur, aliis verò, quæ objiciebantur, difficultatibus poſthabitis, Romam regreſſus novos Epiſcopos & Abbates hoc anno Eccleſiis illis ac Monaſteriis dedit, qui reſtituerent rem, & Chriſtifidelium Gregem paſtorali curâ cuſtodirent, magno ſanè religionis bono, quæ ſtatim ſub Epiſcopis, aliiſque Præſulibus refloreſcere cœpit. Pedemontanis Eccleſiis Benedictus conſulit.

LXI. Poſt exceſſum Franciſci Farneſii

N Par-

Parmæ & Placentiæ Ducis, Antonium ejus fratrem beneficiario jure in clientelam, præſtito fidelitatis juramento, recepit. Joannem Baz Principem Montis Libani reipublicæ causâ Romam venientem benignè habuit, & Chriſtifidelibus ibi inter Barbaros degentibus paternâ curâ conſuluit. Indè Clementem Auguſtum è Bavaria electum Archiepiſcopum Colonienſem, eumdemque Monaſterienſem, & Paderbornenſem Epiſcopum, Sacri Romani Imperii Principem Electorem, qui unà cum Violante Beatrice a Bavaria magnâ Hetruriæ Principe ejus amitâ (quam ſuperiori anno Summus Pontifex inſignis pietatis ac virtutis amore aureâ Roſâ donaverat) Romam petebat, ut a Benedicto conſecrationis munus acciperet, Viterbii juſſit conſiſtere: mens enim ipſi fuit, non omnia Romæ danda, ſed pontificiis actionibus veterum Pontificum more alias quoquè civitates decorare. Propterea Viterbium proficiſcitur, ubi in Eccleſia S. Mariæ de Quercu Ordinis Prædicatorum x. Novembris Franciſco Antonio Finio olim Epiſcopo Abellini, tunc Archiepiſcopo Damaſceno, & Sacri Cubiculi Præfecto, quem mox non tam ex veteri familiaritate & gratia, operaque præſtita in Diœceſanis ac Provincialibus Bene-

Clementis è Ducibus Bavariæ in Archiepiſcopum Colonienſem cōſecratio.

Viterbii acta a Benedicto.

ne-

neventi Synodis, quàm in Romana, additis novis in Sedem Apoſtolicam meritis inter S. R. E. Cardinales retulit, Maffeo Farſetto Ravennati, & Joanne Baptiſta Gambarucio Amaſeno Archiepiſcopis, necnon Adriano Sermatthæjo Viterbienſi, & Nicolao Xaverio Santamaria Cyrenenſi Epiſcopis cooperantibus, præſentibus etiam Cathedralis Eccleſiæ Canonicis, quos non ità pridem ſacris infulis ornaverat, Colonienſem Archiepiſcopum conſecravit. Sequenti die in Eccleſia Monialium S. Bernardini, ubi conditæ ſunt mortales exuviæ Hyacinthæ Mariſcottæ, quam Pontifex ſuperiori anno Beatam appellaverat, ad nomen & memoriam ejuſdem Aram dicavit, multa de laudibus Galeatii Cardinalis Mariſcotti ejuſdem Beatæ Virginis nepotis prolocutus; dotemque ſtatuit, ut perpetuò ter in annum ibidem Sacrum fieret, ſemel die obitus Clementis X. a quo & ipſe Pontifex, & idem Cardinalis Mariſcottus ſacrâ Purpurâ donati fuerant, ſemel die Promotionis ejuſdem Cardinalis; ac denique ſemel anniverſario die, quo Cardinalis Mariſcottus è vivis exceſſit. Tunc Romam reverſus.

LXII. Tot autem ſuſcepti labores, ſacræque actiones, quas ferè quotidiè Pontifex obi- Decreta Benedicti pro Miſſionibus Orientalibus, & acta in Imperio Sinarum.

obibat, nihil detrahebant de ſollicitudine omnium Eccleſiarum, etiam quæ immani terrarum ſpatio ab Italia ac tota Europa ſejunctæ in Indiis Orientalibus ſitæ ſunt. Nam poſtquam Carolus Thomas Turnonius Patriarcha Antiochenus cum poteſtate Legati de Latere Apoſtolicus Viſitator, ac deindè S. R. E. Cardinalis, Pudicherii anno MDCCIV. multa ſapienter decreviſſet de abolendis ſuperſtitionibus, quæ inter novos Chriſtifideles in Regnis Madurenſi, Mayſſurenſi, & Carnatenſi, veluti zizania inter electi frumenti ſpicas, ſuccreſcebant, quæque hactenus Evangelici Operarii, cæteroquin impigri ac ſtrenui, evellere non poterant, licèt Clemens XI. datis anno MDCCXII. literis ad Meliaporenſem Epiſcopum, mentem ſuam de ſervandis Apoſtolici Viſitatoris decretis opportunè declaraſſet, nihilominus Benedictus XII. Decembris MDCCXXVII. novis literis ad Epiſcopos omnes, & Apoſtolicos Miſſionarios iiſdem in Regnis Fidei propagationi operam dantes, apertiùs decreta ipſa confirmavit, mandavitque diligenter ſervari & impleri; potiſſimùm illis commendans, ne vilis conditionis homines, Parreas vocant, a quibus tradito Gentibus more cæteri vehementer abhorrent, negli-

gligerent, ſed iis quoque Sacramenta miniſtrarent, & morti proximis cætera Chriſtianæ pietatis officia exhiberent, cum apud Deum nulla ſit perſonarum acceptio, nulla inter ſervum & liberum diſtinctio. Præterea Benedictus ab Imperatore Sinarum epiſtolas ac dona accepit, & quod ipſi jucundiſſimum fuit, libertatem Præconum Evangelii conſecutus eſt, qui cum in ampliſſimis illis Provinciis Domini Noſtri Jeſu Chriſti fidem annunciarent, apud Imperatorem accuſati in vincula fuerant conjecti.

LXIII. Novum annum MDCCXXVIII. a cultu ſacratiſſimi Nominis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quod eſt ſuper omne nomen, feliciter auſpicatus, Indulgentias, quas olim Sixtus V. largitus fuerat, reſtituit, confirmavitque omnibus Chriſtifidelibus, qui ejuſdem ſacratiſſimi Nominis interpoſitâ invocatione invicem ſeſe ſalutarent. Virgines Sanctimoniales in Monaſterio Divi Ambroſii Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinenſis degentes, ubi olim paternam ejuſdem Sanctiſſimi Archiepiſcopi & Eccleſiæ Doctoris domum fuiſſe ferunt, eamque incoluiſſe Beatam Marcellinam Divi Ambroſii ſororem, quæ virginitatis velum a S. Liberio Romano Pon-

1728

Jeſu nominis cultus.

Conſecratio Virginum in Monaſterio Divi Ambroſii.

Pontifice accepit, feria III. poſt Dominicam in Albis benedixit, atque ſacravit, ut veteres Eccleſiæ ritus de benedictione & conſecratione Virginum, quorum in ipſa Urbe veluti in principe Religionis loco frequentiorem uſum eſſe decet, reſtitueret; addiditque plenariam omnium peccatorum remiſſionem atque indulgentiam Monialibus cujuſcumque Ordinis eo die acquirendam, quo perpetuis futuris temporibus ubique terrarum a proprio Antiſtite ſacrum velum ſuſciperent, ac ſtatis ritibus benedicerentur & conſecrarentur. Cultum Beati Serapionis Martyris ex Ordine Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum confirmavit. Beatæ Margaritæ a Cortona (ubi ejus corpus incorruptum & ſuavem ſpirans odorem conquieſcit) nuncupatæ Tertii Ordinis S. Franciſci, quæ aſperis ac diuturnis pœnitentiæ operibus peccata diluerat, Dominicâ Pentecoſtes, quæ in XVI. Maji incidit, in Vaticano Templo ſolemni ritu Chriſtianæ Apotheoſeos honores decrevit. Mox XXIV. ejuſdem menſis Fratrem Joannem de Prado Ordinis Minorum Excalceatorum de Obſervantia Sancti Franciſci Beatis Martyribus adſcripſit. Ordini verò Excalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptio-

B. Serapionis cultus.

Canonizatio Beatæ Margaritæ a Cortona.

Joannes de Prado Beatis Martyribus adſcriptus.

ptionis Captivorum, qui proprio Templo in Urbe carebant, Eccleſiam unà cum Parœcia S. Mariæ in Monterone dedit. De identitate Corporis Divi Auguſtini eximii Eccleſiæ Doctoris Papiæ conditi juſſit inquiri, datis literis Papienſi Epiſcopo, ac duorum tantùm menſium induciis, quibus judicium conficeretur, ne per infinitas ambages ac diſputationes res longiùs iret. His literis Benedictus *Auguſtinum in profitenda Prædicatorum regula Parentem, in Theologico curriculo ducem, in paſtorali miniſterio, cunctiſque vitæ rationibus Patronum* ſuum nuncupavit. Epiſcopus, multis adhibitis conſultationibus, rem diligentiſſimè exploravit, ac tandem in comperto habuit, illa eſſe Beati Doctoris ſacra Lipſana, quæ Papiæ in Eccleſia Divi Petri in Cœlo aureo aſſervantur, ubi Luitprandus Longobardorum Rex è Saracenorum manibus magno pretio redempta, olim condiderat. Divi Auguſtini ſacra Lipſana.

LXIV. Abrogaverat Clemens XI. Legationis Apoſtolicæ jus, quod in Regno Siciliæ ultra Pharum tamquàm Regiæ dignitati conjunctum ad obitum uſque Caroli II. Hiſpaniarum ac utriuſque Siciliæ Regis ſex ſæculorum decurſu viguerat. Cauſa abrogationis præſertim ea fuit, quod nonnulli hujus po- Legationis Apoſtolicæ jus Regi Siciliæ a Benedicto redditum, contractum tamen ac moderatum.

poteſtatis, Monarchiam vocant, Adminiſtri Apoſtolicæ Legationis exceſſerant modum: Propterea Clemens novam inierat viam ac methodum Eccleſiaſticas Cauſas in Regno Siciliæ ultra Pharum tranſigendi, quæ tamen cum utentium moribus non ſatis reciperetur, & ex hac Apoſtolici privilegii jactura Sacerdotium & Imperium non rectè convenirent; Benedictus XIII. non ab re eſſe duxit, ut pacem & tranquillitatem in eo Regno perpetuò firmaret, Siculorum etiam commodis conſuleret, Apoſtolicæ Legationis jus Carolo VI. in Romanorum Imperatorem electo, utriuſque Siciliæ Regi, ac multis & inſignibus nominibus de Apoſtolica Sede, ac univerſa Chriſtiana Republica optimè merito, in Regno Siciliæ ultra Pharum, ſublatis abrogationis cauſis, permittere. Primò enim Poteſtatis uſum contraxit, & quæ olim nullis ferè circumſepta legibus, nullis incluſa finibus agere videbatur, ad juris & rationis modum æquè ac ſapienter revocavit, editis Apoſtolicis literis III. Kal. Septembris anno MDCCXXVIII.

Roncilioni Civitatis jus, Fabriano Cathedra Epiſcopalis datur.

LXV. Hæc in Sicilia. In Italia verò oppidum Roncilionis in Faliſcis populo frequens & amplum, civitatis nomine ac jure donavit: novam tamen civitatem Cathedræ Sutrinæ ſub-

ſubjectam eſſe voluit, cujus Diœceſis erat. Sed oppidum Fabriani in Piceno Camerinenſis Diœceſis, Templorum ſplendore, ſacris Lipſanis Divi Romualdi Camaldulenſium Monachorum Parentis, ac Divi Silveſtri Silveſtrinorum Monachorum Authoris, incolarum quoque frequentiâ ac opibus inſigne, in civitatem, ac Divi Venantii Eccleſiam, ubi præcipuum Canonicorum Collegium, in Cathedralem, quam Camerinenſi perpetuò conjunctam fore decrevit, erexit. Romæ veterem Eccleſiam ac Cœnobium S. Sixti, ubi Divus Dominicus inclyti Ordinis Prædicatorum Inſtitutor diù fuerat commoratus, magnis ſumptibus inſtauravit & auxit. Xenodochium quoque, quod ad curandam valetudinem eorum, qui mentis inſaniâ laborant, anguſto loco in Foro Columnæ extructum erat, ad opportuniorem & ampliorem ſedem aptè conſtructam tranſtulit propè magnum Valetudinarium S. Spiritus in Saxia, cui & hoc conjunxit, ut pium adeò charitatis officium fructuoſiùs ac diligentiſſimè mente laborantibus exhiberetur: ac in Palatio ſuo Præfecti munus, quod Camillus Cybo Patriarcha Conſtantinopolitanus gerebat, reddita in Familiares Pontificios juriſdictione,

Cœnobium Sancti Sixti inſtauratur, & Xenodochium amentium transfertur. Juriſdictio Præfecti Palatio. Menſa Capituli Vaticani ære alieno liberatur.

O quam

quam cunctarum ferè Gentium more hujuſmodi Præfecti obtinent, novis privilegiis munivit. In Baſilica verò Vaticana cum Menſa Capitularis frequentibus rei agrariæ jacturis attrita, grande æs alienum paulatim contraxiſſet, ingenti pecuniæ vi attributa Benedictus penitùs diſſolvit, ne Clerus illius Baſilicæ conſuetis ſtipendiis carere cogeretur, neque divinus cultus ibi langueſceret, ubi ſummoperè vigeat, oportet. Canonici Benedicto ſtatuam ex ære eleganter ornatam, & annuis prò eo ſacrificiis ſtatutis, accepti beneficii monumentum in Veſtiario Baſilicæ poſuere addito titulo.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX. VRSINO
ORDINIS PRÆDICATORVM
QVOD BENEFICENTIAM
NICOLAI III. ALIORVMQVE GENTILIVM SVORVM
ERGA VATICANAM BASILICAM ÆMVLATVS
MAGNVM ÆS ALIENVM
OB RENOVATAS PER PLVRES ANNOS
REI AGRARIÆ CALAMITATES
A MENSA CVPITVLARI CONTRACTVM
VNO DIE PONTIFICIA LIBERALITATE
DISSOLVERIT
CAPITVLVM ET CANONICI
ANNIVERSARIIS PRO EO SACRIS
IN PERPETVVM CONSTITVTIS
GRATI ANIMI MONVMENTVM POSVERE
ANNO DOMINI MDCCXXVIII.

LXVI. At

LXVI. At in Galliis major Benedicti cura ac ſollicitudo. Ibi enim Conſtitutioni Clementis XI. *Unigenitus*, qua liber Conſiderationum moralium Paſchaſii Queſnelii, ac una ſupra centum ex eo excerptæ propoſitiones proſcriptæ fuerant, nondùm ubique nec ab omnibus paritum erat. Pontifex vix ad univerſæ Eccleſiæ clavum ac regimen admotus potiſſimam curam, & officia omnia eo intenderat, ut Ludovicus Antonius Cardinalis de Noailles Archiepiſcopus Pariſienſis, in cujus nomine & authoritate diſſenſionis ſuæ præſidium poſuerant pervicaces, tandem cum Romana Eccleſia palàm ſentiret ac loqueretur, & in Regia Lutetiæ Pariſiorum urbe Apoſtolica reciperetur Conſtitutio ſincerâ & ſimplici fide. Magnam eidem Conſtitutioni Refractarii conflabant invidiam, quod perperàm aſſererent, editiſque libellis in vulgum ſpargerent, inconcuſſa ac tutiſſima Sanctorum Auguſtini, & Thomæ dogmata eadem Conſtitutione convelli, quorum calumnias rejecerat Pontifex, datis VI. Novembris anno MDCCXXIV. literis ad univerſos Fratres Ordinis Prædicatorum, quibus Thomiſticæ Scholæ doctrinam, ac præſertim de Gratia per ſe & ab intrinſeco efficaci, & gratuitâ prædeſtinatione ad gloriam

Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiſcopus Pariſienſis Conſtitutionem *Unigenitus* ſimpliciter & abſolutè recipit.

Divi Thomæ doctrina de Gratia a Benedicto laudatur.

riam ſine ulla prævifione meritorum laudaverat, & Apoſtolicæ vocis extulerat præconio, Prædeceſſores ſuos imitatus, qui Angelicam Divi Thomæ doctrinam ſummis laudibus fuerant proſecuti. Tantum enim aberat, ut Refractarii quidquam poſſent ex ſummis Eccleſiæ Doctoribus Auguſtino, & Thoma ad erroris ſui tutelam afferre, quin potiùs horum authoritate novus ipſe error, ſicut & veteres hæreſes apertè impugnarentur, & Catholica veritas illuſtraretur. Plurimùm hæ literæ contulerunt tùm ad confirmandos in Galliis eos, qui benè ſentiebant, cùm etiam ad erigendos illos, qui dubiæ potiùs mentis ambiguitate, quàm ingenii pervicaciâ cunctabantur adhuc & hærebant, ne Apoſtolicæ Conſtitutioni debitam profiterentur obedientiam. Interim Cardinalis de Noailles frequenter a Summo Pontifice de officio ſuô admonebatur, nec ille paternis monitis ſurdas præbere aures, ſed libenter excipere, ac diù coram Chriſto Domino meditari, quomodo & Pontificis Maximi, & Eccleſiæ univerſæ votis faceret ſatis. Inveterata enim cauſa erat, multiſque implicata difficultatibus, præſertim ex Paſtorali documento, quod anno MDCCXIX. ipſe Cardinalis Archiepiſcopus ediderat, quo Apo-

Apoſtolica Conſtitutio in eam detorquebatur ſententiam, quam Clemens XI. probandam non putavit. Nec facilè poterant in frequentiſſima totius Europæ urbe, ampliſſimaque Diœceſi diſſidentium ingeniorum æſtus componi, exaſperatique diuturnis colluctationibus animi ad concordiam & pacem revocari, ut idem omnes ſentirent. Vicit tamen veritatis amor; hôc enim Cardinalis de Noailles incenſus, Chriſto inſpirante, ſapientiſſimum cœpit conſilium, datiſque ad Summum Pontificem literis, palàm profeſſus eſt, ſe abſolutè & ſimpliciter Conſtitutionem *Unigenitus* ſincero obſequio, ac debitâ reverentiâ ſuſcipere: librum Conſiderationum moralium, ac centum & unam propoſitiones ab eo excerptas eodem modo, & ſub eiſdem cenſuris in eadem Conſtitutione expreſſis rejicere: & inſuper documentum Paſtorale, quod anno MDCCXIX. ediderat, ac cætera omnia, quæ hac de cauſa ejus nomine prodierant, corde & animo retractare. Neque id his tantùm literis præſtitit, ſed etiam Paſtorali Edicto, quod in Regia urbe propoſuit, & per univerſam Diœceſim vulgavit, ut omnes pari ſecum fide & religione Apoſtolicæ Conſtitutioni obſequerentur. Pleniſſimis paterni amoris ſignificationibus oc-

occurrit Benedictus Cardinali atque Archiepiſcopo ampliſſimo, quem quadam temporis procellâ a ſe divulſum vehementer dolebat, diù expectatam obedientiæ victoriam ei ex animo gratulatus. In Senatu habito VIII. Novembris MDCCXXVIII. gaudium ſuum Cardinalibus commune fecit: retulit quoquè totius rei ſeriem, ac ſinceræ obedientiæ ſenſus, quos inſignis eorum Collega aperuerat. Is paternæ longanimitatis ac vigilantiæ optatiſſimus fructus meritò cæteris a Benedicto XIII. hoc anno præclarè geſtis coronidem ponit: tali enim pacto cauſa omnium tempeſtate noſtrâ graviſſima tranſacta fuit, quæ poſt editam a Clemente XI. anno MDCCXII. Conſtitutionem *Unigenitus* ſexdecim integris annis innumeras Apoſtolicæ Sedi moleſtias, & aſſiduam injecerat ſollicitudinem.

In Polonia Benedictus Apoſtolicam auctoritatem tuetur.

LXVII. Verumtamen ex Polonia non levis Benedicto moleſtia. Vincentius Santinius Archiepiſcopus Trapezuntinus Nuntius Apoſtolicus quamvis ingenii, ac prudentiæ laude floreret, tamen apud Ordines Regni graviter offenderat; atque indè factum eſt, ut in Comitiis Grodnenſibus menſe Octobri MDCCXXVI. novella lex ſanciretur, Nuntio, & juriſdictioni Apoſtolicæ injurioſa, additis dein-

deindè menſe Novembri quinque Articulis, quibus ne quis apud Nuntium Apoſtolicum cauſam diceret, aut ejus cenſuras promulgaret, atrocibus interjectis pœnis, cavebatur. Multa Benedictus egerat ad conciliandos animos, & propulſandam injuriam non ſolùm literis, & officiis apud Regem, & Rempublicam, ſed etiam ablegato extra ordinem in Poloniam Camillo Paulutio Archiepiſcopo Iconii Nuntio Apoſtolico. Monita Pontificis pium Regis animum permoverunt, ut Ordines a præfatæ legis executione temperarent, non tamen ut acta reſcinderent; quapropter Benedictus ne Apoſtolica authoritas, & Eccleſiaſtica libertas detrimenti quidquam acciperent, gravi, & præclarâ editâ Conſtitutione XXV. Septembris novellam legem damnavit, & quæ indè acta fuerant, abolevit.

LXVIII. In Natalitiis Servatoris Noſtri pietas ac religio Benedicti ſummoperè enituit, nam totam Nativitatis noctem inter ſacras actiones inſomnis tranſegit, Diviniſque Officiis in Sacello Sixtino celebratis ad alterum Divi Pii ſeceſſit, ubi conſecrationem Vincentii Antonii Muſcettolæ, quem Benedicto Buſſio immaturâ morte ſublato in Epiſcopatu Recineti & Laureti ſuffecerat, peregit.

Acta in Natalitiis D. N. 1728.

git. In feſto S. Joannis Evangeliſtæ poſt ſolemnia habita in Vaticano ad Lateranum migravit, ubi per aliquot dies commoratus Altaria plura Lateranenſis Baſilicæ, novumque Sacellum, quod in eadem Baſilica erexerat in memoriam Dormitionis Beatæ Virginis Mariæ, ac SS. Dominici & Philippi Nerii dicavit.

1729

Agricolæ Benedicti liberalitatem ſentiunt.

LXIX. Pluvium Cœlum initia novi anni MDCCXXIX. fœdaverat, itaut agricolæ, qui ex variis regionibus Romam confluxerant Romani agri colendi causâ, otio & fame languеſcerent, quibus Benedicti liberalitas præſtò fuit, affatim pane ex annona Urbis in plures dies inter agricolas diſtributo, donec, ceſſantibus pluviis, iiſdem liceret ad agrorum culturam redire.

B. Joannis Nepomuceni Canonizatio.

Fr. Fidelis a Sigmaringa Beatificatio.

LXX. Interim agebatur de referendo inter Sanctos Martyres B. Joanne Nepomuceno, olim Pragenſis Eccleſiæ in Bohemia Canonico, atque etiam de Fratre Fideli a Sigmaringa Svevo Ordinis Minorum Divi Franciſci, quos Cappucinos vocant, Miſſionum Apoſtolicarum in Rhætia Præfecto, in quibus anno MDCXXII. Martyrii palmam accepit, Beatorum titulis ornando, & quidem XIX. Martii cum Divi Joſephi Beatiſſimæ Virginis Mariæ ſponſi feſta coluntur, in Baſilica Lateranenſi ele-

eleganter ornata Benedictus Beatum Joannem Nepomucenum canoni Sanctorum Martyrum inſeruit: & jura, quæ ex hujuſmodi cauſis Romanis Pontificibus pendi ſolent, ut indè Altaria duo in eadem Baſilica erigerentur, alterum in memoriam Divi Barbati Archiepiſcopi Beneventani, alterum verò in memoriam ejuſdem Sancti Joannis Nepomuceni, attribuit. Indulſit deindè, ut in eadem Baſilica XXIV. Martii ſolemnia Beati Fidelis a Sigmaringa agerentur.

LXXI. Sed Eccleſiæ Beneventanæ ſollicitudo Benedictum urgebat, ut iter illuc repeteret tertium Provinciale Concilium celebraturus: duo enim ante Pontificatum Romanum Beneventi coegerat. Româ diſceſſit XXVIII. Martii poſt habitum Conſiſtorium, in quo Camillum Cybo ex Ducibus Maſſæ & Carariæ, Patriarcham Conſtantinopolitanum, Apoſtolico Palatio Præfectum, quem S. R. E. Presbyterum Cardinalem prænuntiaverat, purpureo Galero ornavit. Marinum primò profectus, indè Velitras, atque Ciſternam, tùm Privernum, & per Monaſterium Foſſænovæ Tarracinam; Kalendis verò Aprilis in fines Regni Neapolitani devenit.

Benedictus Beneventum ſecundò proficiſcitur.

LXXII. Romani ſanè hujuſmodi diſceſſum

Romani diſceſſum Pontificis dolent.

ſum Pontificis ſui ægrè tulerunt, graviter queſti, eum, qui ob ſenium jam ad occaſum vergebat, Româ abire, fortè non reverſum. Sed quot priſcos inter Romanos Pontifices hujuſmodi itinera etiam in ſumma ſenectute frequentarunt aut ex privata, aut ex publica cauſa? & ſanè non ſolùm Eccleſiæ Beneventanæ, ſed & Chriſtianæ Reipublicæ intererat, ne Benedictus Urbe concluderetur, cujus vita norma vivendi Epiſcopis præſertim erat. Paſtoralis enim officii actiones Romæ dumtaxat expletæ ſegniùs irritaſſent aliorum animos demiſſæ per aures, quam fidelibus oculis variis in locis ſubjectæ. Illud memoria dignum, quod licèt adverſante aurâ Pontifex Româ diſceſſerit, ſerenum tamen cœlum expertus eſt, ac poſtremâ itineris die, cum pluvia ingrueret, Benedictus facto ſigno Crucis, & Familiaribus benè ſperare juſſis, pluviam ad quinquaginta retrò paſſus arcere viſus, itaut cum omni comitatu a pluvia prorſus intacto quintâ Aprilis, quæ in feriam tertiam ante Dominicam Palmarum incidit, Beneventum tenuerit, quò etiam S. R. E. Cardinales Nicolaus Coſcia, & Franciſcus Antonius Finius acceſſerunt, ubi inter pietatis ac religionis opera reliquum tempus, ac inſequentem Majorem Hebdo-

Hebdomadam tranſegit. Res planè hominum admiratione digniſſima, quod cuncta, quæ vix florente ætate Epiſcopi in ſuis Eccleſiis eo tempore explere ſolent, aliaque plura, quæ Epiſcopi agere non ſolent, ipſe jam octogenarius in Eccleſia Beneventana præſtaret, in qua frequenter etiam ad populum dixit. Sed & in Paſchalibus feſtis, totoque tempore, quo Beneventi manſit, quot labores ſuſcepit? quot præclara edidit paſtoralis vigilantiæ? quot liberalitatis exempla? Non tamen legationes Principum, & Sedis Apoſtolicæ negotia, ne quid moræ indè acciperent, intermittere conſuevit.

LXXIII. Menſe Majo Concilium Provinciale in Metropolitana Eccleſia Beneventana celebravit, convenientibus illùc non ſolùm Provinciæ Epiſcopis, ſed & aliis ex diverſis regionibus Prælatis, tùm ut Benedictum inviſerent ac venerarentur, tùm ut inſolitam actionem ſuſciperent, inter quos Mondillus Urſinus ejus ex fratre nepos, quem diù inter Presbyteros Congregationis Oratorii Divi Philippi Nerii Neapoli verſatum ex Epiſcopatu Melphis & Rapollæ ad Archiepiſcopatum Capuanum ſuperiori anno MDCCXXVIII. tranſtulerat, & nuper Conſtantinopolitanæ

Concilium Provinciale Beneventi cogit.

Mondillus Urſinus Archiepiſcopus Capuanus.

Eccleſiæ titulo decoraverat. Ego quoquè ibi fui, qui Firmo diſceſſeram, ut ſacra Apoſtolorum limina Romæ viſitarem. Benedictus ſummæ benignitatis officiis excipere Præſules, ad menſam in communi cœnaculo adhibere, ſplendidè quidem ad ſobrietatem, parcè ad luxum paratam, & de re Eccleſiaſtica Provinciæ illius prudenter ſtatuere: Nepotem verò hortari, ut quæ ipſe in Archiepiſcopatu Beneventano præſtiterat, ageret ille in Capuano. Expletis Concilii Seſſionibus Eccleſiam Sancti Bartholomæi Apoſtoli, quam a ſecundo Terremotu iterùm everſam, rursùs a fundamentis elegantiùs reſtituerat, ſolemni ritu dicavit, & quæ pro ſacris ejuſdem Apoſtoli Lipſanis ex veteribus illius Eccleſiæ monumentis habentur, in porphyretica urnâ olim concluſa, ſub Aram maximam collocavit.

Benedictus Romam revertitur.

LXXIV. Ad finem menſis Benevento diſceſſit viam repetens Romam verſus eodem itinere. Subſtitit per aliquot dies Albani in ædibus, quas ibi magnificè conſtruxerat, & eleganter ornaverat Nicolaus Maria Lercarius S. R. E. Cardinalis, Benedicti primus Adminiſter, & a Secretis Regiminis, qui Velitras uſque Summo Pontifici obviam venerat, qua in

in civitate Benedictus nuntium accepit de obitu Gregorii Sellari S. R. E. Presbyteri Cardinalis, quem ex Ordine Fratrum Prædicatorum ſuperiori anno ad hanc dignitatem evexerat: indè Romam regreſſus, ubi in Baſilica Liberiana, ad quam primò grates acturus Deo de incolumi ac proſpero itinere deſcendit, a Sacro Cardinalium Collegio, & Romano Senatu honorificè exceptus.

LXXV. At non levis Benedicto cura, quod ſub tempus itineris ſui Beneventum verſùs barbari Piratæ ad Montem Circejum plures Pontificiæ Ditionis Familias intercepiſſent, & in miſeram adduxiſſent ſervitutem. De redimendis igitur Captivis tantus ei ardor inceſſit, ut neque ſtudiis, neque officiis, ſed nec pecuniæ parceret, cum redemptionis opus maturaret, votique compos factus eſt: ſiquidem ſub Autumnum ejuſdem anni Captivos omnes è Barbarorum ſervitute redemptos libertati, ac patriæ reſtituit. Captivi a Benedicto redempti.

LXXVI. Menſe ſextili balneis in Vaticano uſus, quibus ipſe quotannis uti conſueverat, ſed corporis viribus ſenſim deficientibus nihil a laboribus temperabat: eadem in ſacris actionibus, eadem in audiendis ſingulis, eadem in expediendis Sedis Apoſtolicæ negotiis,

Vincentii a Paulo Beatificatio.

tiis, atque iis maximè, quæ religionem ſpectabant, ſedulitas; nam ut Vincentius a Paulo Presbyter Gallus, Inſtitutor Congregationis Miſſionis, necnon Matronarum & Puellarum Charitatis, inter Beatos Confeſſores haberetur, indulſit, cujus rei ſolemnitas XXI. Auguſti in Vaticana Baſilica peracta eſt; & menſe Septembri in Nativitate Beatiſſimæ Virginis Mariæ, in Eccleſia ejuſdem Beatæ Mariæ *de Populo* nuncupata, poſt celebrationem privati Sacri, Beatæ Julianæ de Falconeriis Ordinis Servorum Mariæ Canonizationem, & VI. Octobris Ven. Servo Dei Petro Forierio Canonico Regulari Sancti Auguſtini Congregationis Lotharingicæ Beatorum titulos decrevit.

B. Julianæ de Falconeriis Canonizatio.

Petri Forierii Beatificatio.

Seceſſus ad Montem Marium.

LXXVII. Seceſſit deindè ad Montem Marium propè Urbem, prout illi in autumnalibus feriis mos erat, in parvo Monaſterio Ordinis Prædicatorum diverſatus, ubi tamen, cum Deo vacaret, ſacras actiones, ſi occaſio ferret, alacriter amplectebatur. Kalendis Novembris in Urbem deſcendens non ſolùm conſueta ſolemnia dierum illorum peregit, ſed & in generali quatuor Temporum Ordinatione menſis Decembris centum & amplius viros diverſis Ordinibus initiavit, & in Nata-

talitiis Servatoris noſtri, quæ feſta Benedicto in terris poſtrema fuerunt, Familiarium ſuorum induſtriâ factum eſt, ne conſecratione alicujus Epiſcopi eâ nocte detineretur: cætera enim præſtare non deſtitit, quamvis fractis viribus & ægro corpore vix laborem ſuſtineret.

LXXVIII. Inter plures Divos, quorum Officia ad Canonicas Horas recitanda Benedictus ordinaverat, meritò rationem habuit Sancti Gregorii VII. Romani Pontificis, cujus doctrinam & fortitudinem animi, ſummoſque labores pro vindicanda Eccleſiaſtica libertate graviſſimi Scriptores ſæculi XI. teſtantur, & Beatus Petrus Damiani eum adhùc Cardinalem ſanctiſſimi & puriſſimi conſilii virum appellat. Cum autem in lectionibus recitandis aliqua inſerta reperirentur ex iis, quæ Gregorius ſtatuit contra conatus Henrici Imperatoris in Eccleſiam, graviter id acceptum eſt ab aliquibus Principibus, porrò non ab omnibus; plures enim publicè edi lectiones illas in ditionibus ſuis mandarunt. At Benedicto immotum fixumque fuit, ne vindicata a Divo Gregorio VII. Eccleſiæ libertas ſilentio involveretur, objecitque Apoſtolicas Conſtitutiones iis, qui contra moliebantur; manſit pro-

D. Gregorii VII. lectiones Benedictus tuetur.

propterea Gregorio cultus & honor æquè ac Benedicto pro gloria Prædeceſſoris zelus, animique conſtantia.

Conſilia de Parma & Placentia.

LXXIX. Verùm inter ſummos Principes vehementer agebatur de transferendo in Italiam Carolo Regis Hiſpaniarum ex ſecundis nuptiis filio primogenito, cui Farneſiæ, & Mediceæ Domûs ſucceſſio ex conditionibus pacis initæ anno Jubilæi adjudicabatur; at cum Parmam & Placentiam beneficiario jure a Sede Apoſtolica Farneſii tenerent, non levis indè Benedicto injecta eſt ſollicitudo, ne quid juribus Sedis Apoſtolicæ iniquum fieret, neve nobiliſſima illa Romanæ Eccleſiæ Feuda ab exteris militibus occuparentur, multis in eam ſententiam euntibus, quæ Benedicto quoquè probabatur, ut præſidium militum Eccleſiæ Romanæ civitatibus illis imponeretur, aliis contra ſentientibus rem diſcriminis plenam, nec ſine gravi ſumptu perficiendam fore.

1730

Benedictus nil inſalubritate aeris commotus religionis ac pietatis operibus inſiſtens ægrotat, ac moritur 1730.

LXXX. Interea multis in regionibus Italiæ, ac Romæ præſertim ex diuturna ac nimia præcedentis Æſtatis, atque Autumni ſiccitudine, ut Medici rectè exiſtimabant, quædam ſuborta eſt inſalubritas aeris, quæ graves ac vitioſos gignebat pituitæ fluxus (catarrhos vocant) ſenibus exitiales. At Benedictus nil pla-

planè ſibi temperabat, nam XII. Februarii in Dominica Sexageſimæ Ildephonſum de Tuſo Monachum Olivetanum in Epiſcopum Hieracii in ora Calabriæ conſecravit, atque hic poſtremus fuit Epiſcoporum omnium, qui tali honore dignati ſunt. Deindè cum Marcus Antonius Cardinalis Anſideus extremum diem obiiſſet, Benedictus funeris exequiis in Templo Divi Auguſtini XV. Februarii adeſſe voluit, quo pietatis officio cæteros S. R. E. Cardinales, qui Romæ obierant, fuerat proſecutus, nil veritus Cœli inclementiam, graſſantemque morbum, nam deficientes corporis vires charitas ſuſtentabat. Indè ergò lentâ febre correptus ægrotare cœpit, ac ferè triduum lecto decubuit piis precationibus intentus, donec XXI. ejuſdem menſis feriâ III. ante Cineres, cum rei divinæ flexis genibus pro religione ſua præſens, Chriſti Corpore refectus eſſet, mox in lectulo ſtatas ad horas Canonicas preces recitaſſet, ad Completorium veniens, imminentis migrationis ſuæ dedit indicia; quare Chriſtiano ritu celeriter inunctus horâ XXII. inter Sacerdotum preces & lacrymas placidiſſimè ſublatus eſt, annos natus LXXXI. & ampliùs XX. dies, nam Februarius illi mortalis vitæ initium atque finis.

Pleraque etiam ipſi Februario menſe contigerunt, ſolemnis votorum religioſorum nuncupatio, ordinatio in Presbyterum, cooptatio inter S. R. E. Cardinales, conſecratio in Archiepiſcopum: ſeditque in Pontificatu Romano annis quinque menſibus octo, additis diebus quatuor ſupra viginti. Tacitus ſtatim rumor per Urbem de Pontifice obeunte, ſed nec publicus, nec manifeſtus, nam cum eo die veteri quadam vulgi licentiâ Baccanalia complerentur, vix populus adduci potuiſſet ad ſaniora conſilia.

Tumultus aliquis in Urbe.

LXXXI. Inſequenti autem die tumultus aliquis concitatus per Urbem (ut non rarò tempore viduitatis Eccleſiæ Romanæ fieri ſolet) ab iis, qui regimen defuncti Pontificis æquo animo non ferebant, homini ſanctiſſimo quædam objicientes inania ſimul & falſa. Alii laudare illum, ſed in aliquos Familiares & Clientes ejus exercere odia; contra verò ii, quibus inimicitiarum cauſæ exploratæ erant, quique nec odio nec amore ducebantur adhuc priſci moris incorruptâ mente retinentes Eccleſiam, imminentia mala, atque inde ubique gentium exoritura ſcandala ſtatim proſpicere, modò ingemiſcere, modò indignari.

LXXXII.

LXXXII. Profectò Sacro Cardinalium Collegio illa animorum commotio vehementer diſplicuit, & maximè eo tempore vacationis Sedis Apoſtolicæ, cum Romæ ad Comitia celebranda ſumma populi quies, atque expers omnis periculi ſecuritas curanda eſt; non enim niſi in loco maximè tuto Comitia haberi, ſuffragia ferri, atque electionem Romani Pontificis a Cardinalibus peragi oportet. Turbatâ itaque tumultibus Urbe, ſtatim S. R. E. Cardinales omnem operam adhibere, ut comprimerent rem, coercerentque homines ſeditioſos, minimè paſſi coortas turbas invaleſcere.

Cardinalium Collegium tumultum cohibet.

LXXXIII. Inter hæc curabatur defuncti Pontificis funus ritibus conſuetis. Magnus populi accurſus & mœror: unuſquiſque mortales exuvias venerari, ac, ſi poſſet, oſculari geſtiebat: laudatâ illius memoriâ a Magiſtro Thoma Auguſtino Ricchinio Cremonenſi ex Ordine Prædicatorum caſtiſſima, nec mendaciis fucata Oratione, & XXV. Februarii in Sacello, ubi Canonici Baſilicæ Vaticanæ divinam Pſalmodiam agunt, ſub primam noctis horam Benedicti corpus, quod publicè confluentium venerationi hactenùs in ea Baſilica expoſitum fuerat, tribus loculis primo cu-

Benedicti funus.

preſſino, ſecundo plumbeo, tertio ligneo incluſum, & ſupra januam, qua ad Muſicorum odeum aſcenditur, depoſitum.

Cardinales xxix. a Benedicto adlecti.

LXXXIV. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales XXIX. Benedictus adlegit, quorum indicem infra dabimus, viros ſanè multis nominibus hoc honore digniſſimos, inter quos ex Conſanguineis nemo: ex iis, quos anteà Benedictus vix noverat, plures. Placuit enim ei rationem meritorum habere, prout unuſquiſque apud Sedem Apoſtolicam non ſub ipſo tantùm, ſed etiam ſub prioribus Pontificibus meruiſſet, nec ultima illi laus eſt, quod Proſperum Lambertinium Bononienſem excellentiâ ingenii ac doctrinæ, integritate vitæ, perpetuitate famæ florentem, qui ſub Clemente XI. ac Innocentio XIII. qua Congregationis Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum a Secretis, qua Fidei Promotor, qua muneribus aliis præclarè geſtis plurimùm meruerat, Anconitano Epiſcopatu ornatum cooptaverit, futurum aliquandò ſibi in Pontificatu Romano ſucceſſorem. Præterea veteres Cardinales Benedictus tanti fecit, ut præcipuas illis rerum adminiſtrationes daret, tres etiam apud ſe adhiberet, ſcilicet Fabricium Paulutium, Petrum Marcellinum

num Corradinum, & Fabium Oliverium iiſdem in muneribus, quibus apud ſuperiores Pontifices functi erant, primum a Secretis Regiminis, ſecundum Pro-Datarium, tertium a Secretis Brevium.

LXXXV. Cæterùm ſub Benedicto religio per omnem modum amplificata, Epiſcopatùs vigor, in quo Divinâ inſtitutione religionis jura nituntur, multis ſublatis impedimentis, quæ Epiſcopis objiciebantur, ubique gentium ſervatus, pax inter Chriſtianos Principes firmata, cultus & amor a Principibus cunctis Romano Pontifici, tamquam communi Parenti procul a ſuſpicione ac ſtudio partium exhibitus, Comaclum Eccleſiæ Romanæ reſtitutum. Nec prætereundum, quod nihil mali Sedi Apoſtolicæ, aut ejus Ditioni, aut reipublicæ Chriſtianæ ſupervenit: non hæreſis, non ſchiſma, non bellum, non peſtis, non fames, non terræmotus, quæ publicæ utilitati officere ſæpè acerbitate temporum ſolent, quandoque etiam ſubditorum potiùs, quàm Principis culpâ. Profectò alii Romani Pontifices hæc omnia in votis habuerunt, atque in conſiliis; attamen qui tantam rerum ac temporum felicitatem, quantam Benedictus XIII. fuerit aſſecutus, rarus admodum ac ferè nullus.

Reipublicæ Chriſtianæ bona ſub Benedicto.

LXXXVI.

Modeſtia ac liberalitas Benedicti, perpetuuſque labor.

LXXXVI. Vectigalia quoquè Benedictus imminuit ad levamen ſubditorum, & ſumptibus, quantum potuit, pepercit, ab Aulæ faſtu, & quocumque ſplendido apparatu maximè abhorrens, cum in rebus omnibus humilitatis faſtigium teneret. Quicumque in conclavia, ubi Benedictus familiariter verſabatur, aut in ejus cubiculum pedem intuliſſet, nil planè in lecto, in ſellis, in parietibus poterat intueri, quod religioſam paupertatem ac modeſtiam cum ſumma dignitate conjunctam non redoleret. Liberalitatem tamen, & largitiones in pauperes præ cæteris mortalibus coluit; virtus enim hæc, quem magis decet, quam Romanum Pontificem? Divum Gregorium Magnum imitatus, cujus tanta in pauperes liberalitas fuit, ut id ipſi vitio datum fuerit, quod in vita Sabiniani, qui Gregorio in Pontificatu Romano ſucceſſit, Bartholomæus Platina ſcribit. Et cum ærario ex imminutis ſubditorum oneribus decreſcenti parceret, ne vectigalia, quæ ipſe abrogaverat, reſtituere, vel nova, quæ proponebantur, jubere cogeretur, iis, quæ ſibi peculiariter obveniebant, nunquam pepercit, largitus quandoque, deficiente pecunia, quidquid ad manus erat. Omnia enim cum

Apo-

Apoſtolo arbitrabatur veluti ſtercora, ut Chriſtum lucrifaceret, exemploque ſuo cæteros doceret, terrena hæc atque caduca deſpicere, cœleſtia verò ac in ævum manſura inquirere, oſtenderetque Eccleſiam habere aurum, non ut ſervet, ſed ut eroget. Et quomodò poterat pecuniæ parcere, qui ſibimet nunquam pepercit, quin ſe impenderet ac ſuperimpenderet in Dei gloriam, in ſalutem hominum, in commodum ſubditorum? Iis profectò Benedictus minimè acquievit, qui ſibi vacationem & requiem a laboribus ſuadere conabantur: ſe nunquam, quod muneris ſui erat, refugiſſe affirmabat, imò a ſe tantâ animi alacritate expleri, ut tædium vel moleſtiam caperet nullam: ſingularis beneficii loco ſe a Deo accepturum, ſi ad Aram operanti, aut Pontificiis actionibus inſiſtenti ſibi mortem contigiſſet oppetere. Qua de re ſi cupis, Lector, votum ab eo jamdiù conceptum intelligere, vide quæ ipſemet Benedictus in Lectione ſua XVII. Exodi ſcripſit, ubi id mortis genus non ſolùm a Deo petit, ſed etiam auditorum ſuorum ſuffragiis nititur impetrare.

LXXXVII. Fatemur ſanè hanc eandem Benedicti liberalitatem ſenſiſſe etiam aliquos ve- *Benedicti munificentia & gratiſſimus animus.*

veteres ejus Clientes, non autem Conſanguineos, quos utpote ſummo loco natos, & avitis opibus, ac amplâ nobilium Feudorum ditione fulgentes propter priſcam quamdam & ſeveram Eccleſiæ diſciplinam, ac inſuetam prorsùs abſtinentiam augere non ſtuduit: ſed non ſupra modum id fuit. Quod licet temperantiam quamdam ac moderationem rectè expoſcat, tamen, ſi æquis oculis rem introſpiciamus, ratione & auctoritate non caret; Pius enim V. cujus memoriam inter Divos colit Eccleſia, Innocentius XI. aliique Sanctiſſimi Romani Pontifices Adminiſtrorum ſuorum, ac Familiarium fortunas ampliare non dubitarunt. Porrò Benedictus, qui juxtà Apoſtoli monitum beneficentiæ in omnes, qua Deum promeremur, oblivifci non poterat, ad hanc ſiquidem velut a natura, genere, inſtitutione factus videbatur, quomodò oblivifci poterat beneficentiæ in ſuos, quorum obſequiis & familiaritati in minori fortuna diù multumque aſſueverat? Qui & alterum Apoſtoli monitum ſummoperè cordi habebat, *grati eſtote*, & ſanè cujuslibet accepti utcumque tenuis beneficii memorem ſeſe atque gratiſſimum ſemper exhibuit, quomodo erga ſuos minus gratus, ac liberalis eſſe potuiſſet?

Ad Hebr. 13. v. 16.

Ad Col. 3. v. 15.

LXXXVIII.

LXXXVIII. Scimus quidem in ampliſſima rerum adminiſtratione inter multiplices Aulicos, & Familiares facilè poſſe ad importunas poſtulantium preces quædam a Principe concedi, quæ concedenda non forent, quæque obreptionis aut ſubreptionis vitio laborent, ac præſertim ubi poſtulantes Principem nacti ſint naturâ facilem, qui aliorum ingenia metiatur ex ſuo, & ad extremum ſenium vergens, decreſcentibus mentis & corporis viribus, nequeat accuratè omnia rimari atque expendere; quamobrem ſapiens & ſanctus Rex David extrema proſpiciens vehementer Deum rogabat: *ne projicias me in tempore ſenectutis, cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me*: Et illorum certè, qui facilitate & clementiâ Principis abutuntur, ſi qui unquam fuerunt, improbamus artes: ſed nec laudandi videntur, qui ea, quæ a Principe aguntur, ipſis inconſultis, ſtatim notant atque reprehendunt. Multum enim unicuique Principi, ac præſertim electo a Deo, licet per miniſterium hominum, Romano Pontifici deferendum eſt, qui divino quodam afflatu, nutuque regitur; potiſſimùm verò Benedicto, qui in rebus omnibus conſilium a Deo petere, ejuſque auxilium quotidiè implorare aſſiduo

Orandi ſtudium aſſiduum.

Pſal. 70. v. 9.

R pre-

precandi ſtudio conſueverat, productis orationibus a prima luce, & quandoque etiam nocte in multas horas. Et ſanè temporum ac rerum felicitatem, qua ipſo Pontifice uſi ſumus, precibus ejus referri oportet acceptam.

Querelæ contra aliquos Familiares vulgatæ nil Benedicto detrahunt.

LXXXIX. At quædam vulgatæ querelæ contra aliquos ex Familiaribus Benedicti de nonnullis. Noſtrum non eſt de his ſcribere, quia Benedicti non ſunt. Certè felix ille Princeps, & quaſi ſupra humanam conditionem poſitus videretur, cui contingeret tales Familiares omnes habere, quales cuperet, quorum virtutibus nulla admiſcerentur vitia, &, quod difficilius eſt, quibus publica tantùm res, nihil privata cordi foret. Videant autem qui ſtatuunt, neminem a Principe inter Familiares, & Clientes habendum, niſi qui perfectus abſolutuſque ſit, quid non paucis fieret, ſi in hujuſmodi conſilii Principem inciderent, ſi cum honores ex ordine peterent, aliquo vitæ errore deprehenſo, licet multorum laborum, & obſequiorum meritis redempto, repulſam ferrent. Porrò a ſapientiſſimo omnium hominum admonemur, cogitationes mortalium timidas eſſe, & providentias noſtras incertas, quare non eſt providentia Principis ſtatim accuſanda, ſi quid in moribus alio-

Sap. 9. v. 14.

aliorum occurrat, quod non probetur. Non enim cum perfectis vivimus, & ipſum regimen hominum, quamvis ad ea, quæ perfecta ſunt, dirigat, juxtà ſummorum Theologorum ſententiam perfectum eſſe non poteſt. Hæc autem, quæ conditionis potius humanæ, quam Principis ſunt, nihil detrahunt Benedicto, cujus memoria ab æquis rerum æſtimatoribus tamdiù laudabitur, quamdiù apud homines religio, pietas, ac liberalitas in pretio erunt.

1733

Benedicti funus inſtauratum in Vaticano anno 1733.

XC. Et quidem quàm altè omnium inſideret animis opinio de Benedicti virtute, ac ſanctimonia, brevi patefactum eſt. Frater Thomas Ripoll Magiſter Generalis Ordinis Prædicatorum repetebat mortales Benedicti exuvias, quod ille ſæpè cum viveret ex chriſtiana humilitate animi dixerit, non aliud ſibi ſepulcrum deberi, quàm commune inter Fratres Ordinis ſui, inde jure poſtulabat reddi ſibi corpus ejus in præcipuo Ordinis Templo S. Mariæ ſupra Minervam condendum. Clemens XII. Benedicti ſucceſſor annuit votis. Quapropter XXI. Februarii anno MDCCXXXIII. vertente triennio ab obitu Benedicti ſub primam noctis horam, poſtquàm Capitulum, & Clerus Vaticanæ Baſilicæ cum Annibale Car-

dinali Albano Archipresbytero, atque aliis decem S. R. E. Cardinalibus in Sacellum Pſallentium conveniſſent, depoſito Benedicti loculo, ac reſerato, adſtantes omnes corpus ejus integrum, veſteſque prorsùs illæſas inſpexerunt mirâ animorum ad pietatem, & ad lacrymas commotione. Nullus ibi gravis odor, nulla triſtis mortis imago, ſed grandis de adepto æternæ Gloriæ præmio fiducia. Interim parabatur funus è Vaticano deducendum, Canonicis, & Clero univerſo illius Baſilicæ vehementer dolentibus, eripi ſibi pretioſum, quem aſſervabant, theſaurum, contra gaudentibus Fratribus, reſtitui ſibi decus, & ornamentum Ordinis ſui, omnibus verò ſummo ſtudio certantibus, ut quique poſſet memoriam defuncti Pontificis impenſiùs honorare. Vaticanum Capitulum acceptorum beneficiorum memor, rem potiſſimùm urgente Albinio Archiepiſcopo Athenarum, de Simone Epiſcopo Marcianæ, & Oliverio Prothonotario Apoſtolico ejuſdem Baſilicæ Canonicis, primas egit; nam antequam efferretur, ſolemnes Exequias XXII. Februarii inſtauravit, erecto propè Confeſſionem Apoſtolorum Petri & Pauli magnifici planè operis Theatro, Caſtroque doloris excelſo ſupereminente Tholo,

lo, ſub quo Benedicti loculus & Pontificalia Inſignia erant, deſcendentibus è Tholi teſtudine velis ad loculi latera, adeò ſplendidè, ut auro, argento, ac quadringentis & amplius ardentibus facibus micarent omnia. Clemens XII. ad ſingulas Aras Vaticanæ Baſilicæ innumera Sacrificia pro Deceſſoris requie, ſtipendiis liberaliter erogatis, Deo offerri juſſit, unaquaque Arâ in eam cauſam pleniſſimi ſuffragii privilegio donatâ. Solemni etiam ac Pontificali Sacro parentatum eſt: inde laudatâ memoriâ a Joſepho Simonio Aſſemano è Monte Libano, tunc Presbytero Beneficiario ejuſdem Baſilicæ, modò Canonico, brevi, eleganti que Oratione, qua collata a Benedicto in Baſilicam Vaticanam dona, ac beneficia recenſuit, ac præſertim, quod Menſæ Capitularis proventus ob iteratas aliquot annis rei agrariæ calamitates attritos, attributis multis aureorum millibus uno die cumulatiſſimè reparaverit, & novas, amplaſque ædes pro Alumnis Vaticani Seminarii erexerit, ac inſtruxerit. Poſtremò a quinque ex Canonicis Pontificali dignitate fulgentibus majoris potentiæ, ut vocant, ſtatis ritibus abſolutiones adhibitæ.

XCI. Inſequenti die Dominica, XXIII. Februa-

Benedicti funus delatum ad Templum S. Mariæ ſupra Minervam, ſolemneſque ibi exequiæ.

bruarii funus è Vaticano ad Templum S. Mariæ ſupra Minervam ſub noctem deductum eſt eâ pompâ, quæ triumphi ſpeciem referret; omnes Religioſi Ordines, & univerſus Clerus urbanus præibant: Canonici Patriarchalium Eccleſiarum per vices ſuſtentabant loculum auro fulgentem, quem Prætoriani milites circumdabant: ponè ſequebantur Cæremoniarum Magiſtri, inde Præfectus Palatio Apoſtolico, atque omnes Præſulum ordines, quique a ſacro Cubiculo Summi Pontificis erant. Ubi ad Arcem Adrianam ventum eſt, exploſa tormenta bellica: mœſtus ubique æris campani fragor, coruſcantes undique faces (quas ad quatuor millia pleraſque a Cardinalibus, quos Benedictus adlegerat, aliiſque piis Fidelibus oblatas fuiſſe ferunt) ut nox illa tot irradiata fulgoribus veluti dies ſplendeſceret. Arriſit placidum, ac ſerenum Cœlum in ſumma hyeme. Mirus populi accurſus, verùm præ mœroris magnitudine, & in defunctum Pontificem pietate nullus popularis ſtrepitus, nullus, ut fieri ſolet, clamor, ſed tacitum ubique ſilentium. In medio Templo S. Mariæ ſupra Minervam depoſito loculo Petrus Cardinalis Otthobonus ſolemnem abſolutionem peregit coram nonnullis aliis Cardinalibus. Feria II.

in

in eodem Templo exequiæ habitæ ſplendidè, & magnificè Sacro Cardinalium Collegio, & cunctis Præſulum ordinibus magnâ frequentiâ funus cohoneſtantibus. Joannes Baptiſta Cardinalis Alterius, primus ex iis, quos Benedictus elegerat, ſolemniter ad Aram operatus eſt, deinde cum aliis quatuor, Petra ſcilicet, Lercario, Finio, & Carafa, qui a Benedicto Cardinalatûs honorem acceperant, ſupremas abſolutiones exequtus, ſed ante has Venantius Philippus Pierſanti ab intimo Sacello Summi Pontificis, & Apoſtolicarum Cæremoniarum Magiſter, Benedicti memoriam luculentâ Oratione laudavit, atque inter virtutes ejus ſummoperè commendavit chriſtianam animi demiſſionem, religionem, & charitatem in Deum, atque in omnes præclaris uniuſcujuſque virtutis productis exemplis. Denique cum militum excubiæ undique diſpoſitæ ardens accurrentis populi ſtudium comprimere, & vim arcere non poſſent, quin unuſquiſque aliquid de feretro illius veluti loculi attactu ſacrum ſibi depoſceret, aut arriperet, clauſis Templi foribus ſub noctem ejuſdem diei loculus ipſe ad ſacellum S. Mariæ Magdalenæ propè Veſtiarium Templi tumulo compoſitus eſt, donec Mauſoleus erigeretur.

XCII.

1739

Mauſoleum erigitur, in quo mortales Benedicti exuviæ conduntur 1739.

XCII. Serò Mauſolei honorem Romanis Pontificibus plerumque contigiſſe vidimus, at ocyùs Benedicto. Curavit illud Magiſter Generalis, & inclytus Prædicatorum Ordo in ſacello Divi Dominici, quod Benedictus vivens inſtauraverat, atque ornaverat, nomine non inſcripto, nec (ut mos eſt) appoſito ſtemmate; primam tamen ideam operis, veteres ac virides adductas ex Oriente columnas, & pretioſa quæque marmora Alexander Cardinalis Albanus in Benedictum ſummè pius, & gratus contulit, Angelus Maria Cardinalis Quirinus S. R. E. Bibliothecarius Benedicti ſtatuam ex candido marmore, Nicolaus Maria Cardinalis Lercarius alteram Humilitatis, Franciſcus Antonius Cardinalis Finius Religionis alteram affabrè ſculptas, Dominicus verò Gravinatum Dux Benedicti Pronepos anaglypha ad urnam ex alabaſtrite, ubi Concilium Romanum, a Benedicto habitum in Laterano, repræſentatur: cætera ex ære, & auro fulgentia, multoſque ſumptus ad perficiendum opus Frater Thomas Ripoll Magiſter Generalis Ordinis Prædicatorum liberaliter adjecit. Perfecto eleganter opere anno MDCCXXXIX. XXII. Februarii, eo ſcilicet die, qui anniverſariam memoriam obitus proximè

mè ſequebatur, loculus in novum ſepulcrum illatum eſt, compoſituſque ſub fornice ejuſdem Mauſolei. Qua in re duo Benedicto contigerunt, alterum juxtà votum ejus, alterum contrà. Primum, quod propè tumulos Fratrum Ordinis Prædicatorum, qui ibi inferiùs jacent, conquieſceret: ſecundum, quod eo opere, atque ſplendore ſepulcrum ejus paratum ſit, a quo ipſe ſemper abhorruerat. Licèt clauſis Templi januis, & ſecretò tranſacta res fuerit, tamen nonnulli Cardinales, plures Præſules olim familiares ejus, ac Principes viri interfuerunt, nec defuit populi frequentia: tanto ſtudio omnes in Defunctum ferebantur, ut nec deſerere poſſent, nec oblivifci.

XCIII. Quod ſi habitum quoquè corporis ejus poſteri noſcere cupiant, decens ille potiùs quàm ſublimis fuit: caput ferè calvum, ſpatioſa frons, naſus aquilinus, nihil metus in vultu, candida oris gratia, niſi quod ex conſortio ſermonis Domini quandoque rubeſceret; ſed figuram animi magis quàm corporis ex factis, dictiſque illius, quæ nos recenſuimus, amplectamur: ſicut enim vultus hominum, ita etiam eorum ſimulacra, & imagines, quamvis marmore, aut ære fingantur, mortales ſunt, ac temporis injuriis opportunæ; Habitus corporis.

forma mentis æterna, quam referre non per alienam materiam, & artem, ſed ſtudiis ac literis noſtris conati ſumus. Si verò in magna geſtarum rerum copia non omnia fuimus proſecuti, nemo nobis ſuccenſeat; non enim hoc noſtro Commentario libello hiſtoriam ſcripſimus, ſed vitam, veterum brevitate delectati, qui ſummos viros nobis tradiderunt. Profectò pauca enarravimus, multa attigimus, pleraque perſtrinximus, ex quibus animi indicia moreſque elucent, pictores imitati, qui ex facie & vultu imaginem deſumunt, de cæteris membris magnoperè non laborant. Diſertam rerum hiſtoriam, annaleſque luculentos libenter permittimus aliis. Utinam poſſemus aliquid ex virtutibus illius moribus quoquè noſtris reddere, quod licèt arduum valdè, ac difficile ſit, non tamen ſupra imitationem poſitum arbitremur. Longè quidem, ſequamur tamen, gradu quamvis infirmo, veſtigia ejus, quem Deus Omnipotens elegit, propoſuitque Eccleſiæ, ut cæteri Chriſtifideles, ac præſertim Epiſcopi etiam ætate noſtrâ veri Paſtoris formam, quam potiſſimùm imitarentur, haberent.

CAR-

CARDINALIUM COOPTATIONES

I.

XI. *Septembris* MDCCXXIV.

Joannes Baptiſta de Alteriis Romanus, Clementis X. Pronepos, Clericorum Rev. Cam. Apoſtolicæ Decanus, & Archiepiſcopus Tyri. Presbyter.

Alexander Falconerius Romanus S. Rotæ Auditor, Urbis Gubernator, & Vice-Camerarius. Diaconus.

II.

XX. *Novembris* MDCCXXIV.

Vincentius Petra Neapolitanus Archiepiſcopus Damaſcenus, Decanus Signaturæ Gratiarum, & Sacræ Congregationis negotiis, & Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitæ a Secretis. Presbyter.

III.

XX. *Decembris* MDCCXXIV.

Proſper Marefuſcus ex oppido Montis Sancti Firmanæ Dioeceſis, Archiepiſcopus Cæſareæ, trium continenter Romanorum Pontificum, Clementis ſcilicet XI. Innocentii XIII. & ipſius Benedicti XIII. Auditor. Presbyter.

Frater Auguſtinus Pipia Sardus, Generalis Magiſter Ordinis Prædicatorum. Presbyter.

IV.

XI. *Junii* MDCCXXV.

Nicolaus Coſcia Diœceſis Beneventanæ, a Secretis Supplicum Libellorum, & in Archiepiſcopatu Beneventano cùm ſpe futuræ ſucceſſionis ipſius Benedicti Coadjutor. Presbyter.

Nicolaus de Judice Neapolitanus Apoſtolico Palatio Præfectus ſub tribus Romanis Pontificibus, Clemente ſcilicet XI. Innocentio XIII. & ipſo Benedicto XIII. Diaconus.

V.

XI. *Septembris* MDCCXXVI.

Andreas Hercules de Fleury Gallus, olim Epiſcopus Fori Julii, & Chriſtianiſſimi Regis Galliarum Præceptor, atque inde florentiſſimi Regni primus Adminiſter. Presbyter.

VI.

XI. *Decembris* MDCCXXVI.

Novem Cardinalibus creatis duos tantùm Benedictus nuncupavit, Lercarium ſcilicet, & Cozzam, reliquos in pectore ſuo ſervavit opportuno tempore publicandos.

An-

Angelus Maria Quirinus Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinenſis Venetus, Archiepiſcopus Corcyræ, atque inde ad Epiſcopatum Brixienſem translatus, cujus publicam nuncupationem in XXVI. Novembris MDCCXXVII. diſtulit. Presbyter.

Nicolaus Maria Lercarius Januenſis, Archiepiſcopus Nazianzenus, olim Sacro Cubiculo Præfectus, tunc verò primus Adminiſter, & a Secretis Status. Presbyter.

Marcus Antonius Anſidei Peruſinus, Epiſcopus Peruſiæ, & Supremæ Inquiſitionis Aſſeſſor, cujus nuncupationem diſtulit in XXX. Aprilis MDCCXXVIII. Presbyter.

Proſper Lambertinius Bononienſis, Epiſcopus Anconæ, Sacræ Congregationi Eminentiſſimorum Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum a Secretis, & Fidei Promotor. Presbyter. Dilata nuncupatione in XXX. Aprilis MDCCXXVIII.

Franciſcus Antonius Finius natus Minerbini, olim Epiſcopus Avellini, & Frigenti, tunc Archiepiſcopus Damaſci, Examinator Epiſcoporum, & Sacro Cubiculo Præfectus, quem publicè nuncupavit XXVI. Januarii MDCCXXVIII. Presbyter.

Frater Laurentius Cozza ex oppido S. Laurentii Diœceſis Montis Faliſci, Generalis Miniſter Ordinis Fratrum Min. de Obſervantia S. Franciſci. Presbyter.

Frater Gregorius Selleri Diœceſis Peruſinæ Ordinis Prædicatorum, Sacri Palatii Magiſter a temporibus Clementis XI. Romani Pontificis, & deinceps: XXX. Aprilis MDCCXXVIII. publicè nuncupatus. Presbyter.

An-

Antonius Bancherius Piſtorienſis, Urbis Gubernator, & Vice-Camerarius. Diaconus.

Carolus Collicola Spoletinus ſub tribus Romanis Pontificibus Clemente XI. Innocentio XIII. & Benedicto XIII. Rev. Cam. Apoſtolicæ Theſaurarius Generalis; & hos duos Bancherium ſcilicet, & Collicolam Diaconos Cardinales publicè nuncupavit xxx. Aprilis MDCCXXVIII.

VII.

xxvi. *Novembris* MDCCXXVII.

Didacus de Aſtorga & Ceſpedes Hiſpanus, Archiepiſcopus Toletanus. Presbyter.

Sigiſmundus Kollonitſchius Germanus, Archiepiſcopus Viennæ in Auſtria, & S. R. I. Princeps. Presbyter.

Philippus Ludovicus Sinzendorfius Germanus Epiſcopus Jaurini. Presbyter.

Joannes de Motta & Sylva Luſitanus. Presbyter.

VIII.

xxx. *Aprilis* MDCCXXVIII.

Frater Vincentius Ludovicus Gotti Bononienſis Ordinis Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magiſter, atque editis contra Piccininum libris celebris. Presbyter.

Leander a Portia Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinenſis, Epiſcopus Bergomi. Presbyter.

IX.

IX.

XX. *Septembris* MDCCXXVIII.

Petrus Aloyſius Caraſa Neapolitanus, Archiepiſcopus Lariſſæ, olim Nuntius Apoſtolicus in Hetruria, & S. Congregationi de Propaganda Fide a Secretis, tunc verò a Secretis S. Congregationis negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum & Regularium præpoſitæ. Presbyter.

Joſeph Accoramboni Diœceſis Spoletinæ, Archiepiſcopus Philippi, Benedicti XIII. Auditor. Presbyter.

X.

XXIII. *Martii* MDCCXXIX.

Camillus Cybo Patriarcha Conſtantinopolitanus, olim R. Cam. Apoſtolicæ Generalis Auditor, tunc Apoſtolico Palatio Præfectus. Presbyter.

XI.

VI. *Julii* MDCCXXIX.

Franciſcus Burgheſius Romanus, Archiepiſcopus Trajanopolitanus, Sacro Cubiculo, & mox Apoſtolico Palatio Præfectus. Presbyter.

Frater Vincentius Ferrerius Nicienſis Ordinis Prædicatorum, Epiſcopus Alexandriæ. Presbyter.

XII.

XII.

VIII. *Februarii* MDCCXXX.

Alamannus Salviatus Florentinus, Prothonotarius Apoſtolicus, & Legationis Apoſtolicæ Urbini Præſes. Presbyter.

IN-

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM.

A

ABbates ab Epiſcopis benedicendi . num. XXXIX.
Academia Theologica Romæ . num. L.
S. Agnes de Monte Politiano . num. LIV.
Agricolæ pluvio tempore a Benedicto aluntur . num. LXIX.
Alexander Albanus apud Cæſarem cauſam de reſtituendo Comaclo ſolerter agit . n. XXXVII. Cardinalis n. XLIII. in Benedictum ſummè pius & gratus . n. XCII.
Alexander Falconerius Cardinalis . n. XXXIII.
Allocutio Benedicti ad Cardinales de Comaclo recepto . num. XXXVII.
S. Aloyſius Gonzaga . n. LIV.
Altaria in Cathedralibus , & majoribus Eccleſiis privilegiis donantur . num. XX.
Angelus Maria Cardinalis Quirinus . n. XCII.
Annibal Cardinalis Albanus Benedictum XIII. in Pentecoſte Vaticanam Baſilicam ingredientem alloquitur . n. XVIII. Ejus laus . n. XLIII.
Annum Jubilæi Benedictus indicit . n. XXXIV. Geſta eo anno perſtringuntur.n.XXXV. & ſeqq. Ejuſdem anni finis . n. XLVII.
Antonius Farneſius Parmæ & Placentiæ Dux . n. LXI.
Aquas longo ductu Cardinalis Urſinus Archiepiſcopus Benevento infert . n. XII.
Aquilanæ Eccleſiæ inſtaurationi Benedictus conſulit . n. XXXI.
Archiva Eccleſiarum . n. XXXIX.
Ateſtini Principes quo jure Comaclum tenuerint . n. XXXVII.
Auctoritatem Apoſtolicam in Polonia Benedictus tuetur . n. LXVII.
D.Auguſtini ſacra lipſana.n.LXIII.
Fr.Auguſtinus Pipia Ordinis Prædicatorum Cardinalis. n.XXXIII.

B

BAbylonenſis Epiſcopi attentata in Belgio . n. XL.
Baptiſma per immerſionem a Benedicto adhibitum.n.XXXVIII.
D. Bartholomæi Apoſtoli ſacra lipſana,ac Templum Beneventi . n. VIII. & LXXIII.
Baſilica XII. Apoſtolorum Romæ a Benedicto conſecratur . n. XXVIII.
Baſilica D. Pauli via Oſtien. ſubſidiis Benedicti inſtauratur . n. XXIX.
Belgii fœderati Miſſiones. n.XLIV.
B.Benedictus XI. ex Ordine Prædicatorum . n. XVIII.

T Be-

Benedicti XIII. genus, ortus, educatio. n. I. Principatui Familiæ præfert Ordinem Prædicatorum. *Ibidem*. Vita & geſta ejus in Clauſtris. n. II. Invitus cogitur a Clemente X. Cardinalatus honorem accipere. n. III. Archiepiſcopus Sipontinus renunciatur, & geſta ab eo Siponti. n. IV. Transfertur ab Innocentio XI. Cæſenam, inde Beneventum. n. V. Geſta Beneventi. n. VI. & ſeqq. Mira ejus conſtantia in propulſandis malis ex primo & ſecundo Terræmotu ſupervenientibus. n. VII. & IX. Magnificentia & liberalitas Beneventi in operibus pietatis. n. X. & ſeqq. Longo ductu aquas Benevento infert. n. XII. A Clemente XI. decernitur Legatus ad Cæſarem. n. XIV. Epiſcopus Tuſculanus, inde Portuenſis; pro Eccleſia Oſtien. ac Velit. renuit judicio contendere, deinde tamen jus ad has illi defertur. n.XV. Regulæ D. Dominici tenax; ejus amor & beneficia in Ordinem Prædicatorum. n. XVI. Ingenii monumenta, & ſacrarum literarum ſtudia. n. XVII. Invitus eligitur in Romanum Pontificem. n. XVIII. Cardinalibus gratias agit de electione. n.XIX. Dei opem implorat, Jubilæum indicit: Eccleſias Regni Neapolitani Spoliis Epiſcoporum, Animas purgatoriis in locis detentas ſuffragiis juvat. n. XX. Ejus ordo & facilitas in audiendis ſingulis. n. XXI. Qualis fuerit erga Epiſcopos. n. XXII. Vectigalia ſubditis imminuit. n. XXIII. Comæ fictitiæ uſum è Clero tollit, & alia ſtatuit Pontificatus initio. n. XXIV. & ſeqq. Non ſolùm publicè & ſemipublicè, ſed etiam privatim per Urbem incedit, ſacras Ædes, Valetudinaria &c. viſitat, & Choro Pſallentium intereſt in ſingulis Eccleſiis. n. XXVII. Preces ad auroræ, meridiei, ac noctis ſigna flexis genibus recitandas eſſe exemplo docet. n. XXIX. Triumphalis Arcus honorem in Capitolio reſpuit. n.XXX. Infirmorum ſpiritualem ſalutem in Valetudinariis Urbis curat. n. XXXI. Concilium Provinciale Romanum indicit. n.XXXII. Cogit. n. XXXIX. Novos Cardinales cooptat. n. XXXIII. Annum Jubilæi indicit, & Portam Sanctam in Vaticano aperit. n. XXXIV. Ejus pietatis opera, & laus eo anno. n.XXXV.& ſeqq. Funebribus exequiis Cardinalium,& anniverſariis Clementis X. intereſt ſemper. n. XXXVI. Comaclum recipit. n. XXXVII. Auget cultum D. Philippi Nerii. n. XL. Proteſtatur de ſervandis juribus Sedis Apoſtolicæ in Parmam & Placentiam. n. XLI. Novas Cathedras Epiſcopales erigit. n. XLII. Urbinum beneficiis proſequitur. n. XLIII. Comprimit attentata a Refractariis in fœderato Belgio.

gio. n. XLIV. Ludum ſortium Romæ exerceri vetat. n. XLV. Vignanellum adit conſecrandæ Eccleſiæ cauſa. n. XLVI. Portam Sanctam in Vaticano claudit. n. XLVII. Geſta anno MDCCXXVI. n. XLVIII. & ſeqq. Geſta anno MDCCXXVII. n. LV. & ſeqq. Beneventum eo anno proficiſcitur, ac Romam revertitur. n. LVI. LVII. & LVIII. deinde Viterbium LXI. Geſta anno MDCCXXVIII. n. LXIII. & ſeqq. Geſta anno MDCCXXIX. n. LXIX. & ſeqq. Rurſus Beneventum pergit, ubi III. Provinciale Concilium cogit. n. LXXI. LXXII. & LXXIII. Nil inſalubritate aeris commotus, religionis ac pietatis operibus inſiſtens ægrotat, ac moritur. n. LXXX. Ejus funus. n. LXXXIII. Ejus modeſtia ac liberalitas, perpetuuſque labor. n. LXXXVI. Munificentia, & gratiſſimus animus. n. LXXXVII. Orandi ſtudium aſſiduum. n. LXXXVIII. Nihil ipſi detrahunt querelæ contra aliquos Familiares vulgatæ. n. LXXXIX. Ejus funus inſtauratum in Vaticano anno MDCCXXXIII. n. XC. Delatum ad Templum S. Mariæ ſupra Minervam, ſolemneſque ibi exequiæ. n. XCI. Ibidem Mauſoleum erigitur, in quo conditur. n. XCII. Habitus corporis. n. XCIII.

Benedictus Cardinalis Pamphilius. n. XVIII. XXX. XXXIV. & XLVII.

Beneventanus Senatus monumentum ſtatuit Cardinali Urſino Archiepiſcopo in foro Divi Bartholomæi. n. XII.

Beneventanæ Eccleſiæ regimen ſibi ſervat Benedictus XIII. Illuc proficiſcitur. Acta in itinere & civitate. num. LVI. Inde diſcedit. n. LVII. Rurſus illuc contendit, ac III. Provinciale Concilium celebrat. n. LXXI. & ſeqq.

Beneventi geſta a Cardinali Urſino Archiepiſcopo. n. VI. & ſeqq. Beneventum Terræmotu concutitur anno MDCLXXXVIII. n. VII. rurſus. MDCCII. n. IX.

Bernardinus Guiniſius primus Archiepiſcopus Lucenſis. n. LIII.

Bernardinus Perfectus. n. LXIII.

C

Cæremonialis liber a Benedicto emendatus. n. LV.

Cæſar ſcilicet Carolus VI. arma in Turcas parat. n. XIV. Comaclum Sedi Apoſtolicæ reſtituit. n. XXXVII. Pacem init cum Rege Hiſpaniarum. n. XLI. Alia. n. LXIV.

Cæſenæ geſta a Cardinali Urſino Epiſcopo. n. V. Conſtituta ab eodem Romano Pontifice. n. LIII.

Camillus Cybo Præfectus Palatio. n. LXV. Cardinalis. n. LXXI.

Camillus Paulutius Nuntius Apoſtolicus. n. LXVII.

Canonizatio Sanctorum. n. LIV. LXIII. LXX. & LXXVI.

Captivi a Benedicto redempti. n. LXXV.

Caraffa Cardinalis. n. XCI.
Cardinales XXIX. a Benedicto adlecti. n. LXXXIV.
Cardinalium Collegium Romæ tumultum cohibet. n. LXXXII.
Carmelitas Diſcalceatos Cardinalis Urſinus Beneventum invehit. n. X.
Carolus Hiſpaniarum Princeps. n. XLI. & LXXIX.
Carolus Thomas Cardinalis Turnonius. n. LXII.
Caſinenſe Monaſterium. n. XXXIX. Ejuſdem Eccleſia a Benedicto conſecratur. n. LVII.
Cingulum civitas Epiſcopalis. n. XLII.
Clemens IX. conſilium Petri Franciſci Urſini de ſuſcepto habitu Prædicatorum probat, rejectis querelis Conſanguineorum. n. II.
Clemens X. Fr. Vincentium Mariam Urſinum invitum cogit Cardinalatus honorem accipere. n. III.
Clemens XI. uſum Mitræ Canonicis Beneventanis indulget. n. IX. Decernit Cardinali Urſino legationem ad Cæſarem. n. XIV. De Comaclo recuperando laborat. n. XXXVII. Ejus ortus. n. XLIII. Alia n. L. LXII. LXIV. LXVI.
Clemens XII. innumera Sacrificia pro Benedicti requie Deo offerri jubet. n. XC.
Clemens Auguſtus è Bavaria Archiepiſcopus Colonienſis a Benedicto Viterbii conſecratur. n. LXI.
Clementina Sobieſchi Regina Britanniæ. n. XXXV.
Clerici Regulares Matris Dei Beneventum evocati. n. IX.
Clerici Regulares Sancti Pauli. n. XLVIII.
Cœnobium S. Sixti inſtauratur. n. LXV.
Color violaceus a Benedicto adhibitus. n. XXXVI.
Comacli deſcriptio, & jura Sedis Apoſtolicæ; ea civitas a Cæſarianis occupatur, a Benedicto XIII. recipitur. n. XXXVII.
Comæ fictitiæ uſus a Benedicto è Clero ſublatus. n. XXIV.
Concilium Provinciale Beneventanum I. & II. ſub Archiepiſcopo Urſino. n. VIII. Tertium ſub eodem Romano Pontifice n. LXXIII.
Concilium Romanum indicitur. n. XXXII. Ejus acta ſummatim. n. XXXIX.
Conciones de tempore Quadrageſimæ & Paſchatis. n. XVII.
Conſecrationes Eccleſiarum, & Altarium fixorum a Benedicto XIII. peractæ. n. XLIX.
Conſecratio Virginum in Monaſterio D. Ambroſii. n. LXIII.
Cruciferi Beneventum evocati a Cardinali Urſino. n. X.

D

D. DOminici Sacellum Romæ a Benedicto inſtauratum. n. XCII.
Dominicus Urſinus Gravinatum Dux. n. XCII.

Ec-

E

ECcleſiarum Cathedralium, & Collegiatarum reparationi conſulitur. n. XXXIX.

Epiſcopi aſſumpti ex Familiaribus Cardinalis Urſini ante Pontificatum Romanum. n. XVII.

Epiſcopi a Benedicto XIII. benignè excipiuntur. n. XXII. E Regularibus Ordinibus aſſumpti monentur de ſervandis Ordinis inſtitutis. n. XXIV. Si Eccleſias dimittant, revertantur ad clauſtra. n. XLVIII.

Epiſcopis Cardinalibus apud proprias Eccleſias commorantibus Decanatus jus, & Epiſcopatus Oſtien. ac Velit. optio datur. n. XXVI.

Epiſcoporum conſecrationes Benedictus XIII. peragit. n. XXVII.

Epiſcopum qualem eſſe oportet. n. IX.

Eugubina Eccleſia Metropoli Urbinati ſubjicitur. n. XLIII.

F

FAbius Cardinalis Oliverius. n. LXXXIV.

Fabriano Cathedra Epiſcopalis datur. n. LXV.

Fabricius Cardinalis Paulutius. n. XXXIV. XLVII. XLVIII. LI. LXXXIV.

Ferdinandus Urſinus Dux Gravinatum pater Benedicti XIII. n. I.

B. Fidelis a Sigmaringa. n. LXX.

S. Franciſcus Solanus. n. LIV.

Franciſcus Farneſius Parmæ & Placentiæ Dux triumphalem Arcum Benedicto ſtatuit ad Hortos Palatinos. n. XXX.

Franciſcus ab Aquaviva & Aragonia Cardinalis. n. XXXVI.

Franciſcus Antonius Finius Cardinalis. n. LXI. XCI. & XCII.

Franciſcus Maria de Aſte Archiepiſcopus Hydruntinus. n. XV.

Franciſcus Blanchinus. n. XVIII.

Fratres Excalceati Ordinis Sancti Auguſtini. n. XLVIII.

Fratres Minores S. Franciſci, quos Reformatos dicunt, Cardinalis Urſinus Beneventum accerſit. n. X.

G

GAleatius Cardinalis Mariſcottus. n. LI. & LXI.

D. Gregorii VII. Lectiones Benedictus tuetur. n. LXXVIII.

Gregorius Sellari Cardinalis. n. LXXIV.

H

HAbitus Regularis a Regularibus Epiſcopis deferendus. n. II.

Hoſpitium Sanctiſſimæ Trinitatis. n. XXXV.

B. Hyacintha Mariſcotta. n. LII. & LXI.

I

S. JAcobus Picens. n. LIV.

Jacobus III. Magnæ Britanniæ Rex. n. XXXV.

Jacobus Maria Conilio Ordinis Prædicatorum Epiſcopus Zacynthi, & Cephaleniæ. n. IV.

Jejunia ſeveriora quanta abſtinentia a Benedicto obſervata. n. LVI.
Jeſu nominis cultus. n. LXIII.
Ildephonſus de Tufo Epiſcopus ordinatur. n. LXXX.
Immunitas Eccleſiaſtica. n. XXXIX.
Indiarum Orientalium Miſſiones, & decreta pro eiſdem a Benedicto. n. LXII.
Innocentius XIII. ſpem recipiendi Comaclum confirmat. num. XXXVII.
Joanna Frangipane Tolphia Mater Benedicti XIII. n. I. Ab eo Neopresbytero inviſitur. n. II. Gravinæ Cœnobium condit Sanctimonialibus Ordinis Sancti Dominici, in quo decedit. n. XIII.
Joannes Baptiſta Alterius Cardinalis. n. XXXIII. & XCI.
Joannes Baptiſta Buſſius pro re Catholica in fœderato Belgio ſummoperè laborat. n. XLIV.
S. Joannes a Cruce. n. LIV.
B. Joannes de Prado. n. LXIII.
S. Joannes Nepomucenus. n. LXX.
SS. Joannis & Pauli ſacra lipſana. n. XLVIII.
S. Joſephi cultus auctus. n. LIV.
Joſeph Simonius Aſſemanus. n. XC.
D. Juliana de Falconeriis. n. LXXVI.

L

LAteranenſis Eccleſiæ ſolemnis poſſeſſio a Benedicto inita: inſcripta præ foribus ejuſdem Baſilicæ. n. XXX. Conſecratio. n. XLIX. Alia. n. LXVIII. & LXX.
Lectiones in Exodum. n. XVII.
Livius de Carolis Marchio Profedis. n. LVIII.
Lucenſis Archiepiſcopatus. n. LIII.
Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiſcopus Pariſienſis Conſtitutionem *Unigenitus* ſimpliciter & abſolutè recipit. n. LXVI.
Ludus ſortium a Benedicto vetitus. n. XLV.

M

MAffeus Farſettus Archiepiſcopus Ravennas. n. LVI.
Marcus Antonius Anſideus Cardinalis. n. LXXX.
D. Margarita a Cortona. n. LXIII.
S. Maria ad Martyres Cardinalium Diaconia. n. XLII.
S. Mariæ in Domnica Templum inſtauratum. n. XXXI. In Presbyteri Cardinalis titulum erigitur. n. XLII.
Marius Frangipani Senator Urbis Benedictum in Capitolio alloquitur. n. XXX.
Mauſoleum Benedicti XIII. n. XCII.
Michael Fridericus Cardinalis ab Althan. n. LVI. LVII. & LVIII.
Mondillus Urſinus Archiepiſcopus Capuanus. n. LXXIII.
Montes erecti aut aucti pro reparatione Eccleſiarum, & pro frumento Beneventi. n. XI.
Montis Libani Chriſtifidelibus Benedictus conſulit. n. LXI.

Nico-

N

Nicolaus Coſcia Cardinalis . n. xlii. Coadjutor in Archiepiſcopatu Beneventano . n. lvi.

Nicolaus de Judice Cardinalis . n. xlii.

Nicolaus Maria Lercarius a Secretis Regiminis , mox Cardinalis . n. li. Alia n. lxxiv. xci. & xcii.

Nicolaus III. Urſinus . n. xlix.

O

Ordo & benignitas Benedicti in audiendis ſingulis . n. xxi.

Oſtien.ac Velit.Epiſcopatus.n.xv.

P

Pallii traditionem Archiepiſcopis in Urbe præſentibus Benedictus ſibi reſervat . num. xxviii.

Palutius Cardinalis de Alteriis . n. iii. & iv.

Parma & Placentia . n. xli. & lxxix.

Parochiales Eccleſiæ a penſionibus immunes . n. xxvi.

Patriarcharum privilegium . n. xxii.

Pax inita anno Jubilæi . n. xli.

Pedemontanis Eccleſiis Benedictus conſulit . n. lx.

S. Peregrinus Latioſus . n. liv.

Petri Franciſci nomen Benedicto XIII. in Baptiſmate imponitur . n. i.

B. Petrus Forierius . n. lxxvi.

Petrus Marcellinus Cardinalis Corradinus.n.xxxviii.& lxxxiv.

Petrus Cardinalis Othobonus . n. xxxiv. xlvii. & xci.

D. Philippi Nerii ope Cardinalis Urſinus inter ruinas Terræmotus ſervatur . n. vii. Ejus cultus ab eodem Romano Pontifice augetur . n. xl. Eccleſia conſtructa & dicata Beneventi . n. lvi.

Philippus V. Hiſpaniarum Rex . n. xli.

Philippus Urſinus. n.xxx. in Cardinalem OrdinisPrædicatorum beneficia confert . n. xxxiii.

Pompejus Sarnellus Abbas Collegii S. Spiritus , & Cardinalis Urſini Auditor . n. ix.

Pons Curvus civitas Epiſcopalis . n. xlii.

Portuenſis Epiſcopatus luſtratur a Cardinali Urſino Epiſcopo . n. xv.

Præbenda Theologalis & Pœnitentialis . n. xxxix.

Prædicatorum Ordo pro reſtituendo Templo , & Cœnobio Beneventi magna pecuniæ vi a Cardinali Urſino donatur . n. x. Alia ejus in hunc Ordinem beneficia . n. xvi. Protectionem Ordinis Benedictus ſuſcipit . n. li. Privilegia confirmat & auget . n. lix.

Præfecti Palatio juriſdictio. num. lxv.

Præfectura Sacræ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum . n. iv.

Pri-

Privernum civitas Epiſcopalis. n. XLII.
Profeſſio ſolemnis Fratris Vincentii Mariæ Urſini in Ordine Prædicatorum. n. II.
Promotor Fiſcalis pro omnibus Curiis Eccleſiaſticis Romæ a Benedicto ſtatuitur. n. XXV.
Proſper Lambertinius Cardinalis. n. LXXXIV.
Proſper Mareſuſcus Benedicti Auditor, Cardinalis. n. XXXIII. Urbis Vicarius. n. LI.
Provincia Romana. n. XXXII.

Q

Quarta funerum portio. n. XXXIX.

R

Raphael Coſmus de Hieronymis. n. L.
Rationes impenſarum in pias cauſas a Cardinali Urſino Archiepiſcopo Beneventi. n. XIII.
Reipublicæ Chriſtianæ bona ſub Benedicto. n. LXXXV.
Rizzardus Iſolanus Beneventi Gubernator. n. LVI.
Romani diſceſſum Pontificis dolent. n. LXXII.
Roncilioni civitatis jus datum. n. LXV.

S

Salernitanus Archiepiſcopatus. n. IV.
Sebaſtianus Tanarius Epiſcopus Oſtien. & Velit. n. XV.
Seceſſus ad Montem Marium. n. LXXVII.
Seminaria Clericorum. n. XXXIX. Vaticani Seminarii Ædes. n. XC.
B. Serapionis cultus. n. LXIII.
Sermones Mariani. n. VI. de purgatione Animarum. n. XVII.
Servorum B. Mariæ Cœnobium Beneventi ope Cardinalis Urſini abſolutum. n. X.
Setia civitas Epiſcopalis. n. XLII.
Siciliæ Regi jus Apoſtolicæ Legationis a Benedicto redditur, contractum tamen ac moderatum. n. LXIV.
Sinarum Imperatoris epiſtolas & dona Benedictus recipit. n. LXII.
Sipontinus Archiepiſcopatus, & geſta ibidem a Cardinali Urſino Archiepiſcopo. n. IV.
Societatis Jeſu Presbyteros in Templi ac Collegii ædificatione Beneventi Cardinalis Urſinus ære juvat. n. X. Alia illis Romæ indulget. n. LV.
S. Sophiæ Templum ac Monaſterium Beneventi. n. XII.
Spolia Epiſcoporum ab Innocentio XII. Cathedralibus Eccleſiis Regni Neapolitani remittuntur. n. VIII. Declaratio Benedicti XIII. de eadem re. n. XX.
S. Stanislaus Koſtka. n. LIV.
Stipendia a Benedicto XIII. conſtituta Præſulibus Curiæ Romanæ. n. XIX.
Synodi Beneventi habitæ ab Archiepiſcopo Urſino. n. VI.
Synodicon Diœceſanum S. Beneventanæ Eccleſiæ. n. VI. Aliud Provinciale. n. XVII.

D.Tho-

T

D. Thomæ doctrina de gratia a Benedicto laudatur. n. LXVI.

Fr. Thomas Ripoll Magiſter Generalis Ordinis Prædicatorum. n. XC. & XCII.

S. Toribius Magrovegius. n. LIV.

Tumultus aliquis in Urbe. num. LXXXI.

Tuſculi geſta a Cardinali Urſino Epiſcopo. n. XV.

V

VAticanæ Baſilicæ Altaria conſecrata. n. LV. Fons regenerationis humanæ reſtauratus. *Ibidem*. Menſa Capituli ære alieno liberatur. n. LXV. & XC. Canonici memores & grati. *Ibidem*.

Vectigalia a Benedicto XIII. ſubditis imminuta. num. XXIII. & LXXXVI.

Venantius Philippus Pierſancti. num. XCI.

Vignanellum Benedictus proficiſcitur. n. XLVI.

B. Vincentius a Paulo. n. LXXVI.

Vincentius Antonius Muſcettola Epiſcopus ordinatur. n. LXVIII.

Vincentii Mariæ nomen Petrus Franciſcus Urſinus in Ordine Prædicatorum ſibi ſumit. n. I.

Vincentius Petra Cardinalis. n. XXXIII. Viſitator Tribunalium Urbis. n. XLVIII. & XCI.

Vincentius Santinius Nuntius Apoſtolicus in Polonia. n. LXVII.

Violantis Beatricis è Bavaria pietas. n. XXXV. Aurea Roſa donatur. num. LXI.

Viterbium Benedictus proficiſcitur, & acta ibidem. n. LXI.

Vitulani Collegium Canonicorum. n. X.

Ultrajectini Pſeudo-Archiepiſcopi infelix exitus. n. XLIV.

Urbinum Benedictus beneficiis proſequitur. n. XLIII.

Urſina Gens. n. I. & XLVIII.

X

XEnodochium amentium transfertur. n. LXV.

Xenodochium D. Bartholomæi Beneventi. n. X.

Xenodochium D. Gallicani Romæ. n. XXXVIII.

FINIS

ERRATA CORRIGE

Pag.	lin.	Errata	Corrige
28.	10.	retinuitque etiam	retinuitque morem etiam
	23. & 24.	inſtaurutum	inſtauratum
45.	12.	prodiere	prodire
81.	10.	ſui	ejus
114.	3.	reverſum	reverſurum
115.	21.	ſuſciperent	ſuſpicerent
137.	2.	illatum	illatus

[illegible] 2013456